

Esa Kemppainen

TAIVALKOSKEN NUORET JA YRITTÄJYYS

Opinnäyte

Kajaanin ammattikorkeakoulu

Tradenomikoulutus

Syksy 2005



**Kajaanin
ammattikorkeakoulu**

OPINNÄYTETYÖ TIIVISTELMÄ

Ala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma
Tekijä(t) Esa Kemppainen	
Työn nimi Taivalkosken nuoret ja yrittäjyys	
Vaihtoehtoiset ammattiopinnot	Ohjaaja(t) Mervi Väisänen
Aika 8. elokuu, 2005	Sivumäärä 62 +(32)
Tiivistelmä <p>Tutkimuksen keskeisenä teemana on yrittäjyys. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, millainen näkemys taivalkoskelaisilla peruskoulun yläasteen vuosiluokkien 7 – 9 oppilailla on yrittämisestä, yrittäjyydestä sekä yrittäjistä itsestään toimijoina. Lisäksi tavoitteena oli saada tietoutta Taivalkosken peruskoulun yläasteella mahdollisesti tulevaisuudessa toteutettavaa yrittäjyyspainotteista erityisluokkaa varten.</p> <p>Tutkimus suoritettiin kvantitatiivisena kokonaistutkimuksena kaikille peruskoulun yläasteen oppilaille 16. – 23.3.2005 välisenä aikana. Menetelmäksi valittiin lomakekysely, joka jaettiin oppilaille opinto-ohjaajan tuntien aikana.</p> <p>Tutkimuksessa saatujen tulosten pohjalta voidaan todeta, että nuorten näkemys yrittämisestä, yrittäjyydestä sekä yrittäjästä on positiivinen ja he kokevat yrittäjyyden olevan eräs vaihtoehto työllistyä tulevaisuudessa. Nuorten näkemys on, että yritteliäs ihminen pärjää aina, jotakin kannattaa yrittää. Heidän mielestään niin kotona kuin koulussa puhutaan vähän yrittäjyydestä ja he olisivat halukkaita opiskelemaan lisää niin yrittämisestä, yrittäjyydestä kuin yritteliäisyydestä.</p> <p>Nuorten positiivinen näkemys yrittäjyydestä on sen suuntainen jota kasvattajina, vanhempina ja päättäjinä toivomme nuorissamme, lapsissamme ja oppilaissamme olevan. Positiivisen näkemyksen toivoisi vallitsevan myös nykyisin työelämässä olevien keskuudessa sekä yhteisöjemme kulttuurissa ja työmenetelmissä.</p>	
Hakusanat	yrittäjyys, yrittäminen, yrittäjä
Säilytyspaikka	Kajaanin ammattikorkeakoulu, kirjasto



**Kajaanin
ammattikorkeakoulu**

ABSTRACT OF THE FINAL YEAR PAPER

School Business	Degree programme Business Administration
Author(s) Esa Kemppainen	
Title The young people in Taivalkoski and entrepreneurship	
Alternative professional studies	Instructor(s) Mervi Väisänen
Date August 8, 2005	Total number of pages 62 +(32)
Abstract <p>The leading theme of this research is entrepreneurship. The purpose of the research was to determine how the pupils of the upper level of the comprehensive school in Taivalkoski view self-employment, entrepreneurship and entrepreneurs. Additionally, the study aggregated information for designing a possible future special upper level class of the comprehensive school with the emphasis on entrepreneurship.</p> <p>The research was carried out as a quantitative overall research by using questionnaires which were issued to the pupils during the classes given by their study advisor 16 – 23 March 2005.</p> <p>The results showed that the opinions of the youth on entrepreneurship and entrepreneurs are positive. The research also indicated that the youth find entrepreneurship to be one of the ways to employ themselves in future. In their opinion an enterprising person manages in every situation, so it is always worthwhile to go for it. The pupils think that entrepreneurship is a topic which is mentioned and discussed too seldom at school and at home, and they would be very willing to learn more about entrepreneurship and enterprising.</p> <p>The positive attitude which the young people have towards entrepreneurship is similar to the attitude that we as educators, parents and decision-makers would hope our youth, children and pupils to have. This positive attitude will hopefully prevail in working life, in the culture of communities and in working practices.</p>	
Keywords	entrepreneurship, enterprising, entrepreneur
Deposited at	Kajaani Polytechnic Library

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	2
2	YRITTÄJYYS	3
2.1	Yrittäjyyden tunnuspiirteitä	5
2.2	Yrittäjyys käsitteenä	5
2.2.1	Yrittäjyyden koulukunnat	6
2.2.2	Yrittävyyden tulkinnat	8
2.3	Sisäinen yrittäjyys	9
2.3.1	Sisäinen yrittäjä	12
2.3.2	Sisäisen yrittäjyyden tyyppejä	13
2.4	Ulkoinen yrittäjyys	14
2.4.1	Ulkoiseen yrittäjyyteen vaikuttavia tekijöitä	14
2.4.2	Yrittäjäksi ryhtyminen	16
2.4.3	Yritystoiminnan perusmuodot	18

3	YRITTÄJÄ	19
3.1	Yrittäjäominaisuudet	20
3.2	Yrittäjän ominaispiirteet	22
3.3	Yrittäjäksi kehittyminen	25
4	TAIVALKOSKEN NUORET JA YRITTÄJYYS	27
4.1	Tutkimuksen toteutus	28
4.2	Tutkimuksen tulokset	28
4.2.1	Taustamuuttajat	29
4.2.2	Yrittäjyys	32
4.2.3	Yrittäjän ominaisuudet	35
4.2.4	Henkilökohtainen suhtautuminen yrittäjyyteen	37
4.2.5	Yrittäjyyden mielikuva	40
4.2.6	Yrittäjyys kokonaisvaltaisesti	44
5	POHDINTA	51
	LÄHTEET	56
	LIITTEET	57

1 JOHDANTO

Kaikilla on omat käsityksensä ja näkemyksensä kokemilleen asioille ja ilmiöille niin yksilöinä kuin yhteiskunnankin tasolla. Niin myös yrittäjyydestä, yrittäjyyden sisällöstä ja muodoista. Käsitykset ja näkemykset kuitenkin muuttuvat ja muuntuvat ajan kuluessa.

Yhteiskunnallisessa keskustelussa korostettiin 1980 – luvulle asti suuria yrityksiä ja niiden merkitystä tehokkaina, parempina palkanmaksajina, vakaampina ja pääasiallisina innovaation harjoittajina. Siirryttäessä 1990 – luvulle keskusteluun nousi mukaan teknologia. Nykyisin 2000 – luvulla keskustelun keskeisin yhteinen nimittäjä on ollut yrittäjyys.

Aikaisemmin pieniä yrityksiä siedettiin lähinnä sosiaalisista ja poliittisista syistä. Nykyisin asenteet ovat muuttuneet lähes päinvastaisiksi. On oivallettu, että pienetkin yritykset ja yrittäjät tukevat talouden uudistumista, rakennemuutosta ja työllisyyttä sekä ovat uusien innovaatioiden lähteitä. Jo Lipposen toinen hallitus (1999–2003) käynnisti erityisen yrittäjyysohjelman, eikä liene liioiteltua väittää, että yrittäjyys on nykyisen Vanhasen hallituksenkin keskeisimpiä poliittisia teemoja.

Nykyiset peruskoulun yläasteella olevat nuoret ovat tulevaisuudessa yrittäjiä tai yritysten palveluksessa olevia henkilöitä. Elinkeinorakenteen voimakas muuttuminen maa- ja metsätalousvaltaisesta yhteiskunnasta palveluyhteiskunnaksi tarkoittaa käytännössä yhä useamman nykyisen peruskouluikäisen sijoittumista tulevaisuudessa palveluja tuottamaan tai palveluja tuottavaan yritykseen koulutuksensa jälkeen.

Omaehtoinen yrittäminen ja yrittäjyys nähdään monessa kaupungissa ja kunnassa mahdollisuudeksi elää ja asua paikkakunnalla. Ongelmia tuottaa väkiluvun väheneminen ja väestön ikärakenteen muuttuminen. Taivalkoskella vuonna 2002 väkiluku laski alle 5000 rajan, vuodenvaihteessa 2003 – 2004 asukkaita Taivalkoskella oli 4.869. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan vuonna 2017 Taivalkoskella olisi asukkaita alle 4000. Vuodesta 2000 vuoteen 2003 laski alle 15-vuotiaiden määrä 128 henkilöllä, 15 – 39 –vuotiaiden määrä 202 henkilöllä, 40 – 64 –vuotiaiden määrä nousi 9 henkilöllä ja yli 65 –vuotiaiden määrä nousi 63 henkilöllä. Elinkeinorakenteen muuttuminen vuodesta 1985 vuoteen 2000 on ollut voimakasta. Aikaisemmin ns. työtä omaehtoisesti tarjoavat peruselinkeinot (maa-, metsä- ja kalatalous) ovat vähentyneet 25,5 %:sta 15,1 %:iin. Työpaikkamäärissä tarkasteltuna vähennystä samana ajankohtana oli 316 kpl. Palveluiden osuus on kasvanut 28,9 %:sta 36,5 %:iin. Kasvu työpaikkamäärinä oli tarkasteluajankohtana 64 kpl. Työttömyys on ollut leimauttava piirre Taivalkoskella 1990 – luvulta alkaen. Vuodesta 1992 lähtien työttömyysaste on ollut yli 20 %. (Taivalkosken kunta, 2003, 2 – 6.)

Tämän opinnäytetyön keskeisenä teemana on yrittäjyys. Tutkimuksen kohteena oli selvittää millainen näkemys taivalkoskelaisilla peruskoulun yläasteen vuosiluokkien 7 – 9 oppilailla on yrittämisestä, yrittäjyydestä sekä yrittäjistä itsestään toimijoina. Aiheena tutkimusongelma on sikäli ajankohtainen, että Taivalkoskella on siirrytty uuteen perusopetuksen opetussuunnitelmaan ja suunnitteilla on jonkin muotoinen yrittäjyysluokan perustaminen. Kun huomioidaan, että kysymyksessä on ns. ruohonjuuritason tutkimus, näiden tulevaisuuden toimijoiden näkemykset yrittäjyyttä kohtaan kiinnostavat monia.

2 YRITTÄJYYS

Yrittäjyydestä on jokaisella hieman erilainen näkemys. Koetut asiat ja ilmiöt ovat muokanneet yrittäjyydestä merkityksiä niin yksilön kuin yhteiskunnankin tasolla. Merkitykset muuttuvat ja muuntuvat ajan kuluessa. Kukin aika tuottaa omat tärkeät asiansa.

Tiede kuvaa erilaisia tapahtumia ympäristössä. Sen avulla voidaan selventää asioiden ja ilmiöiden merkityksiä. Tiede tarttuu uusiin ilmiöihin ja asioihin pyrkien jäsentämään niitä, auttaa ymmärtämään ilmiöitä, niihin liittyviä vaikutussuhteita ja niiden syntyä. Yrittäjyys ei poikkea tässä suhteessa muista ilmiöistä. Myös se on ajan saatossa saanut tieteessä erilaisia jäsennyksiä. Kun tieteen mallit keskustelevat ajan tapahtumien kanssa, ne muovaavat toinen toistaan.

Yrittäjyydestä voidaan sanoa, että se on ajattelu-, toiminta-, ja suhtautumistapa, joka saa yrittäjän henkisine ja aineellisine voimavaroineen järjestäytymään ja toimimaan sekä yrityksen yksilöt ja työyhteisöt käyttäytymään tehokkaasti asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. (Sutinen 1998, 40.)

Yrittäjyyttä esiintyy erilaisissa yhteyksissä ja kaikissa erityyppisissä organisaatioissa. Näin ollen sen voidaan sanoa olevan monitahoista. Se on mielentila ja prosessi, joilla luodaan ja kehitetään taloudellista toimintaa yhdistämällä riskinotto, luovuus ja/tai innovatiivisuus hyvään johtamiseen uudessa tai jo olemassa olevassa organisaatiossa. (Euroopan komissio 2003, 6.)

Yrittäjyyteen kuuluu yksilön motivaatio ja kyky tunnistaa ja pyrkiä toteuttamaan mahdollisuus joko yksin tai osana organisaatiota tarkoituksena luoda uutta arvoa tai taloudellista menestystä. Se on luovuutta ja innovatiivisuutta päästä olemassa oleville markkinoille ja kilpailla siellä, muuttaa markkinoita tai peräti luoda uusia. (Euroopan komissio 2003, 6.)

Tutkittaessa yrittäjyyttä ja ominaisuuksia ei ole ollut käytettävissä yksiselitteistä määritelmää yrittäjyydelle. Psykologiset tutkimukset ovat olleet lähinnä piirreteoreettisia ja suoraa viittausta yrittäjyyden tarpeeseen tai muuhun yrittämiseen viittaavaan persoonallisuuden ulottuvuuteen ei ole löydetty. (Honkanen 2004, 23.)

Liikeidean muuttaminen menestykseksi edellyttää kykyä yhdistää luovuus ja innovatiivisuus hyvään johtamiseen ja mukauttaa yritystään kehityksen optimoimiseksi yrityksen koko elinkaaren aikana. Tämä edellyttää muutakin kuin jokapäiväistä johtamista, koska kyseessä on yrityksen kunnianhimo ja strategia. (Euroopan komissio 2003, 6.)

Yrittäjyydestä voidaan siis sanoa, että sillä on nykyisin monenlaiset kasvot. Yrittäjyydellä voidaan tarkoittaa joko ulkoista yrittäjyyttä (omistajayrittäjyyttä) tai sisäistä yrittäjyyttä. Ulkoinen yrittäjyys on joko oman yrityksen käynnistämistä tai johtamista, sisäinen yrittäjyys toimintaa yhteisön jäsenenä yrittäjämäisesti. (Koiranen & Pohjansaari 1994, 17.)

Suomalaisittain yrittäjyys nähdään laajahkona, kokonaisvaltaisena suhtautumisena tapaan työskennellä. Innovoinnin lisäksi korostetaan dynaamisuutta, oma-aloitteisuutta, luovuutta, joustavuutta ja vastuullisuutta. Tämä on mahdollista laajentaa myös työn ulkopuolelle, eräänlaiseksi yrittäjämäiseksi elämäntavaksi. (Koiranen & Pohjansaari 1994, 32.)

Yrittäjyyden olemusta on tutkittu mm. käsiteteoreettisesti ja toiminta-analyttisesti. Yhteisenä piirteenä nousee esille, että yrittäjyys on ennen kaikkea ajattelu-, toiminta- ja suhtautumistapa työn tekoon. Yrittäjyyden lähimmiksi sukulaiskäsitteiksi ovat paljastuneet aloitekykyisyys, myönteinen työasenne, työhalu, määrätietoisuus, menestymishalu, vastuun kantaminen, halu ottaa riskejä, luovuus, kekseliäisyys ja aktiivisuus. Nämä lähimmät sukulaiskäsitteet ovat sellaisia, joita voidaan pitää määrätietoisena haluna menestyä. (Koiranen & Tuunanen 1996, 14.)

2.1 Yrittäjyyden tunnuspiirteitä

Yrittäjyyden tunnuspiirteitä ovat vastuun ja riskien ottaminen. Vastuu tyytyväisyydestä sopii jo laatusyistä hyvin koko työyhteisön ajattelun ja toiminnan läpäisyperiaatteeksi. Riskien ottaminen on tyypillisesti optimoitava, mutta ei maksimoitava asia. Varmuus on voiton vihollinen, mutta holtiton riskinotto on väärää yltiöpäisyyttä. (Koiranen & Tuunanen 1996, 15.)

Luovuus ja kekseliäisyys ovat innovatiivisuuden siemeniä ja innovatiivisuus puolestaan on yrittäjyyden keskeinen ominaispiirre uutteruuden ohella. Asiakassuhteen hoitoon liittyy mm. aktiivisuus, joka muistuttaa tärkeästä taktisesta periaatteesta, aloitteesta ja sen hallussapidosta. Yrittäjyyttä huonoimmin kuvaaviksi piirteiksi, sen etäisimmiksi sukulaiskäsitteiksi ovat osoittautuneet kovuus, itsekkyyys ja häikäilemättömyys. Yrittäjydessä lujuus on hyve mutta kovuus on pahe. Tällöin kovuudella tarkoitetaan piittaamattomuutta asiakkaiden tarpeista ja asiakkaan edusta. Kun kovuus, itsekkyyys ja häikäilemättömyys käännetään vastakohtikseen, saadaan esiin mm. myötäelämisen taito, epäitsekkyyys ja vastuullinen huolenpito. (Koiranen & Tuunanen 1996, 15.)

2.2 Yrittäjyys käsitteenä

Yrittäjyyden käsitteelle annetut merkitykset synnyttävät vähintäänkin hämmennystä. Tunne, että käsitteellä voidaan tarkoittaa lähestulkoon mitä tahansa, on ymmärrettävä huolimatta siitä, että yrittäjyyttä voidaan perustellusti tulkita monesta näkökulmasta. Hämmennys vain kasvaa, jos tarkastelee yrittäjyydestä esitettyä määritelmää. Yrittäjyyden määritelmäksi on esitetty sen olevan ajattelu-, toiminta- ja suhtautumistapa, joka saa yrityksen henkisine ja aineellisine voimavaroineen järjestäytymään ja toimimaan sekä sen yksilöt ja työyhteisöt käyttäytymään tehokkaasti asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. (Niittykangas 2004, 20.)

Yrittäjyyskäsitettä voidaan selventää lähestymällä sitä joko makro- mikro- tai sosiologisista näkökulmista. **Makronäkökulmainen** tarkastelu korostaa yksilön ulkopuolella olevien tekijöiden merkitystä liiketoiminnan synnylle ja kehitykselle. Makronäkökulmasta lähtevät tulkinnat esittävät ajatuksia, jotka kiinnittävät huomiota taloudellisen ja sosiaalisen

ympäristön piirteisiin ja niiden yrittäjyyteen ohjaavaan vaikutukseen. Koko taloutta kuvaavien piirteiden ohella kiinnostuksen kohteena ovat alueelliset erityispiirteet. Näkökulma voidaan jakaa edelleen kolmeen erilaisia tekijöitä korostavaan näkemykseen:

- sosiaalisen ympäristön yrittäjyyteen suuntaavaa ja ohjaavaa vaikutusta korostavaan näkemykseen
- rahoituksen saatavuutta ja hallintaa yrittäjyyttä ylläpitävänä voimana korostavaan näkemykseen, johon sisältyy ajatus yrityksen elinkaaren vaiheen merkityksestä
- elinympäristön piirteiden ja muutosten kuten poliittisten, kulttuuristen ja taloudellisten tekijöiden yrittäjyyteen ohjaavaa vaikutusta korostavaan näkemykseen. (Niittykangas 2004, 21.)

Mikronäkökulma korostaa yksilön ja hänen toimintansa merkitystä. Mikronäkökulmasta yrittäjyydelle annettujen tulkintojen keskipisteessä on yksilö, aktiivinen toimija, jonka varassa yrittäjyyden kehitys viime kädessä on.

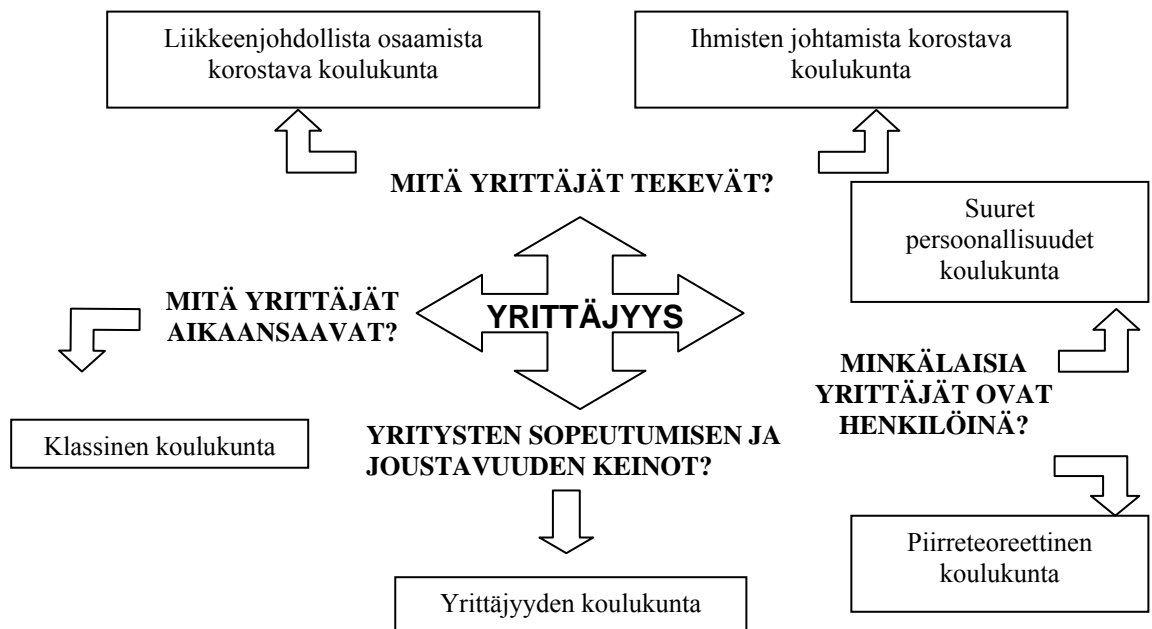
Näkökulmajäsennys on tehty tieteenaloittaisesta näkökulmasta, jossa **psykologinen** näkökulma etsii vastausta kysymykseen miksi juuri tietyt henkilöt perustavat yrityksiä ja menestyvät. **Sosiologinen näkökulma** kiinnittää huomiota niihin kulttuurisiin ja ympäristötekijöihin, jotka ohjaavat tietyn väestöryhmän jäseniä omakohtaiseen yrittäjyyteen. Lisäksi eräs näkökulma on **sosiaalipsykologinen**, josta lähtevä tutkimus pyrkii puolestaan synteisiin kahdesta yllämainitusta näkökulmasta. (Niittykangas 2004, 21.)

2.2.1 Yrittäjyyden koulukunnat

Yrittäjyyskäsitteessä on erotettavissa toisistaan yrittäjän piirteisiin, aikaansaannoksiin, tekemisiin ja sisäiseen yrittävyyteen painottavia koulukuntia. Näiden lisäksi omaksi ryhmäkseen erotetaan yrittävyyden koulukunta.

- Yrittäjien **piirteisiin** huomiota kiinnittävä koulukunta jakaantuu kahteen suuntaukseen, joissa toisaalta korostetaan suurten persoonallisuuksien olemassaoloa ja toisaalta perinteistä piirreteoreettista näkemystä.
- **Aikaansaannoksiin** huomiota kiinnittävä koulukunta liittyy läheisesti yrittäjyysnäkemykseen.
- **Yrittäjän tekemisiin** huomiota kiinnittävä koulukunta jakaantuu kahtia: liikkeenjohdollista osaamista ja ihmisten johtamista korostaviin suuntauksiin.
- **Sisäisen yrittävyyden** koulukunta kiinnittää puolestaan huomiota yrityksen sopeutumiseen ja joustavuuteen.

Koulukunnat antavat yrittäjyydelle sisältöä etsimällä vastausta kysymyksiin mitä yrittäjät tekevät, mitä yrittäjät aikaansaavat, minkälaisia yrittäjät ovat sekä yritysten sopeutumisen ja joustavuuden keinot (kuvio 1). (Niittykangas 2004, 21.)



Kuvio 1. Yrittäjyydelle sisällön antavat koulukunnat (Niittykangas 2004, 22)

2.2.2 Yrittävyyden tulkinnat

Kuten aikaisemmin yrittäjyys käsitteenä -luvussa on todettu käsitteet yrittäjyydestä ovat hyvin erilaisia. Yrittäjyyden käsitettä voidaan lähestyä viidellä eri tavalla, jotka helpottavat yrittävyyden tulkintojen tekemistä.

Yksilökeskeinen lähestymistapa

Yksilökeskeisessä lähestymistavassa kiinnitetään huomiota sisäisille yrittäjille tyypillisiin piirteisiin, heitä motivoiviin palkkoihin ja kannustimiin sekä heidän ideoidensa hyödyntämiseksi tarvittaviin organisaation voimavaroihin ja prosessissa tarvittaviin taitojen kehittämiseen. (Niittykangas 2004, 22 – 23.)

Ryhmälähestymistapa

Ryhmälähestymistavassa keskeisenä ajatuksena on, että yksittäiset sisäiset yrittäjät ovat harvinaisia ja että yrittäjyyteen liittyvää energisyyttä tavoitellaan huolellisesti rakennettujen ja koulutettujen yrittäjäryhmien avulla. (Niittykangas 2004, 22 – 23.)

Organisatorinen lähestymistapa

Organisatorinen lähestymistapa tähtää yrittäjähenkisen yrityskulttuurin kehittämiseen, rakenteisiin ja arvojärjestelmään, jotka kannustavat luovuuteen, kekseliäisyyteen ja yritteliäisyyden kaupalliseen hyödyntämiseen sekä erillisten yritysten perustamiseen. (Niittykangas 2004, 22 – 23.)

Koko talouden näkökulmainen lähestymistapa

Koko talouden näkökulmasta kysymys voisi olla vahvan kansallisen ja eurooppalaisen identiteetin rakentamisesta, mikä vahvistaa yhteenkuuluvuutta ja halua toimia yhteiseksi hyväksi. (Niittykangas 2004, 22 – 23.)

Omaehtoinen yrittäjyys

Omaehtoisen yrittäjyyden ja yrittävyyden väliset erot ovat ilmeisiä, vaikka käsitteet päällisin puolin vaikuttavat olevan kiinteästi toisiinsa kietoutuneita. Yrittäjyys ja yrittävyys kasvavat samankaltaisista asenteista omaan elämään, ympäristöön ja työhön. Kysymys voi olla myös

yrittäjyydestä sen aidossa merkityksessä, pyrkimyksestä kehittää uutta liiketoimintaa olemassa olevissa yrityksissä. (Niittykangas 2004, 22 – 23.)

Yrittävyyden käsite voidaan palauttaa näkemykseen sisäisen yrittäjyyden käsitteestä, mikä olisi samalla yhdensuuntainen yrittäjyyden käsitteelle annetun tulkinnan kanssa.

2.3 Sisäinen yrittäjyys

Sisäinen yrittäjyys terminä syntyi 1980-luvun puolivälissä, jolloin sillä ensi kerran kuvattiin yrittäjämäistä toimintaa organisaation sisällä. Suomessa sisäinen yrittäjyys on ollut voimakkaasti esillä 1990-luvulla haettaessa lääkkeitä laman tuomiin vaikeuksiin ja niiden jälk-maininkeihin. Organisaation sisällä tapahtuva yrittäjämäinen toiminta tarkoittaa henkilön asennetta, joka ohjaa työskentelyä. Sisäisesti yrittäjämäinen henkilö on yritteliäs, tulosvastuullinen ja hänen toimintansa on kehityshakuista. (Heinonen & Vento-Vierikko 2002, 28.)

Yrityksen tulee täyttää tietyt perusedellytykset, jotta yrityksessä esiintyisi sisäistä yrittäjyyttä. Työntekijöillä tulee olla riittävästi itsenäisyyttä tehdä päätöksiä ja toimenpiteitä sekä vapautta käyttää taloudellisia resursseja itsenäisesti, kuitenkin sovitussa rajoissa. Sisäinen yrittäjyys on luontainen jatko kehitykselle, jossa johtamista on uudistettu. Johtamisuudistuksen tavoitteena on ollut henkilöstön parempi työmotivaatio ja tätä kautta parempi tulos yritykselle. (Sutinen 1998, 59.)

Sisäistä yrittäjyyttä edeltäviä vaiheita yrityksissä ja organisaatioissa ovat

- tulosityksikköajattelu, jonka yhteydessä korostetaan vallan ja vastuun jakamista, hajautettua organisaatorakennetta ja siihen nojautuvia suunnittelu- ja valvontasysteemiä sekä tulossidonnaista palkitsemista
- tulos- ja tavoitejohtaminen
- innovaatio- ja tuottavuusohjelmat, kuten laatupiirit, lamantappotalkoot ja aloitekampanjat. (Sutinen 1998, 59.)

Sisäinen yrittäjyys - ja erityisesti yrittävyys - tulkitaan usein tarkoittamaan yritystoimintaa ja yritysmäisyyttä. Yrittäjyyttä korostettaessa yrittäjyys voidaan ymmärtää yritystoimintaa laajemmin tapana toimia, organisoida asiat sekä nähdä ja ratkaista ongelmat. Usein yrittäjyydessä on kyse tavasta kommunikoida ja oppia sekä asioiden hahmottamisesta. Yrittäjyys ei siis ole vain yritystoimintaan liittyvä ominaisuus, vaan kyse on yksilön yrittäjämäisestä suhtautumisesta työhön ja oppimiseen, usein myös elämään. Yrittäjämäinen toimintatapa määrittää sen, kuinka toimitaan. Sisäinen yrittäjyys kytkee yksilöllisen toimintatavan organisaatioon ja sen tavoitteisiin. (Heinonen & Vento-Vierikko 2002, 38.)

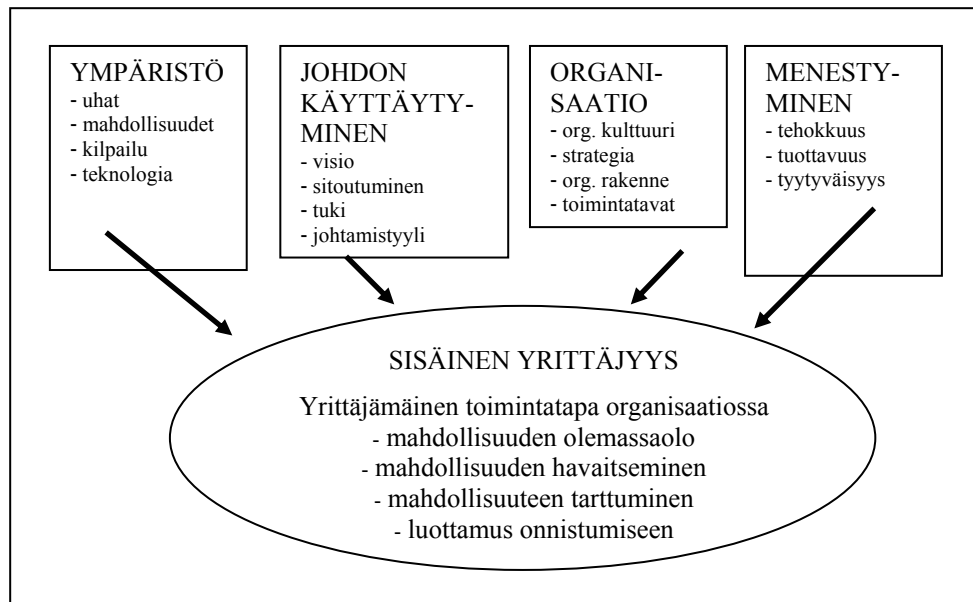
Määriteltäessä sisäistä yrittäjyyttä on syytä muistaa, että sisäinen yrittäjä on jonkin organisaation jäsen ja hän toimii hyvin samankaltaisesti kuin ulkoinenkin yrittäjä. Sisäinen yrittäjyys on toisin sanoen samaa kuin oikea suhtautuminen työhön. (Sutinen 1998, 59.)

Yrittäjyyden ja sisäisen yrittäjyyden välillä on mielenkiintoisia eroavaisuuksia. Vaikka molemmat simuloivat tuottavuutta ja tuloksen tekemiseen tähtääviä ponnisteluja ja kumpikin luottaa vankasti innovaatioihin, niiden perusasetelmat ovat kuitenkin erilaiset. Yrittäjä luo omat toimintaympäristönsä kun taas sisäinen yrittäjä toimii vakiintuneessa organisaatiossa, jossa on sekä rakenteisiin että toimintatapoihin liittyviä rajoitteita. (Heinonen & Vento-Vierikko 2002, 28.)

Sisäinen yrittäjyys perustuu käsitykseen yrittäjyydestä eli korostaa yrittäjyyden prosessia ja innovatiivisuutta. Sisäinen yrittäjä toimii yrittäjän tavoin toteuttaen omia ideoitaan olematta silti yrityksen omistaja. Organisaation yrittäjämäisiä toimintoja ovat innovatiiviseen hankkeeseen tai pyrkimykseen tähtäävät toiminnot, kuten uuden tuotteen kehittäminen, uudet menetelmät tai menetelmät, jotka organisaatiossa on hyväksytty ja joihin on sidottu resursseja. Lähtökohtana on ajatus yrittäjyydestä inhimillisenä, luovana toimintana ja uudistajana. Sisäisen yrittäjän tunnistaa lähinnä vastuun kantamisen ja innovatiivisen työntekotavan perusteella. (Heinonen & Vento-Vierikko 2002, 34.)

Sisäiseen yrittäjyyteen liitetään usein yhteisöllisyys. Sisäinen yrittäjyys tapahtuu organisaatiossa ja liittyy usein useamman ihmisen tapaan työskennellä. Kyse voi olla tiimistä, työryhmästä, osastosta, yksiköstä tai vaikkapa koko organisaatiosta. (Heinonen & Vento-Vierikko 2002, 35 – 36.)

Sisäisen yrittäjyyden ytimen muodostaa kuviossa 2 esitetyn mukaisesti mahdollisuus: mahdollisuuden olemassaolo ja havaitseminen, halukkuus tarttua siihen sekä lopulta luottamus onnistumiseen.



Kuvio 2. Sisäiseen yrittäjyyteen vaikuttavat tekijät (Heinonen & Vento-Vierikko 2002, 37)

Yksinkertaistaen sisäinen yrittäjyys tarkoittaa sitä, että toisen palveluksessa oleva suhtautuu työhönsä niin sitoutuneesti, innostuneesti ja oma-aloitteisesti kuin toimiessaan omassa yrityksessään. Yrittäjyyden ydinpiirteeksi voidaan nimetä mahdollisuuteen tarttuminen riippumatta siitä, kenelle voimavarojen kontrollointi yleisesti kuuluu. (Heinonen & Vento-Vierikko 2002, 35 – 36.)

Etsittäessä tekijöitä sisäiseen yrittäjyyteen huomataan kuvion 2 nuolien suunnasta, että ympäristöllä on vaikutuksensa. Myös muutokset toimialan kilpailurakenteissa ja teknologiassa vaikuttavat sisäisen yrittäjyyden määrään ja tarpeellisuuteen. Organisaation on toimittava sitä yrittäjämäisemmin, mitä dynamisemmässä ympäristössä se toimii. Yrityksen johtajat vaikuttavat sisäiseen yrittäjyyteen. Yrittäjämäinen käyttäytyminen on riippuvainen ylimmän johdon ominaisuuksista, arvoista, uskomuksista ja visioista. Myös

keskijohdon onnistuminen erilaisten vuorovaikutussuhteiden luomisessa heijastuu sisäiseen yrittäjyyteen. (Koiranen & Pohjansaari 1994, 42.)

Sisäiseen yrittäjyyteen vaikuttavat myös organisaatiomuoto ja menettelytavat. Byrokraattiset rakenteet estävät helposti innovatiivista käyttäytymistä ja vaikeuttavat organisaation muuttumista. Lisäksi yrityksen menestymisellä on vaikutus sisäiseen yrittäjyyteen. Innovaatiot ja perustavanlaatuiset muutokset ovat helpommin toteutettavissa silloin, kun yrityksellä on suunnata ylimääräisiä voimavaroja kohti uusia mahdollisuuksia. (Koiranen & Pohjansaari 1994, 43.)

2.3.1 Sisäinen yrittäjä

Sisäinen yrittäjä on yrityksen palveluksessa itseään toteuttava työntekijä. Hän ottaa täyden vastuun innovaation luomisesta organisaation sisällä muuttaen ideat todellisuudeksi. (Sutinen 1998, 59.)

Organisaation palveluksessa olevana työntekijänä ja ydintoimijana sisäinen yrittäjä toteuttaa itseään organisaation tavoitteiden ja toiminnan kautta. Hänestä voidaan sanoa, että hän on yrityksen palveluksessa oleva työntekijä, joka toteuttaa unelmansa. (Heinonen & Vento-Vierikko 2002, 33.)

Sisäiset yrittäjät ovat sekä näkijöitä että tekijöitä. Näkijöinä sisäiset yrittäjät ovat siksi, että he omaan näkemykseensä luottaen löytävät toimintamahdollisuuksia ja niiden tueksi hankkeita. Heillä on taitoa arvioida hankkeiden toteuttamisen etenemistapoja ja poistaa niiden tieltä mahdollisia esteitä. (Sutinen 1998, 59.)

Sisäiset yrittäjät eivät siis välttämättä ole ruudin keksijöitä, mutta he keksivät miten ruutia voidaan käyttää, kehittää edelleen ja muuttaa todelliseksi tuotteeksi. Voisi jopa sanoa, että he ovat uneksijoita, jotka muuttavat idean käytännön todellisuudeksi.

Sisäinen yrittäjä voidaan nähdä innovoinnin avainhenkilönä, jolla on vaikutusvaltaa organisaatiossa ja joka osaa käyttää hyväkseen epävirallisten suhteidensa verkkoa. Hän ei

suuntaa kiinnostustaan pelkästään tuotteeseen liittyvään teknologiaan, vaan hän pitää tärkeänä myös uuden tuotteen markkinointiin, tuotantoon ja rahoitukseen liittyviä näkökohtia. Hän kokeilee rajojaan ja luo organisaation toiminnalle uusia mahdollisuuksia työntämällä ja ohjaamalla innovaatioprosessia. (Koiranen & Pohjansaari 1994, 36 - 37.)

Sisäiset yrittäjät ajautuvat menestyksekkäisiin innovaatioihin visionsa avulla. Päiväunelmiensa avulla he käyvät lävitse uusia liiketoimintamahdollisuuksia kartoittaen monenlaisia etenemistapoja ja toteuttamisen tiellä olevia esteitä. Ennakointinsa avulla he onnistuvat kiertämään vaikeudet jo ennen kuin ne ehtivät muodostua esteiksi. (Koiranen & Pohjansaari 1994, 37.)

Sisäisiä yrittäjiä kuvataan usein heidän tyypillisten ominaisuuksiensa avulla. Uudenlainen yrittäjäpersoonallisuus voidaan liittää sanoihin tuloksiin keskittyminen, pysyvien ilmiöiden kyseenalaistaminen, ongelmanratkaisusta motivoituminen, halu vaikuttaa muutokseen ja innovaatioon, byrokraattisten systeemeihin turhautuminen, kunnianhimo ja kilpailunhalu. Toimintatapoja ohjaavat erinomaisuuteen pyrkiminen, hiven kärsimättömyyttä ja vanhojen kaavojen rikkomishalu. Optimismin perustuvan taustan ansiosta sisäinen yrittäjä kohtaa epäonnistumisen oppimiskokemuksena. (Koiranen & Pohjansaari 1994, 37.)

Sisäisellä yrittäjällä on ulkoisten yrittäjien tapaan voimakas halu panna toimeen ja töpinäksi. Kova työnteko ja itsensä likoon laittaminen mahdollisuuden avautuessa ei ole vierasta. (Sutinen 1998, 59.)

2.3.2 Sisäisen yrittäjyyden tyyppejä

Sisäisiä yrittäjiä voidaan tyypitellä Sutisen (1998,60) mukaan

- uranuurtajatyypiseen henkilöön, joka löytää aivan uusia mahdollisuuksia ja hän vie organisaationsa toimintaa uuteen suuntaan

- erikoistujaan, joka organisaatiossaan ottaa hoitaakseen tietyn tehtävän tai kokonaisuuden esimerkiksi tilanteessa jossa tehtävä tai toiminta on aikaisemmin ostettu yrityksen ulkopuolelta
- irtautujaan, joka tekee yrityksen jostakin osasta itsenäisen yksikön, mutta joka jää yrityksen fyysiseksi osaksi
- kulttuurin muokkaajaan, joka muuttaa organisaatiossa suhtautumistapoja näyttämällä omalla toiminnallaan esimerkkiä
- projektien vetäjään, joka on hankekohtaisesti sisäinen yrittäjä. Osa ihmisistä on parhaimmillaan, kun he saavat hoitaakseen vaihtuvia hankkeita ja tehtäviä.

Sisäiset yrittäjät ovat luovia, visioivia ja kunnianhimoisia ihmisiä, jotka tekevät töitä mieluummin toisten perustamissa organisaatioissa tai yrityksissä kuin omassaan. Sisäinen yrittäjä on siis omistajayrittäjän (ulkoisen yrittäjä) ja perinteisen palkollisen eräänlainen välimuoto. (Sutinen 1998, 60.)

2.4 Ulkoinen yrittäjyys

Ulkoinen yrittäjyys tarkoittaa yrityksen omistamista ja johtamista. Ulkoiseen yrittäjyyteen liittyy paljon erilaisia toimintoja, kuten liikeidean suunnittelu, markkinointi, tavaroiden ja palvelujen tuotantoprosessin hallinta. Myös talouden suunnittelu ja henkilöstön johtaminen ovat ulkoisen yrittäjyyden toimintoja. Näiden merkitykset vaihtelevat yrityksen elinvaiheen, liikeidean luonteen, yrittäjän persoonallisuuden ym. tekijöiden suhteen. Voidaankin sanoa, että kahta täysin samanlaista yritystä ei ole.

2.4.1 Ulkoiseen yrittäjyyteen vaikuttavia tekijöitä

Yrityksen perustamista koskevassa päätöstilanteessa, jossa pyritään yrityksen omistamiseen ja sen johtamiseen, vaikuttavina tekijöinä ovat yrittäjä henkilönä, lähtöorganisaatio ja

ympäristötekijät. Persoona- ja taustatekijöistä tärkeitä ovat valmius- ja motivaatiotekijät, yhteiskäsitteellisesti sanottuna yrittämislaitteus. (Koiranen 1993, 48.)

Yhteisöllä on vaikutuksensa yrittäjäksi valikoitumisessa. Voi jopa sanoa, että yrittäjäksi sosiaalistutaan. Yrittäjävanhempien tarjoama roolimalli voi toimia esikuvana ja samastumiskohteena. Kyse on usein perheyriksen sukupolven vaihdoksesta, yrittäjyyden sukutradition jatkamisesta. Yrittäjäperheen vanhempien tarjoama roolimalli toimii usein esikuvana lapsille. Lisäksi lasten kasvaminen kiinni yrittäjäverkostoihin helpottaa yrittäjyydelle tärkeiden kontaktien luomista muita helpommin. Yrityksen perustamiseen voi vaikuttaa usein myös yrittäjävanhempien suurempi halu ja valmius auttaa alkuvaiheen pääoma- tai vakuusjärjestelyissä aloittavaa yrittäjää. Vanhempien henkinen tuki ja rohkaisu sekä hyvät ja suotuisat esimerkkitapaukset kannustavat yrittäjyyteen ja ovat ensiarvoisen tärkeitä. (Koiranen 1993, 49.)

Hyvän lähtökohtayhdistelmän (kombinaation) ulkoiseen yrittäjyyteen luovat sopivansuuntaiset persoonallisuuden piirteet ja otolliset tilanteet. Menestyksessä yrittäjä osaa hyödyntää kokemustaan ja taustaansa. Tutkimuksissa on arvioitu menestyksekkään yrittäjän taustatekijöitä. Taustatekijöinä yrittäjällä on

- aiempaa kokemusta yritystoiminnan aloittamisesta
- hieman parempi koulutus
- tietämys luotettavien neuvojen saatavuudesta tarpeen tullen
- erityisaloilla tarvittavaa osaamista
- vahva omistautuminen yritystoiminnalle ja asennoituminen tulosten tekemiseen.

(Koiranen 1993, 48 - 50, 62.)

Yrittäjyyttä henkilökysymyksenä tarkasteltaessa esille nousee havaintoja yrittäjille ominaisista kyvyistä, yrittäjäpersoonaan liittyvistä elämäntapomuksista, arvoista ja asenteista, jotka ovat kuitenkin ensisijaisesti yksilötasoisia. On huomioitava, että yksilötason ominaisuuksien vahvistamiseen ja/tai heikentämiseen on työyhteisöllä ja yleisellä suhtautumisella osaltaan vaikutusta. Yrittäjyyteen vaikuttavat niin psykologiset kuin sosiokulttuurisetkin seikat. Kyseisten asioiden tuntemus on tärkeää puhuttaessa ulkoisen yrittäjyyden aloittamisesta ja toiminnasta. (Koiranen 1993, 48 - 50, 62.)

2.4.2 Yrittäjäksi ryhtyminen

Ulkoista yrittäjyyttä voidaan edistää periaatteessa neljällä tavalla, jotka ovat kaikki tärkeitä. Ensinnäkin yrittäjyyden yleisiä ja henkilökohtaisia esteitä voidaan torjua ja toisaalta voidaan lisätä yrittäjyyden yleisiä ja henkilökohtaisia kannusteita. (Koiranen 1993, 63.)

Yrittäjäksi ryhtyminen on usein hyvin monimutkainen tapahtumasarja. Siihen vaikuttavat perustekijöinä

1. henkilötekijät
2. yrittäjän yleiset taustatekijät
3. henkilön elämäntilanne (tilannetekijät).

Tutkimusten, tutkijoiden ja yrittäjien mielestä yllä mainitut kolme tekijää vaikuttavat yrittäjäksi ryhtymiseen.

Yrityksen perustamista harkitsevien henkilöiden vertailussa toinen saattaa perustaa yrityksen ja toinen ei, vaikka heidän taustansa ja tilannetekijänsä olisivatkin samanlaiset. Ei ole mahdollista luoda yksiselitteistä kaavaa tai mallia siitä, miksi henkilöstä tulee yrittäjä ja miksi ei. (LIITE 1.)

Henkilötekijät

Henkilötekijät ovat yksilöllisiä piirteitä, jotka esiintyvät yrittäjillä voimakkaampana verrattuna ei-yrittäjiin. Vahvimpina yksilöllisinä piirteinä on oman elämän hallinta ja usko menestymisen vaikutusmahdollisuuksiin. Oman elämän vaikutusmahdollisuuden vastakohtaksi voidaan esittää nk. ajopuuteoria, jonka mukaan ihmisen mahdollisuudet vaikuttaa omaan tulevaisuuteensa ovat rajalliset. Ympäristö ja kohtalo sanelevat ajopuuteoreettisen ihmisen vaikutusmahdollisuuksia rajaten miten tällaiselle ihmiselle elämässä käy. (Sutinen 1998, 46.)

Henkilötekijöistä yrittäjillä esiintyy korkea suoriutumistarve. Tämä tarkoittaa työssä tavoiteltavia hyviä tuloksia ja aikaansaannoksia niiden itsensä vuoksi eikä niinkään

saavutettavissa olevan rahakorvauksen takia. Korkean suoriutumistarpeen omaavien henkilöiden kohdalla voidaan puhua ammattiylpeydestä tai näyttämisen halusta. Lähes jokaisella ihmisellä on korkea suoriutumismotivaatio jollakin elämänalueella riippumatta siitä, onko hän yrittäjä vai ei. Yrittäjille on ominaista erityisesti se, että korkea suoritusmotivaatio tulee esille työssä ja se on erittäin pitkäjänteistä. (Sutinen 1998, 46 - 47.)

Yrittäjän yleiset taustatekijät

Yleisillä taustatekijöillä tarkoitetaan sitä, että menneisyydessä on ollut mahdollisuus tutustua yrittäjyyteen, seurata sitä ja samaistuaakin yrittäjän rooliin. Usein yrittäjäksi ryhtyvillä on varhaisempaa kosketuspintaa pienyrityksiin ja yritystoimintaan. Psykologiassa tällaista kosketuspintaa kutsutaan mallioppimiseksi. (Sutinen 1998, 47.)

Mallioppiminen on tullut selvästi esille aikaisemmissa tutkimuksissa. Tutkimuksien valossa yrittäjämönteisessä ympäristössä kasvamisen on todettu vaikuttavan henkilön arvoihin, asenteisiin ja uskomuksiin. On voitu todeta, että yrittäjävanhempien lapsista tulee noin neljä kertaa suuremmalla todennäköisyydellä yrittäjiä verrattuna keskimääräisen suomalaisen perheen lapsiin. Maanviljelijäperheiden lasten kerroin on noin 2,5. Näin yrittäjävanhempien rooli korostuu tutkimuksissa selvästi. Varhainen kokemus vastuusta, sen ottamisesta ja itsenäistymisestä heijastuu myös yrittäjyyteen. Esimerkiksi esikoislusten todennäköisyys päätyä yrittäjäksi on suurempi kuin perheen muiden lasten. (Sutinen 1998, 47.)

Tilannetekijät

Henkilön elämäntilanteella on yrittäjyyteen vaikutuksensa. Tilannetekijät voidaan jakaa kahteen osioon, myönteisiin ja kielteisiin tekijöihin.

Kielteisiä eli työntäviä tekijöitä voivat olla työttömyys tai työttömyyden uhka, viihtymättömyys tai huono sopeutuminen toisten alaiseksi. Kielteiset tekijät työntävät henkilöä pois perinteisen työelämän parista kohti mahdollista yrittäjyyttä. Tavallisimmillaan työntävät tekijät luovat yrittäjyyttä henkilön nykyisen ammatin aloille. Myös työttömyys tai työttömyysuhka aiheuttaa alanvaihtoa tilanteissa, joissa henkilöllä on näkemys oman alan toimintamahdollisuuksista. (Sutinen 1998, 48.)

Yhteiskunnan luomien edellytysten on havaittu olevan myönteisiä, yrittäjyyteen vetäviä tekijöitä. Henkinen ja rahallinen tuki, yrityshautomot, teknologiakylät ja erityisesti myönteinen asenneilmasto on katsottu olevan yrittäjyyteen vetäviä tekijöitä. Yrittäjyyteen vetävien tekijöiden joukkoon kuuluu myös tilaisuus, houkutteleva yritysidea. (Sutinen 1998, 47.)

2.4.3 Yritystoiminnan perusmuodot

Yritystoiminnan aloittaminen perustuu johonkin henkilön oivallukseen, ettei kukaan ole vielä huomannut tehdä kyseistä tuotetta tai toimia kyseisellä tavalla. Yritystoiminta voi myös pohjautua jo olemassa olevaan jonkun muun oivallukseen tai yritys-konseptiin. Kysynnän voimakas kasvu mahdollistaa markkinoille myös uusia yrittäjiä. Oivallus, idean löytäminen ja toteuttaminen vaativat kuitenkin luovuutta ja nokkeluutta, joskus jopa hyvää onnea. (Jylhä, Paasio & Strömmer 1998, 14.)

Oivalluksen ja idean löytäminen johtaa toteuttamiseen, yritys-muodon valintaan. Yritys-muodon valinnassa on kyse kauaskantoisesta ratkaisusta, jolla voi olla merkitystä useita vuosia eteenpäin. Yritys-muotoa valittaessa tuleekin tehdä vertailuja eri yritys-muodoista ja niiden soveltuvuudesta omaan ideaan, missioon. (Sutinen 1998, 96.)

Yritystä perustavalla henkilöllä on toiminta-ajatus omasta yrityksestään ja tulevasta toiminnastaan. Missio kertoo, miksi yritys on olemassa tai miksi se on tarkoitus perustaa. Yritystä perustavan henkilön tulee miettiä myös toiminta-ajatus, jonka tulisi antaa selkeä kuva kokonaisuudesta ja yrityksen toimintafilosofiasta. Liike-idea miettiessään yrittäjä joutuu etsimään vastauksia kolmeen peruskysymykseen: mitä yritys tekee, kenelle tuote tai palvelu saadaan myytyä ja miten? Liike-idea on kuvaus siitä, miten on tarkoitus tehdä rahaa. (Sutinen 1998, 67 – 68.)

3 YRITTÄJÄ

Onko yrittäjällä piirteitä, jotka erottavat hänet muista ihmisistä? Toistaiseksi ei ole pystytty todistamaan, että jotkut tietyt synnynnäiset piirteet ihmisessä tekisivät hänestä yrittäjän. Pikemminkin on alettu pohtia mahdollisuutta, että yrittäjyyteen kasvetaan. Siihen vaikuttaisivat ympäristömme, kulttuuri jossa elämme, ja ne toimintatavat, joita elämän kulussa opimme tai valitsemme opittaviksemme. (Yrittäjyyskasvatuksen linjaukset ja toimenpideohjelma, Opetusministeriön julkaisuja 2004:18.)

Yrittäminen on ammatti ammattien joukossa. Joskus aiemmin yrittäminen saatettiin nähdä harvojen etuoikeutena ja jopa keinona tehdä helppoa rahaa. Ammattina yrittämistä on ajateltu vasta viime vuosina. On niitä, jotka tekevät työtä elääkseen ja niitä, jotka elävät tehdäkseen työtä. Yrittäjäpersoonallisuudet kuuluvat ryhmään, joille työn arvostus lähentelee usein työhulluutta. Tekemisen vimma ja näkyvien tulosten saavuttaminen esiintyy tavalla, mikä viittaa voimakkaisiin sisäisiin tarpeisiin ja motiiveihin. (Jokela & Anneberg 1995, 10.)

Yritteliäiden ihmisten tunnuslauseena on ”työtä tekemällä pärjää aina”. Useilla on tarve toteuttaa itseään, vahvistaa omia taipumuksiaan ja kehittää kykyjään. Harva kuitenkin haluaa saada toimeentulonsa, kokea onnistumisen tunteita ja saavuttaa arvostusta yrittäjänä omassa yrityksessä. (Jokela & Anneberg 1995, 10.)

3.1 Yrittäjäominaisuudet

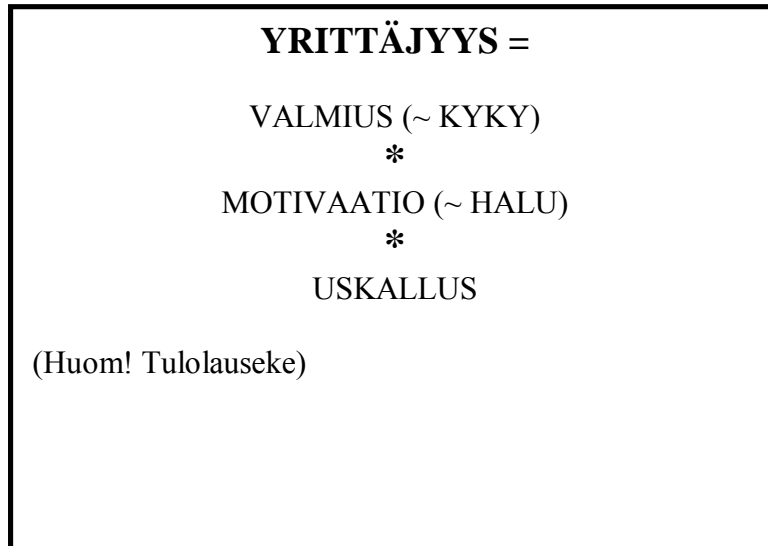
Yritysten menestystekijät voidaan ryhmitellä strategisiin tekijöihin, yritykseen liittyviin demografisiin tekijöihin ja yrittäjän ominaisuuksiin. On päädytty johtopäätökseen, jonka mukaan yrittäjä on avain yrityksen menestykseen. (Kallio 2002, 66.)

Ammatissa menestymiseen ei ole voitu osoittaa vain yhtä oikeaa ominaista yrittäjäpersoonallisuutta, mutta on kuitenkin löydetty tyypillisiä ominaisuuksia, jotka on voitu yhdistää menestykseen. Tällaisia piirteitä ovat mm. luovuus, kyky visioida tulevaisuutta ja kehitystä, itsenäisyys, päättäväisyys, päätöksentekokyky, aloitekykyisyys, halu oppia uutta eikä pitäytyä vanhassa, halu saada aikaan tuloksia ja panostaa niiden saavuttamiseen. Edellä luetellut ominaisuudet ovat hyveitä menestyvälle yrittäjälle, mutta on kuitenkin muistettava, että kenelläkään ei ole niitä kaikkia, eikä jonkin ominaisuuden puuttumisen tulisi pelottaa ketään yrittämästä. Jokaisen tulisi päinvastoin pyrkiä kehittämään omaa osaamistaan ja yrittäjäpersoonallisuuttaan. (Jokela & Anneberg, 1995 50.)

Henkilökohtaisista ominaisuuksista tärkeimpiä ovat kyky, halu ja valmius, jotka vaikuttavat merkittävästi yrittäjänä menestymiseen. Kyky on tietoa, kokemusta ja taitoa, jolla yksilö tai ryhmä jonkin tehtävän suorittaa. Halulla on tekemistä itseluottamuksen, sitoutumisen ja suoritusmotivaation kanssa, miten ne liittyvät tietyn tehtävän suorittamiseen. Vaikka kyky ja halu ovat toisistaan riippumattomia, ne muodostavat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa vaikutusjärjestelmän. Henkilön itseluottamuksesta, sitoutumisesta ja motivaation määrästä riippuu kuinka paljon kykyjä käytetään. Myös halun määrästä riippuu, pystyykö hän kehittämään ja laajentamaan nykyisiä kykyjään. (Jokela & Anneberg 1995, 51.)

Riskinottokyky ymmärretään valmiudeksi ottaa riskejä sekä valmiudeksi uskaltaa. Riskinottohalu on usein motivaatiota ottaa riskejä, uskaltaa. Vastakkaisessa tapauksessa puhutaan jonkun olevan kyvytön tai haluton ottamaan riskejä sekä puuttuvan uskallusta. Yrittämisalttiuden katsotaan olevan tulosta valmiudesta ja motivaatiosta. (Koiranen 1993, 77.)

Kulmakiviä ovat siis yrittäjän valmius ja motivaatio sekä hänen uskalluksensa, joita on kuvattu kuviossa 3 olevan tulolausekkeen muodossa



Kuvio 3. Yrittäjyyden kulmakivet (Koiranen 1993, 77)

Nykyisin tutkimuksissa on kiinnostus suunnattu käyttäytymisessä ilmenevään monimuotoisuuteen, jossa ilmenee kekseliäisyyttä ja uutta luovaa innovatiivisuutta. Sosiologisessa lähestymistavassa on huomioitu myös yrittäjän kasvuympäristö ja kokemustausta. Yritystoiminnan perustaminen riippuu yrittäjämäisestä yksilöstä, mutta yksilö ei voi toimia ilman yrittäjyyden mahdollistavaa infrastruktuuria. Tutkimuksissa pienyrittäjän keskeisenä ominaisuutena ja tunnusmerkkeinä on pidetty tuotantovälineiden omistamista ja työhön liittyvää autonomiaa. Yrittäjä työskentelee omaan lukuunsa, organisoii itse työnsä, omistaa yleensä omat tuotantovälineensä ja on vastuussa tuottamastaan. (Honkanen 2004, 23 – 24.)

3.2 Yrittäjän ominaispiirteet

Näkemyksien yksilön piirteiden ja toiminnan yrittäjyyteen ohjaavasta vaikutuksesta rakentuu keskeisesti sosiologisen ja psykologisen näkökulman varaan. Tässä yhteydessä piirreoteoria edustaa näkemystä, jonka mukaan yrittäjäksi synnyttään, ja sosiaalisen kehityksen malli näkemystä, jonka mukaan yrittäjäksi kasvetaan. (Niittykangas 2004, 92 – 93.)

Omakohtainen yrittäjyys on edelleen vähemmistön valinta. Onkin luonnollista ajatella, että yrittäjiin liittyy yksilöinä piirteitä, jotka erottavat heidät muista. Toisaalta ei myöskään tuoda esille, mihin tai minkälaiseen yrittäjäkuntaan piirteet yhdistetään. Kuitenkin piirteet tulisi liittää innovatiivisiin ja kasvuhakuisiin yrittäjiin. Piirteet ja ominaisuudet eivät kuitenkaan määrää yksilön urakehitystä, mutta toimiville yrittäjille tyypilliset piirteet omaavat ovat muita taipuvaisempia tarttumaan omakohtaisen yrittäjyyden tarjoamiin mahdollisuuksiin. (Niittykangas 2004, 92 – 93.)

Selvimmmin yrittäjän työn erottavat muiden työstä

- oma-aloitteisuus
- vastuu
- lopullinen päätösvalta.

Oma-aloitteisuudella tarkoitetaan yrittäjän olevan oman työnsä johtaja. Hänen on itse tehtävä aloitteet, pantava työt käyntiin ja valvottava niiden kulkua ja eteenpäin menoa. Yrittäjän on suunniteltava itse tehtävänsä. Työn ytimenä on johdonmukainen ja pitkäjänteinen työ itse asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. (Jokela & Anneberg 1995, 51.)

Vastuu on yrittäjän. Hän vastaa itse koko omaisuudellaan ja elämällään tekemisistään tai tekemättä jättämisistä. Hänellä on työssään kiinni omien rahojensa lisäksi koko elämä. **Lopullinen päätösvalta** on yrittäjän. Hän päättää asioista lopullisesti. Kehenkään muuhun tai viisaampaan tahoon ei voi vedota. Neuvojen ja ohjeiden antajien kuuleminen voi olla apuna, mutta lopulliset päätökset on tehtävä yrittäjän itse ja kannettava niistä vastuu. Yrittäjän työn erityispiirteet liittyvät voimakkaasti yhteen. Kaikkien kolmen piirteen on oltava olemassa. Ydinkysymyksenä voidaan pitää suhtautumista oma-aloitteisuuteen,

vastuuseen ja päätöksentekoon. Piirteiden asettamien vaatimusten ylittäminen mahdollistaa myös yrittämisen kynnyksen ylittämisen. (Jokela & Anneberg 1995, 51 - 52.)

Yrittäjäominaisuuksia voidaan tarkastella kuuden eri painotusta korostavan koulukunnan ajattelun kautta. Koulukuntia ovat

- suuret persoonallisuudet, voimahahmo, -koulukunta
- piirreteoreettinen koulukunta
- klassinen koulukunta
- liikkeenjohto-osaamista korostava koulukunta
- ihmisten johtamista korostava koulukunta
- yrittäjyyden koulukunta. (Niittykangas, 2004, 23.)

Suuret persoonallisuudet, voimahahmon – koulukunnan ajattelun ytimenä on, että yrittäjä omaa ”näkijän” lahjan, kuudennen vaiston sekä perinnölliset piirteet ja kyvyn toimia vaistonvaraisesti. Ilman perittyjä piirteitään yksilöt olisivat kuten kuka tahansa meistä. Käyttäytymiseltään ja osaamiseltaan suuret persoonallisuudet omaavat intuitiota, tarmoa, energisyyttä, sinnikkyyttä ja itseluottamusta. (Niittykangas, 2004, 23.)

Piirreteoreettisessa koulukunnassa yrittäjillä on muista poikkeavat piirteet, arvot, asenteet ja heitä eteenpäin vievät tarpeet. Tämän koulukunnan taustaoletuksena yrittäjän piirteet, arvot ja asenteet ohjaavat yksilön käyttäytymistä ja ovat motivaation perusta. **Klassisen** koulukunnan ajattelun ytimenä yrittäjämäiseen käyttäytymiseen on uuden luomisessa. Heille tekeminen on tärkeää, ei omistaminen. Innovatiivisuus, luovuus ja kekseliäisyys ovat käyttäytymisen ja osaamisen taustalla. (Niittykangas, 2004, 23.)

Liikkeenjohto-osaamista korostava koulukunta lähtee ajattelultaan siitä, että yrittäjät ovat liiketoimien organisoojia. Organisointi, omistaminen, johtaminen ja riskinkanto ovat yrittäjän ominaisuuksia. Koulukunnan mukaan oletuksena on, että yrittäjäksi voidaan kouluttaa ja opettaa. Suunnittelu, organisointi, pääoman hankinta ja tavoiteohjautuva käyttäytyminen on yrittäjälle tunnusomaista. **Ihmisten johtamista** korostavan koulukunnan mukaan yrittäjät ovat ihmisten johtajia, joilla on kyky sopeutua erilaisiin tilanteisiin. Yrittäjä

on riippuvainen muista ihmisistä ja motivointi, toiminnan suuntaaminen ja johtaminen ovat yrittäjälle tunnusomaista. (Niittykangas, 2004, 23.)

Yrittäjyyden koulukunta edustaa ajatusta, jossa yrittäjämäinen toiminta hyödyttää suuria organisaatioita pyrittäessä tehokkuuteen ja kehitykseen. Organisaation kehityksen edellytys on sopeutuminen ja sitoutuminen. Mahdollisuuksien hyödyntäminen ja päätöksenteon oikeellisuus ovat käyttäytymisen ja osaamisen tunnusomaisia piirteitä. (LIITE 2.), (Niittykangas 2004, 23.)

Jokaisella on oma käsityksensä yrittäjähenkilöistä ja heidän ominaisuuksistaan, minkälaisia yrittäjät henkilöinä ovat. Eroavaisuudet syntyvät perusasenteista yksityisomistukseen perustuvaan talousjärjestelmään. Vertailtaessa yrittäjyysominaisuuksia ja yrittäjän ominaisuuksia huomataan niiden samankaltaisuus. Aloitekyky, myönteinen työasenne, työhalu, määrätietoisuus, menestymishalu, vastuunkanto, halu ottaa riskejä, luovuus, kekseliäisyys ja aktiivisuus ovat yrittäjyyttä eniten kuvaavia ominaisuuksia.

Ominaisuudet itseensä uskoja, tilaisuuteen tarttuvia, riskin ottaja, vastuunottaja, ahertaja, oman onnensa seppä, kehittäjä ammattilainen, johtaja ja liikemies tai –nainen ovat kuvaavia ominaisuuksia yrittäjästä, mutta kuvaavat yhtä lailla yrittäjyyttä. (Niittykangas 2004, 94.)

Kuvattaessa ominaisuuksia, piirteitä, huomataan tutkijoiden korostavan erilaisia piirteitä eivätkä ominaisuudet ole suoraan verrattavissa kohdejoukosta toiseen. Yksilöstä puhuttaessa tulee muistaa elämän eri vaiheiden merkittävyys pysyvyyden ja johdonmukaisuuden osoittajana, vaikka tietyllä hetkellä toiminta ei kovin johdonmukaista olisikaan. Tulee myös muistaa, minkälaisiin yrittäjiin tarkastellut piirteet viime kädessä tulisi liittää, kaikkia yrittäjiä koskeviksi vai johonkin tiettyyn tyyppiin. (Niittykangas 2004, 95.)

Yrittäjäpersoonallisuudesta on kuitenkin havaittavissa neljä perusulottuvuutta, joita ovat yrittäjäkyvyt, perinteisten arvojen korostaminen, kiinnostus rahan hankkimiseen sekä kilpailuhalu. Elämäntaiteilija nousee esille omistajayrittäjästä, jolle työ ja yrittäminen on miellyttävä nautinto. (Koiranen, 1993, 44.)

3.3 Yrittäjäksi kehittyminen

Yrittäjyyden keskeinen sisältö ja avain on yrittäjä itse: omistajayrittäjä, omistajajohtaja, toimitusjohtaja, yksinyrittäjä ja itsensä työllistäjä, mitä nimitystä hänestä halutaankin käyttää. Tätä inhimillistä tekijää, pääomaa ja resurssia voidaan pitää yrityksen ehkä tärkeimpänä resurssina, joka vaikuttaa yrityksen suorituskykyyn ja kehitykseen. (Kallio 2002, 67.)

Yrittäjän aikaisempi työ- ja yrittäjäkokemus, yrittäjän ikä, koulutus, vanhempien yrittäjäyys, yrittämistä välittömästi edeltänyt työttömyysjakson pituus ja sukupuoli ovat demografisia (tausta)tekijöitä, jotka vaikuttavat yrittäjäksi kehittymiseen. Yrittäjäominaisuuksista yrittäjän aikaisempi työkokemus on keskeisin yhteys menestymiseen ja kehittymiseen. Aikaisempi liiketoiminnallinen tietämys on yksi tekijöistä, joka erottaa menestykselliset yrityksen käynnistäjät epäonnistuneista. Kokemusta voidaan kutsua liiketoiminnan samankaltaisuudeksi. Yrittäjä voi tukeutua aikaisempiin verkostoihinsa ja minimoida uutuuden rasitetta. Myös aikaisempi yrittäjäkokemus voi olla yhteydessä positiivisesti kehitykseen, koska aikaisemman yrittäjäkokemuksen omaavat tietävät miten yritystä oikein pitää vetää. (Kallio 2002, 68.)

Yrittäjän iällä ja koulutuksella on suuri merkitys yrittäjäksi kehittymiselle. Mitä vanhempi yrittäjä on yrityksen käynnistämishetkellä, sitä enemmän hänellä on kokemusta, kertynyttä aineellista ja henkistä pääomaa. Mitä koulutetumpi yrittäjä on, sitä paremmat ovat yrityksen kehittämisen- ja menestymismahdollisuudet. (Kallio 2002, 68.)

Aikaisempi työttömyys tai työttömyysuhka on todettu negatiiviseksi asiaksi niin yrittäjänä toimijaan kuin yrityksen kehitykseen ja toimintaan. Työttömänä tai työttömyysuhan alaisena ollut yrittäjä saattaa yrittää kovemmin ja tehdä pidempää työpäivää kuin sellainen yrittäjä, jolle työttömyys tai työttömyysuhka ei ole taustatekijänä. Toisaalta työttömyysjakso voi aiheuttaa sen, että yrittäjä hyväksyy pienemmänkin yrittäjätulon. Pitkä työttömyysjakso voi myös estää yrityksen kehittämistä ja kehittymistä siten, että yrittäjällä ei ole motivaatiota muuhun kuin välttämättömän ansion saamiseen. Ei ole kuitenkaan löydetty tukea sille, että työttömyysjakson pituus ennen yrittämistä olisi ollut yhteydessä myöhempään yrityksen selviytymiseen ja kehittymiseen. (Kallio 2002, 68.)

Yrittäjän sukupuolella ei ole vaikutusta yrityksen kehitykseen ja menestymiseen. Tehdyt tutkimukset sekä tukevat että osoittavat vääräksi väittämän, jonka mukaan naiset todennäköisemmin lopettaisivat yritystoiminnan. Ei ole löydetty tukea sille, että naisyrittäjät epäonnistuisivat miespuolisia kollegojaan useammin tai menestyisivät miesyrittäjiä huonommin. Menestyksellisimmät yritykset olivat yrittäjillä, joilla on vanhemmilta perittyä yrittäjäkokemusta. (Kallio 2002, 70.)

Alla olevassa taulukossa 2 on vertailtu yrittäjän ominaisuuksien vaikutusta yrittäjäpersoonan kehitykseen ja vaikutuksen suuntaa.

Taulukko 2. Yrittäjän ominaisuuksien vaikutus yrittäjäpersoonan kehitykseen (Kallio 2002, 71.)

Ominaisuus	Vaikutuksen suunta + = positiivinen - = negatiivinen
1. Sukupuoli	+/-
2. Ikä	+
3. Aikaisempi työkokemus	+/-
4. Moniyrittäjäys ja aikaisempi itsensä työllistämiskokemus	+/-
5. Työttömyys ja työttömyyden kesto	- /+
6. Koulutus	+
7. Vanhempien yrittäjäys	+

4 TAIVALKOSKEN NUORET JA YRITTÄJYYS

Nimensä ”Taivalkoski” on saanut kirkonkylän kohdalla voimakkaasti kuohuvasta koskesta. Koskea ei aina voitu laskea alas tai sauvoa ylös, vaan vene oli useinkin vedettävä maitse – siitä veneen vetotaival – synnytti Taivalkoski – nimen.

Taivalkoski sijaitsee Koillismaalla, Iijoen yläjuoksulla, Oulun läänissä valtateiden nro 20 ja 5 varrella. Keskustaajama sijaitsee valtatie nro 20 vaikutuspiirissä. Naapurikuntia ovat etelässä Suomussalmi, lännessä Pudasjärvi, pohjoisessa Posio ja Kuusamo sekä idässä Kuusamon ja Suomussalmen alueet. Taivalkosken pinta-ala on 2.658 km², josta vesipinta-alaa 201 km², eli 7,6 % kokonaispinta-alasta.

Vuodenvaihteessa 2003 – 2004 asukkaita Taivalkoskella oli 4.869, josta miehiä 2.613 ja naisia 2.256. Vuonna 1969 Taivalkosken väkiluku alitti 6.000 rajan, vuonna 2002 väkiluku laski alle 5.000 rajan. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan vuonna 2017 Taivalkoskella on asukkaita alle 4.000. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Taivalkosken muuttotappio vuonna 2003 oli 67 kuntalaista, kun se edellisellä vuonna oli 95 henkeä. Ulkoisten vetovoimatekijöiden heikentyminen näkyy edelleen muuttajien määrässä.

Tutkimuksessa keskeisenä teemana oli yrittäjyys laaja-alaisena käsitteenä sisältäen yrittäjän, yrittämisen ja yrittäjyyden. Tutkimuksen kohteena ja ongelmana oli selvittää Taivalkosken yläasteella vuosiluokilla 7 – 9 olevien nuorten näkemys yrittäjyydestä.

4.1 Tutkimuksen toteutus

Tutkimus toteutettiin kokonaistutkimuksena, joka kohdistettiin Taivalkosken peruskoulun vuosiluokilla 7 – 9 lukuvuonna 2004 - 2005 oleville oppilaille. Tutkimuksellinen aineisto hankittiin kyselylomakkeella. (LIITE 3.)

Kokonaiskohdejoukko oli 276 oppilasta, joista 7-luokkalaisia 89 kpl, 8-luokkalaisia 86 kpl, 9-luokkalaisia 88 kpl, emu- ja esy- luokkalaisia (7 – 9 luokka-asteella olevat) 13 kpl. Vastauksia saatiin yhteensä 236 kpl, joista 7 –luokkalaisia 80 kpl, 8 –luokkalaisia 76 kpl ja 9-luokkalaisia 80 kpl. Vastausprosentiksi muodostui 85,50 prosenttia. Kysely suoritettiin yhteistyössä peruskoulun opinto-ohjaaja Onni Tarkkosen ja yläasteen opettajien kanssa 16 – 23.3.2005 välisenä aikana.

Tutkimuslomakkeen rakenne oli jaettu sisällöllisesti taustamuuttujat –osioon (kysymykset 1 – 5), yrittäjyysosioon (kysymys 6), yrittäjäosioon (kysymys 7), vastaajalle esitetyt henkilökohtaiset kysymykset –osioon (kysymykset 8 – 12). Väittämiä esitettiin kysymyksessä 13 yhteensä 30 kpl, jotka jakautuivat yrittäjää koskeviin väittämiin (10 kpl), yrittäjyyttä koskeviin väittämiin (10 kpl) ja yrittämistä koskeviin väittämiin (10 kpl). Vastaaja valitsi asteikolta parhaiten omaa käsitystään vastaavan vaihtoehdon.

Haastattelulomakkeen toimivuus kysymysten asettelussa sekä vastausten suuntautuneisuudessa asetettuun tutkimusongelmaan varmistettiin koetäyttäjillä, ennakkosyötöllä ja testausvastausten analysoinnilla. Kysymysten asettelun osalta huomio kiinnitettiin mitta-asteikolliseen sijoittumiseen. Vastausten käsittely ja analysointi tapahtui SPSS -tilastosovellusta hyväksikäyttäen.

4.2 Tutkimuksen tulokset

Tutkimuksen tulokset on ryhmitelty aihe-alueittain. Aihe-alueet ovat taustamuuttujat (kysymykset 1 – 5), yrittäjyys (kysymys 6), yrittäjän ominaisuudet (kysymys 7), henkilökohtainen suhtautuminen yrittäjyyteen (kysymykset 8 – 12) ja yrittäjyys kokonaisvaltaisesti (kysymys 13).

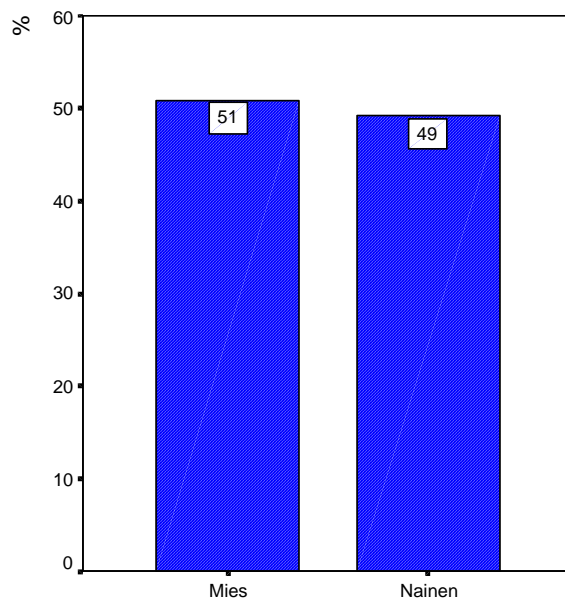
4.2.1 Taustamuuttujat

Luokka-aste

Tutkimukseen osallistui yhteensä 236 Taivalkosken peruskoulun yläasteen opiskelijaa. Vastaajat olivat jakautuneet suhteellisen tasaisesti kaikille luokka-asteille, n. 80 henkilöä/luokka-aste. (LIITE 4.)

Vastaajan sukupuoli

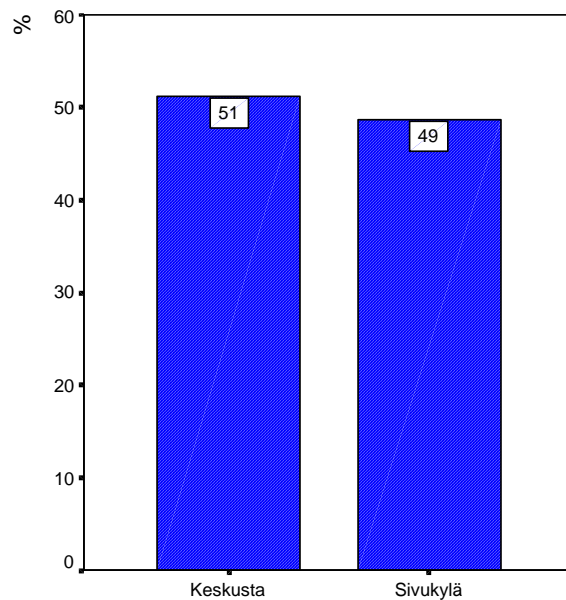
Vastaajista 51 % oli miehiä ja 49 % oli naisia. Jakautuminen sukupuolen mukaan on esitetty kuviossa 4. (LIITE 4.)



Kuvio 4. Vastaajat sukupuolen mukaan

Vastaajien asuinpaikka

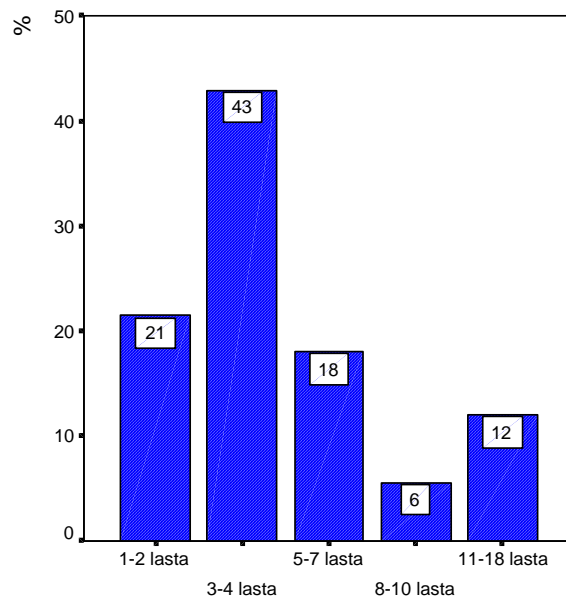
Vastaajista 51 % ilmoitti asuinpaikakseen keskustan ja 49 % sivukylän. Jakautuminen asuinpaikan mukaan on esitetty kuviossa 5. (LIITE 4.)



Kuvio 5. Vastaajat asuinpaikan mukaan

Vastaajien sisarusten määrä

Vastaajilta kysyttiin sisarusten määrä, myös jo kotoa muuttaneet. Vastaukseen vastattiin henkilömääränä lukuna. Saatuihin vastauksiin lisättiin vastaaja mukaan, joten lapsiluvuksi tuli vastaus + 1. Kuviossa 6 on sisarusten määrä luokiteltu viiteen luokkaan. Vastauksia haluttiin tarkastella perheen lapsiluku taustamuuttujana.



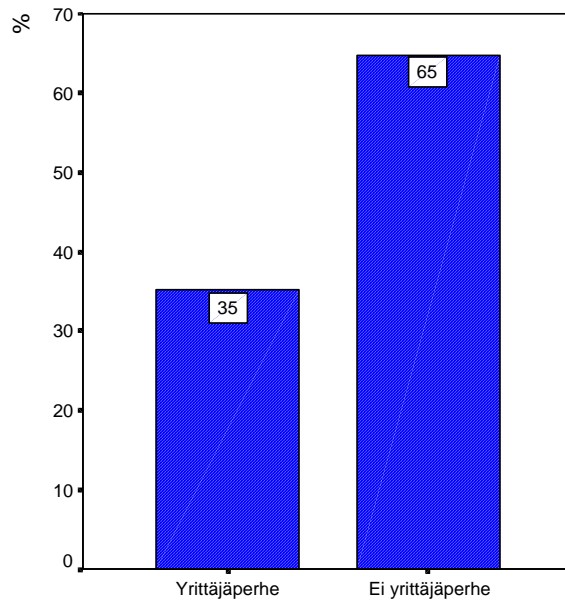
Kuvio 6. Perheen lapsiluku (myös jo kotoa muuttaneet)

Vastaajista 21 % sijoittui pienperheeseen. Pienperheellä tarkoitetaan jatkossa perhettä, jossa on 1 – 2 lasta. Vastanneista 43 % oli 3 – 4 -lapsisista perheistä. Yhteensä 64 % vastanneista on 1 – 4 -lapsisista perheistä. Prosentuaalisesti perheessä olevat 5 – 18 lasta edustivat 36 prosenttia. Suurperheellä tarkoitetaan jatkossa perhettä, jossa on 5 lasta tai enemmän. (LIITE 4.)

Yrittäjäperheeseen kuuluminen

Tutkimukseen osallistuneilta kysyttiin yrittäjäperheeseen kuulumista. Yrittäjäperheellä tarkoitettiin perhettä, jossa jompikumpi tai molemmat vanhemmat tai huoltajat ovat olleet tai ovat yrittäjiä. Yrittäjiksi oli lisäksi tarkennettu maatalousyrittäjiä.

Alla olevasta kuviosta 7 nähdään, että 65 % vastaajista oli perhetaustaltaan ei yrittäjäperhe. Vastaajista 35 % ilmoitti vanhempiensa tai huoltajiensa olevan tai olevan olleen yrittäjiä tai maatalousyrittäjiä. (LIITE 4.)

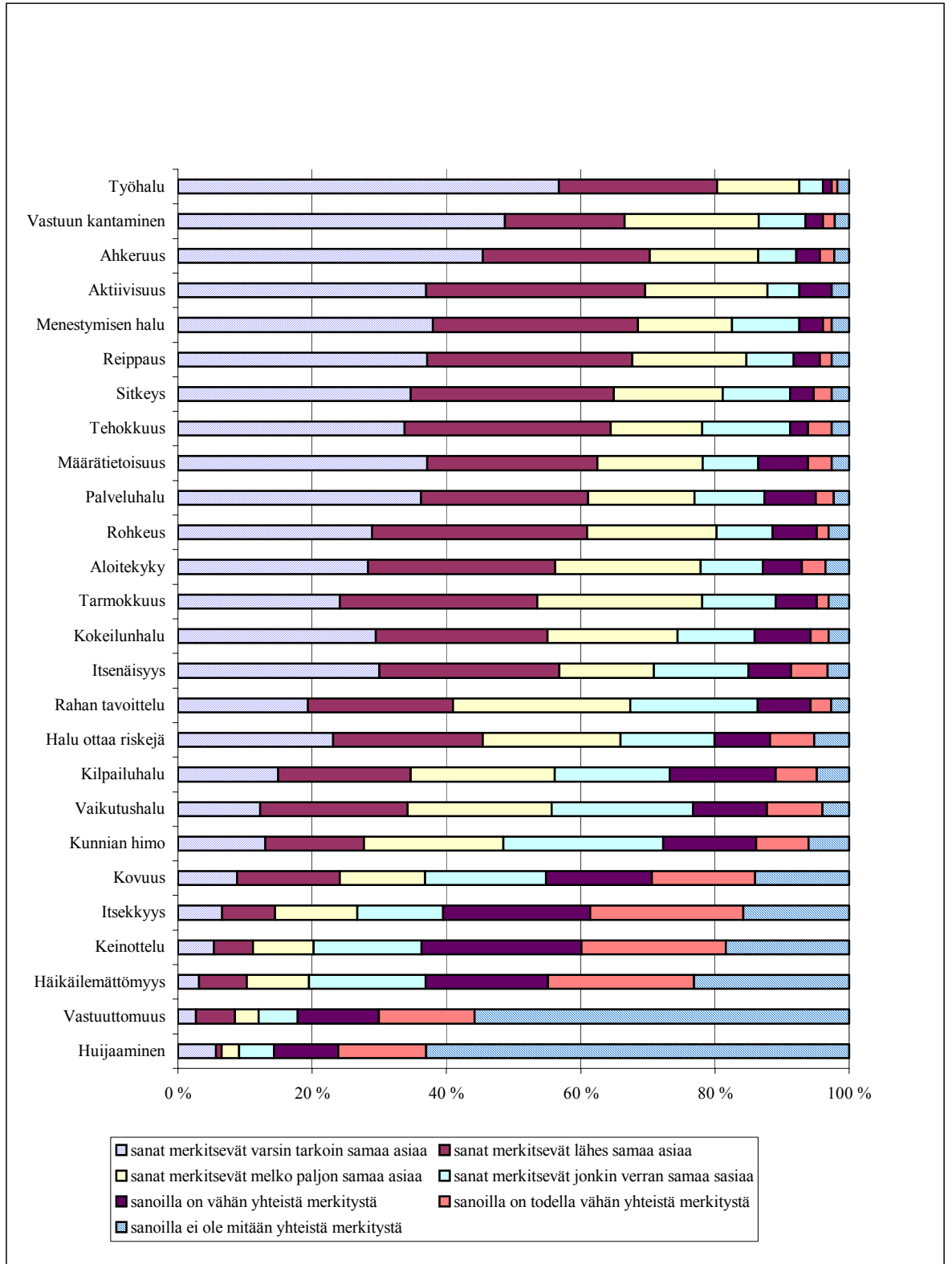


Kuvio 7. Vastaajien yrittäjäperhetausta

4.2.2 Yrittäjyys

Selvitettäessä vastaajien näkemystä yrittäjyydestä esitettiin kysymyslomakkeessa 26 yrittäjyyttä kuvaavaa sanaa. Vastaajien tuli valita parhaiten omaa näkemystä kuvaava sana käyttäen asteikkoa 1 – 7 siten, että sarakkeessa 1 = sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä ja 7 = sanat merkitsevät varsin tarkoin samaa asiaa.

Vastaajien mielestä parhaiten yrittäjyyttä kuvaava sana oli *työhalu*, joka sai keskiarvon 6,21. Seuraavina *vastuunkantaminen* keskiarvoltaan 5,89 ja kolmanneksi yrittäjyyttä kuvaavin sana oli *ahkeruus*, keskiarvo 5,88. Huonoimmin yrittäjyyttä kuvaavat sanat olivat *huijaaminen* (1,97), *vastuuttomuus* (2,15) ja *häikäilemättömyys* (3,02). Kuviossa 8 on esitetty yrittäjyyttä kuvaavat sanat keskiarvon mukaan alenevassa järjestyksessä. (LIITE 5.)



Kuvio 8. Yrittäjyyttä kuvaavat substantiivit keskiarvon mukaan alenevassa järjestyksessä

Haluttiin selvittää onko taustamuuttujilla vaikutusta yrittäjyyttä kuvaaviin substantiiveihin. Oletuksena (hypoteesi H_0) oli, että taustamuuttajat eivät vaikuta saatuihin tuloksiin. Taustamuuttajat ristiintaulukoitiin khiin neliötestillä. Ennen suoritettua ristiintaulukointia vastausasteikko luokiteltiin kolmiportaiseksi siten, että sanoilla ei ole mitään tai todella vähän yhteistä merkitystä yhdistettiin arvoksi 1, sanoilla vähän yhteistä merkitystä, jonkin verran samaa asiaa tai melko paljon samaa asiaa yhdistettiin arvoksi 2 ja lähes samaa tai varsin tarkoin samaa asiaa kuvaava yhdistettiin arvoksi 3. Myöhemmissä tarkasteluissa arvoina käytetään luokiteltuja arvoja. Luokittelun varmistamiseksi vastausasteikko luokiteltiin lisäksi kolmiportaiseksi siten, että ei ole mitään, todella vähän tai vähän yhteistä merkitystä arvoksi yksi, jonkin verran samaa tarkoittava arvoksi kaksi ja sanat merkitsevät melko paljon, lähes samaa tai varsin tarkoin samaa asiaa kuvaava arvoksi kolme. Luokitteluksi valittiin ensiksi mainittu.

Khiin neliötestistä saadut tulokset osoittivat, että luokka-asteella ja yrittäjyydestä esitetyillä sanoilla aloitekyky, itsenäisyys, kunnianhimo, kovuus ja itsekkyyys oli tilastollista riippuvuutta. Riippuvuuden voimakkuus ja suunta selvitettiin Pearsonin korrelaatiokertoimen avulla. (LIITE 6.)

Khiin neliötestin edellyttämät vaatimukset olivat kaikilla riippuvuutta osoittaneilla sanoilla kunnossa. Pearsonin testin tulokset kuitenkin osoittivat, että vaikka tilastollisesti riippuvuutta esiintyikin, sen vaikutus käytännön tasolla jäi niin vähäiseksi, ettei voida sanoa luokka-asteella olleen merkitystä saatuihin vastauksiin.

Sukupuolella ja yrittäjyydestä esitetyillä sanoilla rahan tavoittelu, kilpailuhalu ja vastuuttomuus oli suoritettujen analysoinnin perusteella tilastollista riippuvuutta. Riippuvuuden voimakkuus selvitettiin Pearsonin korrelaatiokertoimen avulla.

Khiin neliötestin tulokset olivat kaikissa tilastollista riippuvuutta osoittaneissa sanoissa kunnossa, mutta Pearsonin korrelaatiokertoimen avulla voitiin havaita, että riippuvuuden voimakkuus oli kaikissa sanoissa niin vähäinen käytännön tasolla, että riippuvuuden ei voida johtuvan sukupuolen mukaisista eroista.

Asuinsijainnilla ja yrittäjyydestä esitetyillä sanoilla itsenäisyys ja työhalu oli suoritettun analysoinnin perusteella tilastollista riippuvuutta. Riippuvuuden voimakkuus selvitettiin Pearsonin korrelaatiokertoimen avulla.

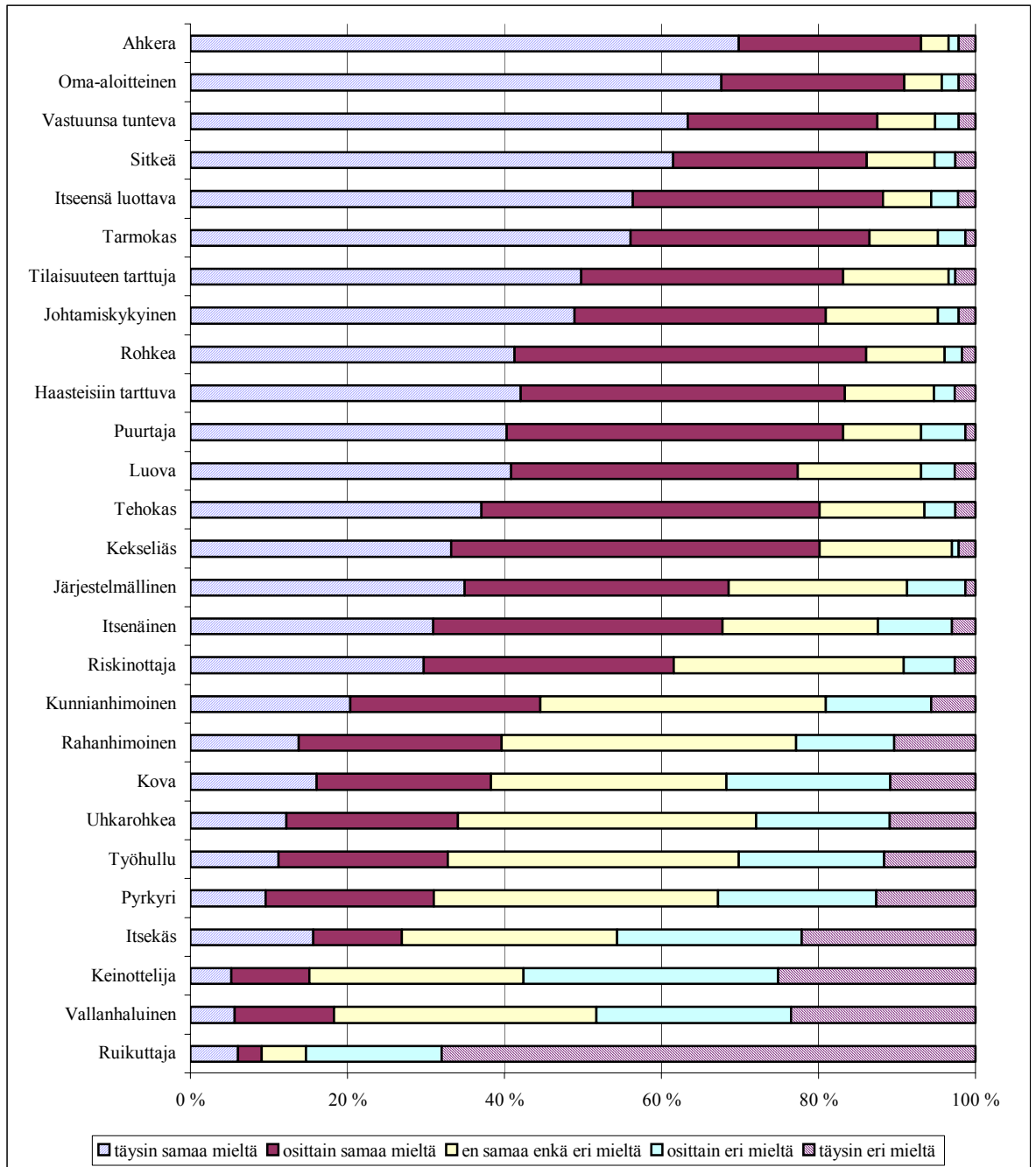
Pearsonin korrelaatiokertoimen tulokset osoittivat, että vaikka tilastollinen riippuvuus oli havaittavissa, käytännön tasolla ei voida sanoa itsenäisyyden ja työhalun vastausten riippuneen vastaajan asuinpaikasta.

Luokitellulla lasten lukumäärällä ja yrittäjyydestä esitetyillä sanoilla tilastollinen testausvaatimus ei täytynyt, joten vastaajan sisarusten määrän ei voida katsoa vaikuttavan vastaajan vastauksiin.

Suoritettun testin tulos osoitti, että vastaajan perhetaustalla (= jompikumpi tai molemmat vanhemmat/huoltajat ovat olleet tai ovat yrittäjiä/maatalousyrittäjiä) tai eivät ole, ei osoittanut tilastollista riippuvuutta yhdenkään esitetyn yrittäjyyttä kuvaavan substantiivin kanssa.

4.2.3 Yrittäjän ominaisuudet

Yrittäjää parhaiten kuvaavia ominaisuuksia kysyttiin 27 adjektiivin avulla. Esitetyistä adjektiiveista tuli valita omaa näkemystä parhaiten kuvaava vaihtoehto. Vastausvaihtoehdot olivat täysin samaa mieltä, osittain samaa mieltä, en samaa enkä eri mieltä, osittain eri mieltä ja täysin eri mieltä.



Kuvio 9. Yrittäjää parhaiten kuvaavat adjektiivit

Kuviossa 9 on esitetty, miten eri adjektiivit kuvaavat yrittäjää. Yli 90 % vastaajista oli samaa tai osittain samaa mieltä siitä, että yrittäjää parhaiten kuvaava adjektiivi oli *ahkerä*. Osittain tai täysin eri mieltä oli 3 %. Vastaajista yli 80 %:n mielestä lisäksi *oma-aloitteinen*, *itseensä luottava*, *tarmokas*, *sitkeä*, *rohkea*, *vastuunsa tunteva*, *haasteisiin tarttuva*, *puur-*

taja, tilaisuuteen tarttuja, johtamiskykyinen, tehokas ja kekseliäs olivat adjektiiveista yrittäjää parhaiten kuvaavia sanoja.

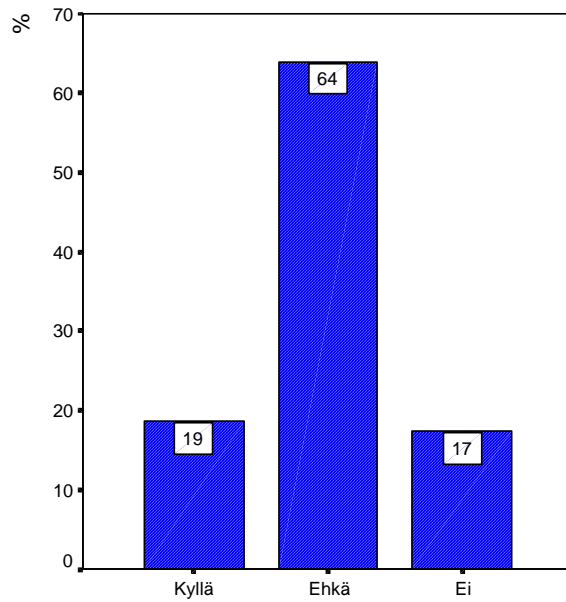
Huonoiten yrittäjää kuvaava adjektiivi oli *ruikuttaja*. Vastaajista 85 % oli osittain tai täysin eri mieltä siitä, että yrittäjä olisi ruikuttaja. Myöskään keinottelija, vallanhaluinen ja itsekes eivät olleet yrittäjää kuvaavia adjektiiveja. (LIITE 7.)

Haluttiin selvittää, vaikuttaako taustamuuttujat esitettyihin adjektiiveihin. Hypoteesiksi asetettiin H_0 : muuttujien välillä ei ole riippuvuutta. Vaikutusta tarkasteltiin ristiintaulukoinnin avulla khiin neliötestillä. Saadut arvot eivät täysin täyttäneet asetetun testin vaatimuksia, mutta antoivat suuntaa, jonka mukaan asetetuilla taustamuuttujilla ei olisi vaikutusta yrittäjää kuvaavien adjektiivien jakaumiin. Riippuvuussuhde analysoitiin myös Pearsonin korrelaatiokertoimella. Tulokset antoivat samansuuntaisen vastauksen, jonka mukaan riippuvuutta ei esiintynyt.

4.2.4 Henkilökohtainen suhtautuminen yrittäjyyteen

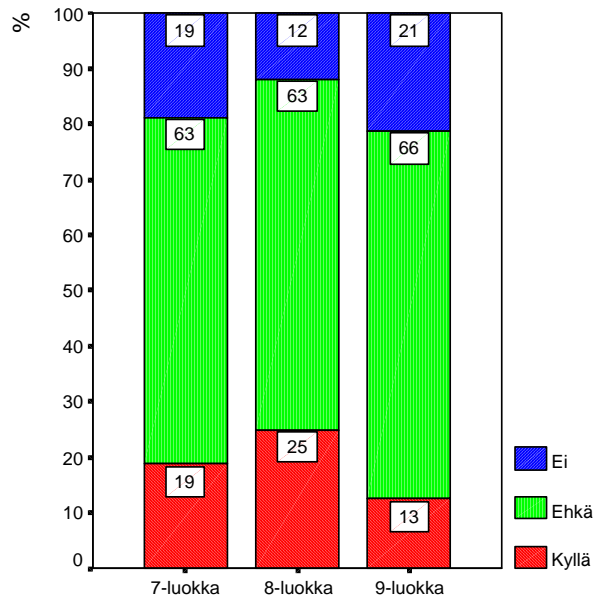
Halukkuus opiskella lisää yrittämisestä, yrittäjyydestä ja yritteliäisyydestä

Kuviosta 10 käy ilmi, että 19 %:lla vastaajista oli halukkuus opiskella yrittämistä, yrittäjyyttä ja yritteliäisyyttä lisää. Mahdollista, ehkä -vaihtoehtoa, kaikista vastaajista ilmoitti 64 %. Halukkuutta lisäopiskeluun ei ollut 17 %:lla vastaajista.



Kuvio 10. Halukkuus opiskeluun yrittämistä, yrittäjyyttä ja yritteliäisyyttä

Luokka-asteittainen tarkastelu on esitetty kuviossa 11, josta käy ilmi, että suurin halukkuus oli 8-luokkalaisten keskuudessa. Heistä 88 % ilmoitti olevansa halukas tai ehkä halukas lisäopiskeluun, haluttomuutensa ilmoitti 12 %.



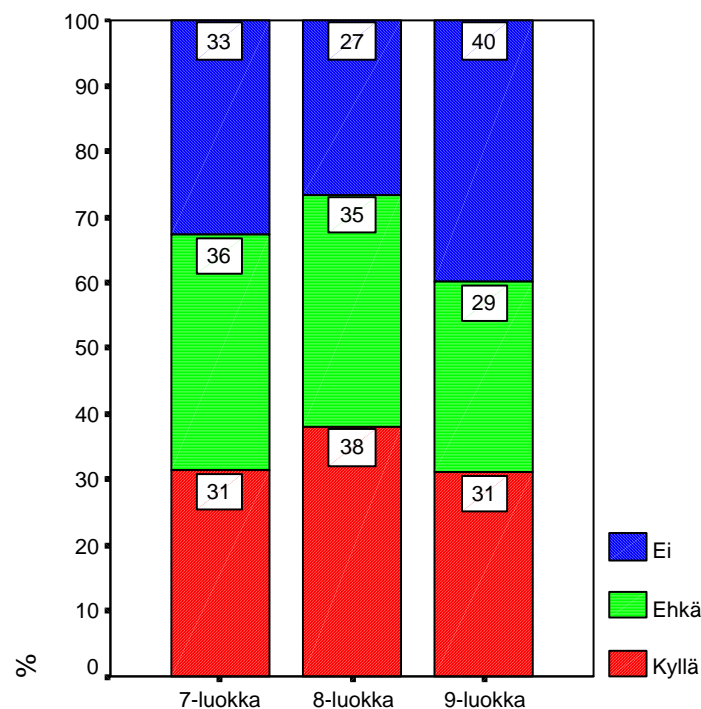
Kuvio 11. Halukkuus opiskeluun yrittämistä, yrittäjyyttä ja yritteliäisyyttä luokka-asteittain

Kiinnostumattomuutensa selvimminkin toivat esille 9 – luokkalaiset, joista 21 % ilmoitti olevansa haluttomia opiskelemaan lisää yrittämisestä, yrittäjyydestä ja yritteliäisyydestä. Kiinnostus lisäopiskeluun oli ehkä –vaihtoehto mukaan lukien kuitenkin lähes 80 %:lla 9 – luokkalaisista vastaajista.

Yläasteella aloittaneiden 7-luokkalaisista 82 % oli kiinnostuneita tai ehkä kiinnostuneita opiskeluun yrittämistä, yrittäjyyttä ja yritteliäisyyttä. (LIITE 8.)

Yrittäjyys työllistymisvaihtoehtona

Kuviossa 12 on esitetty luokka-asteittainen tarkastelu, kokevatko vastaajat yrittäjyyden erääksi vaihtoehdoksi työllistyä tulevaisuudessa. Kaikkien luokka-asteiden oppilaista yli 60 %:n mielestä yrittäjyys olisi vaihtoehto työllistyä tulevaisuudessa.

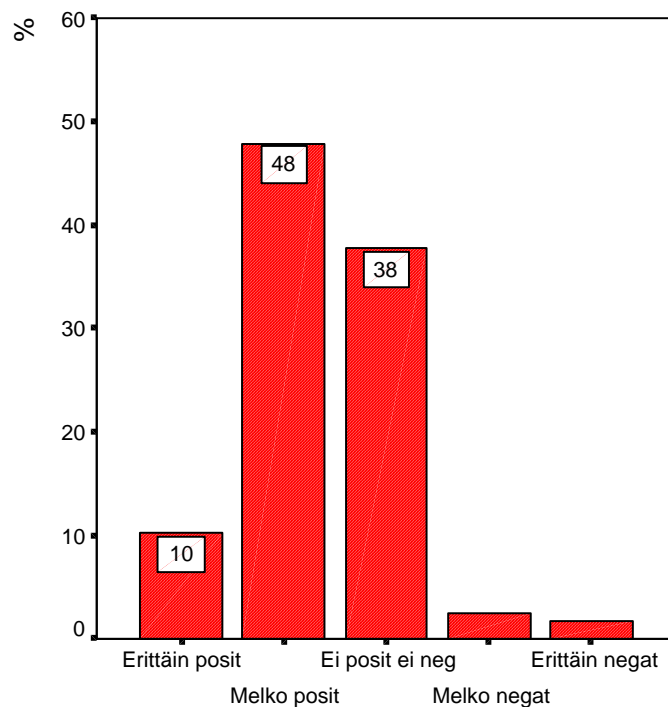


Kuvio 12. Yrittäjyys tulevaisuuden työllistymisvaihtoehtona

Voimakkaimmin yrittäjyyden työllistymisvaihtoehtona tulevaisuudessa kokivat 8-luokkalaiset, joista 73 % oli yrittäjyyden kannalla. Epätodennäköisimpänä työllistymisvaihtoehtona yrittäjyyttä pitivät 9-luokkalaiset, joista 40 % ei kokenut yrittäjyyden olevan vaihtoehto tulevaisuuden työllistäjänä. (LIITE 8.)

4.2.5 Yrittäjyyden mielikuva

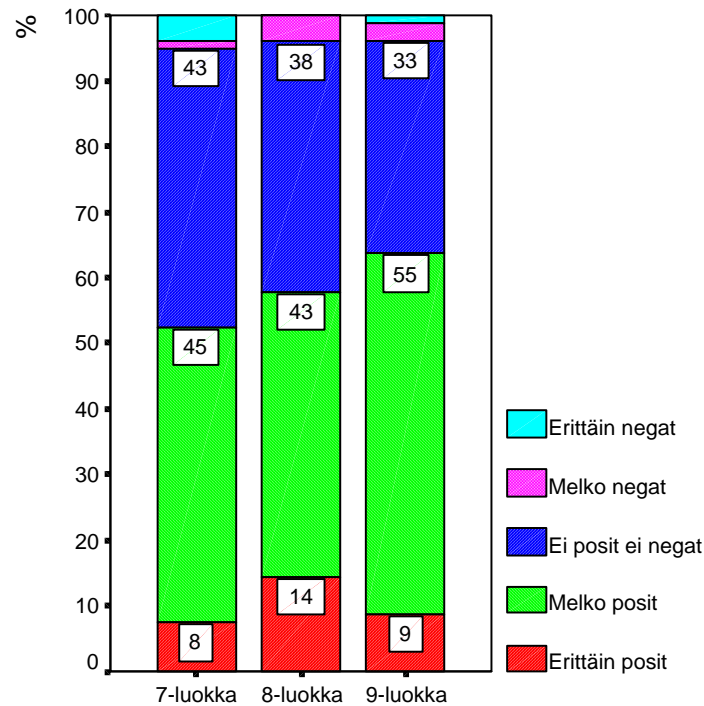
Kuviossa 13 on esitetty vastaajien yleismielikuva yrittäjyydestä. Lähes 60 %:lla vastanneista oli melko tai erittäin positiivinen yleismielikuva yrittäjyydestä. Noin neljällä prosentilla vastaajista mielikuva oli melko tai erittäin negatiivinen. (LIITE 9.)



Kuvio 13. Yrittäjyyden mielikuva

Kun tarkasteltiin mielikuvaa yrittäjyydestä luokka-asteittain, voitiin havaita, että melko tai erittäin positiivinen mielikuva yrittäjyydestä oli yli 60 %:lla 9-luokkalaisista. Erittäin tai

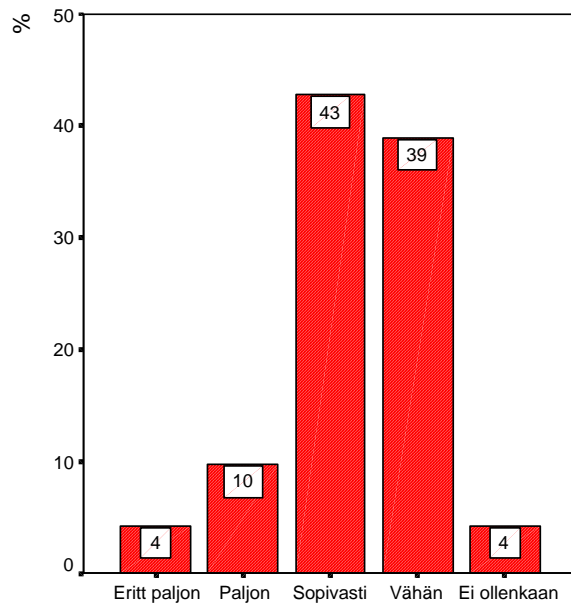
melko negatiivinen mielikuva oli vain noin viidellä (5) prosentilla vastaajista. Huomionarvoista on, että 8-luokkalaista vastaajista yhdelläkään ei ollut erittäin negatiivista mielikuvaa yrittäjyydestä. Mielikuva yrittäjyydestä luokka-asteittain tarkasteltuna on esitetty kuviossa 14. (LIITE 9.)



Kuvio 14. Mielikuva yrittäjyydestä luokka-asteittain tarkasteltuna

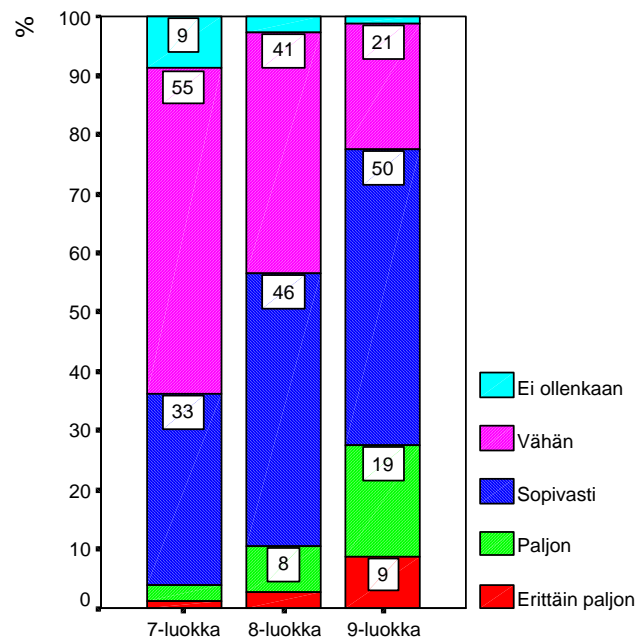
Yrittäjyydestä puhuminen koulussa

Vastaajista 43 % koki koulussa yrittäjyydestä puhumisen vähäisenä tai kokonaan puuttumisenä. Yrittäjyydestä koulussa puhutaan 14 %:n mielestä erittäin paljon tai paljon. Kuvioista 15 käy ilmi, minkä verran vastaajien mielestä yrittäjyydestä puhutaan koulussa.



Kuvio 15. Yrittäjyydestä koulussa puhuminen

Kuviosta 16 nähdään luokka-asteittainen tarkastelu koulussa yrittäjyydestä puhumiseen. Koulussa yrittäjyydestä puhumisen koki 7-luokkalaisista 64 % vähäisenä tai niin, ettei siitä puhuta ollenkaan ja sopivasti 33 % vastanneista.

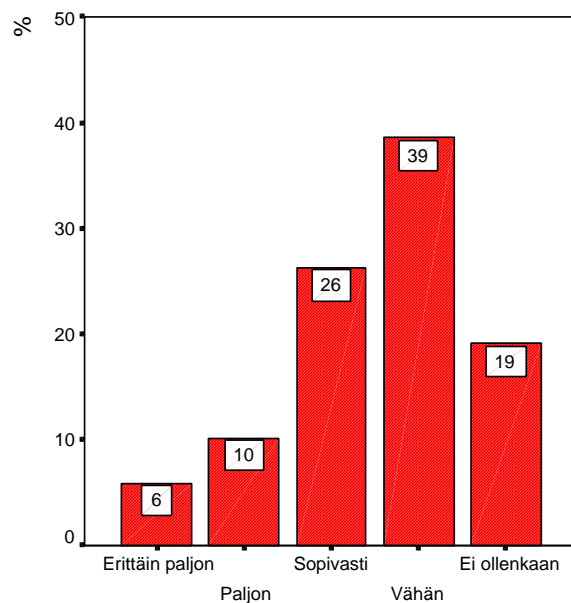


Kuvio 16. Yrittäjyydestä puhuminen koulussa luokka-asteittain

Vastaavasti 8-luokkalaiset kokivat sopivasti koulussa puhumisen 46 % ja vähäistä tai kokonaan puuttumisen hivenen yli 41 %. Sopivasti 9-luokkalaisista kokivat yrittäjyydestä puhumisen puolet vastanneista ja vähän 21 %. Paljon puhumisen kokivat 9-luokkalaisista 19 % vastaajista. (LIITE 10.)

Yrittäjyydestä puhuminen kotona

Kotona yrittäjyydestä puhutaan vastaajista lähes 60 %:n mielestä vähän tai ei ollenkaan. Erittäin paljon tai paljon puhutaan kotona 16 %:n mielestä. Kuviossa 17 vastaajien prosentuaaliset jakaumat erittäin paljon – ei ollenkaan kotona yrittäjyydestä puhumiseen. (LIITE 11.)



Kuvio 17. Yrittäjyydestä kotona puhuminen

Henkilökohtaiset mielipiteet

Haluttiin selvittää, vaikuttaako taustamuuttajat vastaajien halukkuuteen opiskella lisää yrittämisestä, yrittäjyydestä ja yritteliäisyydestä (kuviot 10), kokeeko vastaaja yrittäjyyden olevan eräs vaihtoehto työllistyä tulevaisuudessa (kuviot 12), minkälainen mielikuva

vastaajalle on syntynyt yrittäjyydestä (kuvio 13), puhutaanko koulussa nykyisin minkä verran yrittäjyydestä (kuvio 15) sekä puhutaanko kotona yrittäjyydestä (kuvio 17).

Oletuksena (hypoteesi H_0) oli, että taustamuuttujat eivät vaikuta mielipiteisiin. Luokka-astetta ja koulussa yrittäjyydestä puhuminen testivaatimukset eivät täytyneet eli peräti 40 % odotetuista frekvensseistä oli alle 5 (< 20 %). Pienin odotettu frekvenssi oli 3,22. Vaikkakin tilastollista riippuvuutta oli havaittavissa, voidaan edelleen sanoa, että luokka-asteella ei ollut vaikutusta mielipiteisiin. (LIITE 12.)

Hypoteesi H_0 : halu opiskella lisää yrittämisestä, yrittäjyydestä ja yritteliäisyydestä ei riipu yrittäjäperhetausta, khiin neliötestin tulos osoitti että riippuvuus oli havaittavissa. Testauksen vaatimukset olivat kunnossa eli 0 prosentissa (< 20 %) soluista odotettu arvo oli pienempi kuin viisi ja pienin odotettu arvo oli 14,42. Todennäköisyys, että testisuureen nollasta poikkeavuus johtuisi sattumasta, oli 0,7 %. Riippuvuussuhde oli havaittavissa, mutta korrelaatiokertoimen merkittävyystaso ei. Merkittävyystaso jäi kuitenkin 0,072, joten riippuvuudella käytännön tasolla ei ole merkitystä ja voidaan sanoa, että yrittäjäperhetaustalla ei ollut merkitystä saatuihin vastauksiin.

Asetettaessa hypoteesi H_0 : kotona yrittäjyydestä puhuminen ei riipu perhetaustasta huomattiin, että testivaatimukset ovat kunnossa eli 10 % odotetuista frekvensseistä on alle 5 (< 20 %). Pienin odotettu frekvenssi on 4,92, $P = 0,000 < 0,01$, jonka seurauksena H_0 hylätään eli kotona puhuminen riippuu tilastollisesti perhetaustasta. Yrittäjäperhetaustaisista vastaajista 35 % vastasivat, että kotona puhutaan paljon tai erittäin paljon, ei yrittäjäperhetaustaiset 5,9 %. Vähän tai ei ollenkaan yrittäjäperhetaustaisista vastasi 33,7 %. Ei yrittäjäperheeseen kuuluvista 70,6 % vastaajista vastasi kotona puhumisen yrittäjyydestä olevan vähäistä tai kokonaan puuttumisen.

4.2.6 Yrittäjyys kokonaisvaltaisesti

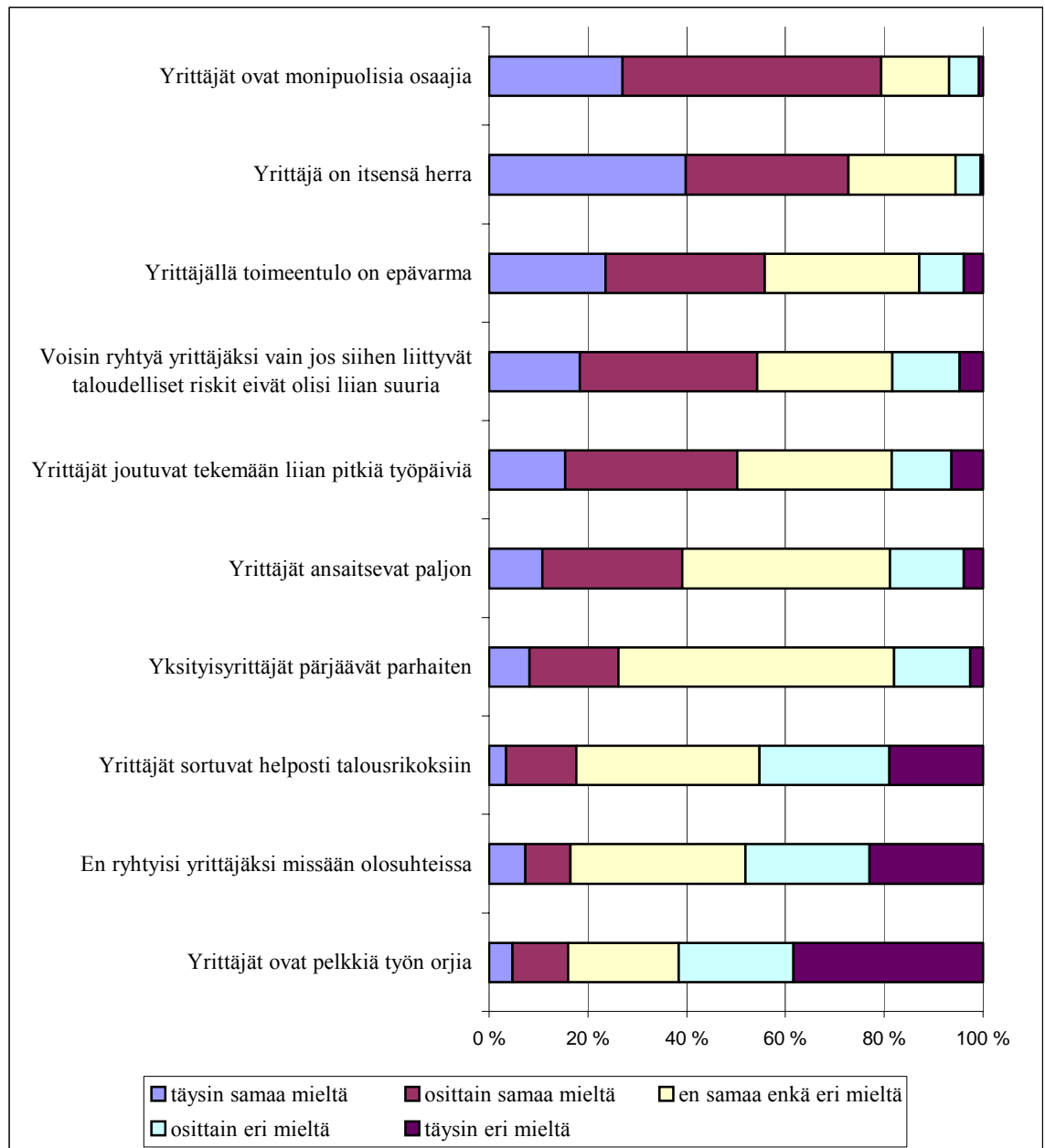
Yrittäjyyttä kokonaisvaltaisesti koskevia väittämälauseita oli esitetty yhteensä 30 kpl, joista vastaajan tuli valita parhaiten omaa mielipidettä kuvaava vastausvaihtoehto. Väittämät jakautuivat koskemaan yrittäjää, yrittäjyyttä ja yrittämistä, kutakin 10 väittämälauseeseen

muodossa. Vaihtoehdot olivat täysin samaa mieltä (1), osittain samaa mieltä (2), en samaa enkä eri mieltä (3), osittain eri mieltä (4) sekä täysin eri mieltä (5).

Väittämälauseissa oli käytetty Likertin asteikkoa eli kyseessä on järjestysasteikon tasoisia muuttujia. Näille ei yleensä lasketa keskiarvoa, mutta sitä käytetään kuitenkin usein paljon kysymyksiä sisältävissä mielipidetiedusteluissa. Keskiarvoja käytetään yleiskuvan antamiseen.

Yrittäjää koskevat väittämät

Vastaajista lähes 80 % oli täysin tai osittain samaa mieltä väittämästä *yrittäjät ovat monipuolisia osajia*. Täysin eri mieltä väittämän kanssa oli kaksi vastaajista. Vastaajista lähes 40 % oli täysin samaa mieltä väittämän, *yrittäjä on itsensä herra,-* kanssa. Osittain samaa mieltä väittämästä oli 33 % vastaajista. Vastaajista yli puolet eli 56 % oli täysin tai osittain samaa mieltä siitä, että *yrittäjällä toimeentulo on epävarma*.



Kuvio 18. Yrittäjää koskevat väittämät

Huonoimmin yrittäjää kuvasi väittämä *yrittäjät ovat pelkkiä työn orjia*. Vastaajista lähes 40 % oli väittämästä täysin eri mieltä. Väittämästä *yrittäjät sortuvat helposti talousrikoksiin* vastaajista 45 % oli osittain tai täysin eri mieltä.

Vastaajilta kysyttiin myös omaa henkilökohtaista kantaa yrittäjäksi ryhtymisestä. Vastaajista yli puolet *voisi ryhtyä yrittäjäksi, jos siihen liittyvät taloudelliset riskit eivät olisi liian*

suuria. Yrittäjäksi ryhtymisestä osittain tai täysin eri mieltä oli 16 % vastanneista. Väittämästä, jossa vastaaja *ei ryhtyisi yrittäjäksi missään olosuhteissa*, oli samaa tai osittain samaa mieltä 16,5 %. Osittain eri mieltä tai täysin eri mieltä väittämän kanssa oli lähes puolet eli 48 % vastanneista. (LIITE 13.)

Suoritetun khiin neliötestin tuloksen mukaan yrittäjää koskeviin väittämiin taustamuuttujista vaikuttivat sukupuoli *yrittäjä on itsensä herra* –väitteeseen ja asuinpaikka *yrittäjät joutuvat tekemään liian pitkiä työpäiviä* –kanssa. (LIITE 14.)

Yrittäjä on itsensä herra – khiin neliötestin vaatimukset ovat raja-arvoisesti kunnossa eli 20 % odotetuista arvoista on alle 5 (< 20 %). Pienin odotettu frekvenssi on 0,50. Todennäköisyys, että testisuureen nolasta poikkeavuus johtuu sattumasta, oli 0,8 %. Riippuvuussuhde on havaittavissa, mutta korrelaatiokerroin merkittävyytasolla 0,01 oli 0,182, joten riippuvuudella käytännön tasolla ei ole merkitystä. Voidaan sanoa, että sukupuolella ei ollut merkitystä väittämän *yrittäjä on itsensä herra* – kanssa. (LIITE 14.)

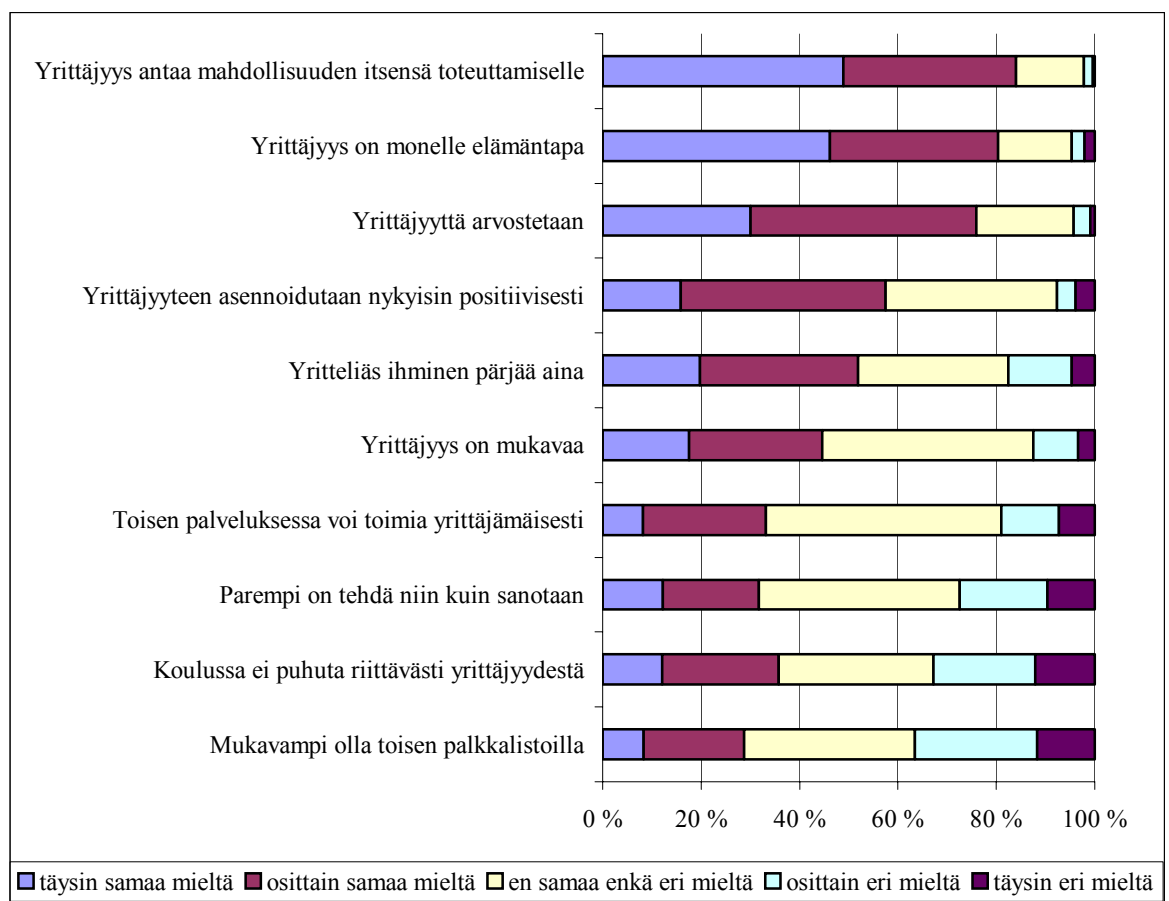
Yrittäjät joutuvat tekemään liian pitkiä työpäiviä - khiin neliötestin vaatimukset olivat kunnossa eli 0 % odotetuista arvoista on alle 5 (< 20 %). Pienin odotettu frekvenssi on 7,27. Todennäköisyys, että testisuureen nolasta poikkeavuus johtuu sattumasta, oli 1,6 %. Riippuvuussuhde on havaittavissa, korrelaatiokerroin merkittävyytasolla 0,01 on – 0,213. Sivukylällä asuvista nuorista 61,1 % oli täysin tai osittain samaa mieltä väitteen kanssa. Keskustassa asuvista 40 % oli täysin samaa tai osittain samaa mieltä väitteen kanssa. Osittain tai täysin eri mieltä väitteen kanssa oli keskustassa asuvista 25 % ja sivukylällä asuvista 11,5 %. (LIITE 14.)

Yrittäjyyttä koskevat väittämät

Yrittäjyydestä oli esitetty 10 väittämää, jotka on esitetty kuviossa 19. Vastaajista 84 % oli täysin samaa tai osittain samaa mieltä väittämästä *yrittäjyys antaa mahdollisuuden itsensä toteuttamiselle*. Täysin samaa tai osittain samaa mieltä väittämästä *yrittäjyys on monelle elämäntapa* oli 80 % vastaajista. Täysin tai osittain samaa mieltä väittämästä *yrittäjyyttä*

arvostetaan oli vastaajista 76 %. Vastaajista yli puolet oli täysin samaa tai osittain samaa mieltä väittämästä *yritteliäs ihminen pärjää aina*.

Yrittäjyydestä kysyttiin myös vastaajien mielipidettä osittain henkilökohtaisella tasolla. Vastaajista 45 % oli täysin tai osittain samaa mieltä väittämästä *yrittäjyys on mukavaa*. *Toisen palveluksessa voi toimia yrittäjämäisesti* –väittämästä oli täysin tai osittain samaa mieltä hieman yli 30 %. *Yrittäjyydestä koulussa puhumisesta* vastaukset jakoutuivat suhteellisen tasaisesti. Vastaukset painottuivat kuitenkin yrittäjyydestä puhumisen riittämättömyyden puolelle. Täysin samaa tai osittain samaa mieltä oli 36 % vastaajista, täysin tai osittain eri mieltä oli 33 %.



Kuvio 19. Yrittäjyyttä koskevat väittämät

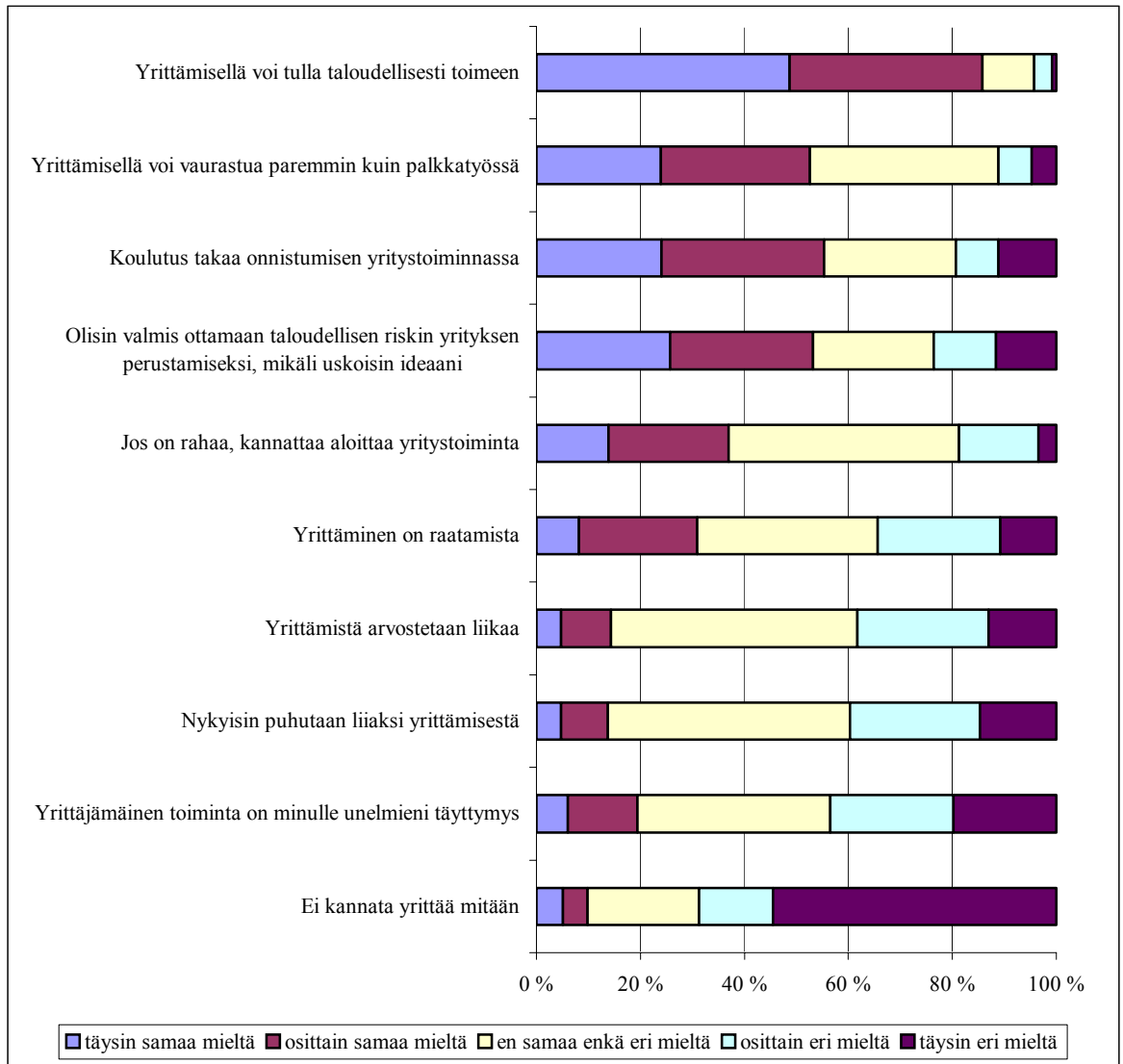
Väittämästä *mukavampi olla toisen palkkalistoilla* oli täysin tai osittain eri mieltä 37 % ja täysin tai osittain samaa mieltä 29 % vastaajista. Väittämästä *parempi on tehdä niin kuin sanotaan* oli samaa tai osittain samaa mieltä 32 %. Täysin tai osittain eri mieltä oli vastaajista 27 %. (LIITE 15.)

Suoritetun khiin neliötestin tuloksen mukaan yrittäjyyttä koskeviin väittämiin voidaan todeta, että taustamuuttujat eivät vaikuttaneet saatuihin vastauksiin.

Yrittämistä koskevat väittämät

Kuviossa 20 tarkastellaan yrittämistä koskevia väittämiä, joista on nähtävissä, että valtaosa oli väittämän, *yrittämisellä voi tulla taloudellisesti toimeen*, kanssa. Väittämistä, joissa yrittämistä kuvataan *raatamiseksi, yrittämisen liialliseksi arvostamiseksi ja yrittämisestä liika puhumisesta* vastaajista enemmistö oli osittain tai täysin eri mieltä.

Väittämästä *koulutus takaa onnistumisen yritystoiminnassa* vastaajista yli puolet oli osittain tai täysin samaa mieltä. *Ei kannata yrittää mitään* vastaajista lähes 70 % oli osittain tai täysin eri mieltä. Vastaajista yli puolet *olisi valmis ottamaan taloudellisen riskin yrityksen perustamiseksi, mikäli uskoisi ideaansa*. (LIITE 16.)



Kuvio 20. Yrittämistä koskevat väittämät

Suoritetun kiiin neliötestin tuloksen mukaan yrittämistä koskeviin väittämiin voidaan todeta, että taustamuuttujat eivät vaikuttaneet saatuihin vastauksiin.

5 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön keskeisenä teemana oli selvittää nuorten, peruskoulun yläasteen vuosiluokkien 7 – 9, näkemys yrittämisestä, yrittäjyydestä ja yrittäjistä itsestään toimijoina. Lisäksi selvityksessä tuli esille nuorten oma henkilökohtainen ajattelu omasta henkilökohtaisesta suhtautumisesta yrittäjyyttä kohtaan. Nykyiset peruskoulun yläasteella opiskelevat nuoret ovat tulevaisuuden potentiaalisia yrittäjiä tai työntekijöitä, toimijoita, ja heidän osuutensa tulevaisuudessa on hyvin merkittävä, sillä ikääntyvien osuus lisääntyy koko ajan.

Tässä opinnäytetyössä tutkimuskohteena olleiden peruskoulun yläasteella vuosiluokkien 7 – 9 oppilaiden näkemys yrittämisestä, yrittäjyydestä sekä yrittäjistä itsestään toimijoina on positiivinen. Myös vastaajille esitetyistä henkilökohtaisista kysymyksistä voidaan päätellä, että heillä on tulevaisuudessa halua ja kiinnostusta toimia ja hankkia toimeentulo yrittäjämäisesti. Tutkimustulosten analysointi osoitti lisäksi sen, että taustatekijöiksi asetetut muuttujat eivät vaikuta oleellisesti näkemykseen. Saaduissa vastauksissa on merkille pantavaa, että hajonnat olivat pieniä ja että vastaukset olivat samansuuntaisia. Vastaajien oma näkemys kysytyyn asiaan oli tuotu esille. Lyhyesti sanoen vastaajilla oli oma mielipide.

Yrittäjyydestä esitetty määritelmä, jonka mukaan yrittäjyys on ajattelu-, toiminta- ja suhtautumistapa järjestäytyä, toimia ja käyttäytyä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi, antaa pohjaa tutkimukseen osallistuneiden vastauksiin yrittäjyydestä. Tulosten mukaan yrittäjyys on työhalua, vastuun kantamista ja ahkeruutta. Kun lisätään aktiivisuus ja menestymisen halu, määritelmälle muotoutuu ”kasvot”. Kun vastaajat olivat lisäksi sitä mieltä, että yrittäjyys ei ole huijaamista, vastuuttomuutta, häikäilemättömyyttä ja keinottelua, voidaan yrittäjyys esittää lauseiden muodossa. *Yrittäjyys on sitä, että se antaa mahdollisuuden it-*

sensä toteuttamiselle, on monelle elämäntapa ja että sitä arvostetaan. Vastaajat kokivat yrittäjyyden olevan mukavaa ja että toisen palveluksessa voi toimia yrittäjämäisesti.

Yrittäjyyttä konkreettisesti edustaa yrittäjä, toimija, joka toimii ja käyttäytyy asetettujen tavoitteittensa mukaisesti. Hän on henkilö, joka pyrkii sekä omin voimin, että organisaatioiden sisällä havaitsemaan ja luomaan uusia taloudellisia mahdollisuuksia, tuomaan ideoitaan markkinoille epävarmuuden vallitessa ja tekemään päätöksiä sijainnista, tuotannosta, resursien kohdentamisesta, instituutioista ja palkitsemismuodoista sekä kilpailemaan markkinaosuuksista muiden kanssa. Vastaajat olivat sitä mieltä, että *yrittäjä on ahkera, oma-aloitteinen, vastuunsa tunteva, sitkeä ja itseensä luottava*. Kun tulokset osoittavat, että *yrittäjä ei ole ruikuttaja, vallanhaluinen eikä keinottelija*, voidaan yrittäjästä tulosten mukaan muodostaa lauseita, jotka selkeyttävät yrittäjyyden yhtä osa-aluetta, yrittäjää. *Yrittäjä on* saattujen tulosten mukaan *itsensä herra ja monipuolinen osaja*. Lisäksi huomataan, että *yrittäjän toimeentulo on epävarmaa*, mutta *yrittäjät eivät ole pelkkiä työn orjia*. Yli puolet vastaajista *voisi ryhtyä yrittäjiksi, jos siihen liittyvät taloudelliset riskit eivät olisi suuria ja toisaalta he voisivat ryhtyä yrittäjiksi jossain olosuhteissa*.

Yrittämisestä vastaajat olivat sitä mieltä, että *sillä voi tulla taloudellisesti toimeen ja että yrittämisellä voi vaurastua paremmin kuin palkkatyössä*. Huomionarvoista lisäksi on, että vastaajien mielestä *koulutus takaa onnistumisen yritystoiminnassa*. Tulokset osoittivat, että yli puolet oli *täysin eri mieltä* omalla kohdallaan väitteestä, jossa *ei kannata yrittää mitään*. Lisäksi vastaajista yli puolet *olisi valmis ottamaan taloudellisen riskin yrityksen perustamiseksi, mikäli uskoisi ideaansa*.

Yrittäjyyttä lähestyttiin sosiaalipsykologisesta näkökulmasta, jossa yhdistyivät yksilön ulkopuolella olevien tekijöiden merkitys (makronäkökulma), yksilön ja hänen toimintansa merkitys (mikronäkökulma) sekä kulttuuristen ja ympäristötekijöiden merkitys. Lisäksi yrittäjyyden sisältöä hahmotettiin etsimällä vastausta kysymyksiin mitä yrittäjät tekevät, mitä yrittäjät aikaansaavat ja minkälaisia yrittäjät ovat. Nuorten omaa sisäistä yrittäjyyttä selvitettiin esittämällä eri vaihtoehtoja mahdollisuuksista toteuttaa ja kehittää ajatteluaan. Tässä tutkimuksessa haettiin nuorten näkemystä yrittäjyydestä, mutta rajauksena mielikuvaan vaikuttavat tekijät rajattiin ulkopuolelle. Tutkimusongelmaa tarkasteltiin rakentamalla teoreettinen osuus koskemaan yrittäjyyttä edustavien elementtien, *yrittäminen, yrittäjyys ja*

yrittäjä, pohjalta. Tämän lähtötilanteen perustana oli olettaus, että tutkimuksen kohteena olevilla nuorilla ei olisi omakohtaisia kokemuksia yrittäjyydestä, vaan kokemus siitä, mitä he ovat kokeneet, mitä nähneet, mitä heille on kerrottu tai mitä he ovat lukeneet tai kuulleet eri tiedotusvälineistä.

Tutkimuksen mukaan nuorilla on melko tai erittäin positiivinen mielikuva yrittäjyydestä. Yrittäjyyden synonyymejä tutkimuksessa edustamaan voidaan nostaa työhalu, joka ainoana esitetyistä sanoista sai keskiarvon yli 6. Työhalu yrittäjyyden tunnuspiirteenä nuorten omana näkemyksenä antaa uskoa yrittäjyyteen ja on samansuuntainen kuin on esitetty. Toisaalta, kun voidaan ajatella, että nuorilla oma henkilökohtainen työhistoria ei ole kovin pitkä tai laaja, työhalun merkittävyys samaa tarkoittavana sanana yrittäjyydestä korostuu entisestään.

Yrittäjyyttä edustaa useille itse toimija, yrittäjä. Yrittäjyydestä työhalu nousi voimakkaimmin esille. Yrittäjä oli nuorten mielestä ahkera, oma-aloitteinen ja vastuunsa tunteva. Myös sitkeä, itseensä luottava ja tarmokas kuvasi nuorten mielestä yrittäjän ominaisuuksia parhaimmillaan. Mielikuva ruikuttajasta, keinottelijasta ja vallanhaluisesta yrittäjästä voitaneen haudata, vaikka 1980 –luvun lopulla ja 1990 –luvun taitteessa kasinopelin vuodet saattoivat hetkeksi luoda mielikuvia siitä, että yrittäjät olisivat nopeiden voittojen saalistajia ja muita itsekkäästi ja häikäilemättömästi hyväksi käyttäviä. Tämän tutkimuksen tulokset osoittivat, että tutkimuksen kohteena olevilla nuorilla ei ole perintönä ajatuksia noista vuosista eikä käytännössä myöskään omia muistikuvia, ovathan kohdenuoret syntyneet juuri noihin aikoihin.

Tulokset osoittavat positiivista suhtautumista yrittäjyyttä kohtaan. Yhtenä tausta-ajatuksena on esitetty kysymys, onko nuorilla halua ja kiinnostusta yrittäjyyttä kohtaan. Kiinnostus on toisaalta ymmärrettävää, kun huomioidaan nyky-yhteiskunnassa tapahtuvat asiat ja valtiotavallan toimet saada pidettyä yhteiskunta mahdollisuuksiltaan houkuttelevana ja mahdollisuuksia antavana. Tutkimuksessa tuli esille nuorten mahdollinen halukkuus opiskella lisää yrittäjyyttä. Vastajaat kokivat yrittäjyydestä puhumisen vähäisenä ja näin ollen opetusministeriön julkaisema yrittäjyyskasvatuksen linjaus- ja toimenpideohjelma voitaneen nostaa opetussuunnitelman osaksi. Myös yrittäjyyden tarjoamat mahdollisuudet työllistyä tulevaisuudessa nousivat esille ja voidaan sanoa, että yrittäjyys on mahdollinen osa-alue nuorten tulevaisuuden suunnitelmissa.

Tutkimus selvitti tutkimusongelmat melko hyvin. Valittu kvantitatiivinen tutkimus asettaa omat rajoitteensa, joten yksityiskohtaisiin tekijöihin ei päästä kovin syvälle. Kvalitatiivisilla tutkimusmenetelmillä olisi voitu saada enemmän syvällisempää tietoutta mielipiteistä, mutta vaara ajautua ohi varsinaisen tutkimusongelman olisi ollut moninkertainen.

Tutkimusmenetelmänä kysely oli suhteellisen mutkaton ja näin toteutettuna saatiin vastauksia tutkimusongelmaan. Kysymyslomakkeessa esitetyt kysymykset muotoiltiin mahdollisimman yksinkertaisiksi ja yksiselitteisiksi, vastausten anto yksinkertaiseksi ja helpoksi. Koska kysely oli helppo täyttää ja vastaustilanne oli kontrolloitua kouluympäristössä tapahtunutta, vastauksia tuli paljon eikä puuttuvia tietoja juuri ollut. Ennen varsinaisen kyselyn suorittamista kyselylomakkeen testaus tapahtui ns. koetäyttäjillä. Heidän tehtävänä oli kertoa kyselylomakkeen rakenteellinen toimivuus, täyttämiseen liittyviä ongelmia sekä ymmärtävätkö he asetetut kysymykset, ts. oliko kysymykset esitetty niin, että he ymmärsivät kysymyksen ja toisaalta osasivatko he vastata annettujen ohjeiden mukaisesti. Testausvaiheesta saadut kokemukset hyödynnettiin itse kyselylomakkeen viimeistelyssä eikä ongelmia esiintynytkään.

Saadut tutkimustulokset analysoitiin SPSS -tilastosovelluksella. Tilastot ja muut empiiriset aineistot tiivistettiin tilastollisin menetelmin esille tulevaa ilmiötä mahdollisimman oikein kuvaavaksi informaatioksi.

Reliabiliteetti tarkoittaa mittaustulosten toistettavuutta, ei sattumanvaraisuutta. Tutkimuksessa saattaisi syntyä satunnaisvirheitä monesta eri syystä, kuten esimerkiksi vastaaja muistaisi jonkin asian väärin tai ymmärtäisi kysymyksen toisin kuin tutkija on ajatellut. Myös otoskoon tulisi olla riittävä, koska kyselytutkimuksessa kato eli palauttamatta jättäneiden määrä voi olla suuri. Otoksen tulee myös edustaa koko tutkittavaa perusjoukkoa. Validiteetilla tarkoitetaan mittarin kykyä mitata juuri sitä, mitä on tarkoituskin mitata. Myös mitattavat käsitteet ja muuttujat tulee olla tarkoin määriteltyjä, jotta mittaustulokset voivat olla valideja. Jälkikäteen validiutta on hankala tarkastella.

Tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti täyttyivät hyvin. Kysymyksessä oli kokonaistutkimus ja vastauksia saatiin yhteensä 236 kpl, joten vastausprosentiksi muodostui 85,5 pro-

senttia. Koska vastausprosentti oli suuri ja puuttuvia tietoja vastauksissa oli kysymyksestä riippuen n. 5 %, tutkimusta voidaan pitää luotettavana. Kysymykset oli aikaisemmin testattu ja saadut koetulokset analysoitu, voidaan sanoa, että tutkimus mittasi niitä asioita, joita sen pitikin mitata, joten tutkimuksen validiteettivaatimus toteutui.

Tässä tutkimuksessa saatiin esille taivalkoskelaisten peruskoulun yläasteella vuosiluokilla 7 – 9 vuoden 2005 keväällä opiskelevien oppilaiden näkemys yrittämisestä, yrittäjyydestä sekä yrittäjistä itsestään toimijoina. He ovat tulevaisuuden potentiaalisia yrittäjiä tai työnte-kijöitä. Tutkimuksessa tuli esille myös heidän oma mielenkiintonsa ja toiminta-ajatuksensa yrittäjyydestä, yrittämisestä ja yrittäjänä toimimisesta. Kun lisäksi huomioidaan, että he ovat omien mielipiteittensä mukaisesti saaneet vähän tai jopa ei ollenkaan tietoa yrittäjyydestä niin koulussa kuin kotona, toisin sanoen yleisillä taustatekijöillä ei ole ollut vaikutusta mah-dollisuuden tutustua yrittäjyyteen, seurata sitä ja samaistuaakin yrittäjän rooliin, voidaan sanoa mielipiteiden olevan heidän omiaan.

Tutkimuksessa asetettujen taustamuuttujien vaikutus tilastollisesti ei ollut niin merkittävä, että voitaisiin sanoa niillä olleen vaikutusta. Kokonaisuutena voidaan sanoa että taivalkoski-set nuoret ovat kasvaneet yrittäjämönteisessä ympäristössä, jonka on todettu vaikuttavan henkilön arvoihin, asenteisiin ja uskomuksiin. Tutkimuksessa esille tulleiden mielipiteiden valossa voidaan ajatella ja kehittää ajatusta yrittäjyyskasvatusta tukevien aineiden opetuksen lisäämistä peruskoulun opetussuunnitelmassa tulevaisuudessa ja myös tätä kautta tukea niin yrittäjyystoiminnan kehittymistä paikkakunnalla kuin myös työntekijän rooliin hakeutuvien henkilöiden yrittelijämäistä ajattelua työtehtäviä hoitaessaan, koska yrittäjyysasenteet ja -halut aikaisempien tutkimusten ja havaintojen mukaan näyttävät muokkautuvan opiskeluaikana ja/tai työuran alkuvuosina.

Nuorten positiivinen näkemys yrittäjyydestä on sen suuntainen jota kasvattajina, vanhem-pina ja päättäjinä toivomme nuorissamme, lapsissamme ja oppilaissamme olevan. Positiivi-sen näkemyksen toivoisi vallitsevan myös nykyisin työelämässä olevien keskuudessa sekä yhteisöjemme kulttuurissa ja työmenetelmissä.

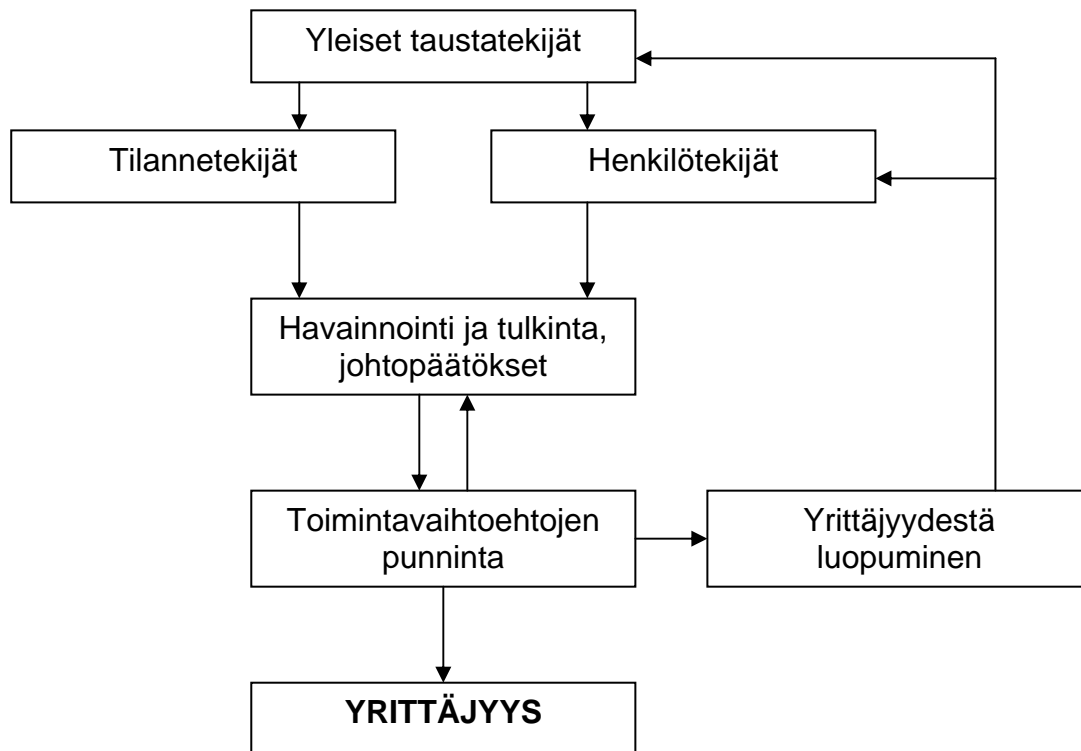
LÄHTEET

- Euroopan yhteisön komissio, 2003, Vihreä kirja, Yrittäjyys Euroopassa, Bryssel 21/01/2003
Julkaisu perustuu asiakirjaan COM(2003) 27 lopullinen
- Heinonen J., Vento-Vierikko I. 2002, Sisäinen yrittäjyys – uskalla, muutu, menesty, Gummeruksen kirjapaino, Jyväskylä
- Honkanen V. 2004, Yrittänyttä ei laiteta – ammattikorkeakoulujen yrittäjyyskasvatuksen viisasten kiveä etsimässä, Koulutussosiologian tutkimuskeskuksen raportti 63, Digipaino, Turku 2004
- Jokela P., Anneberg M. 1995, Yrittäjyys – ammatti ja tulevaisuus, Polarlehdet Oy, WSOY
- Jylhä E., Paasio A. & Strömmer R. 1998, Menestyvä yritys, Oy Edita Ab, 1998
- Kallio J. 2002, Pienyrityksen kehittymisen tiet, Tietosanoma Oy, Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 2002
- Koiranen M. 1993, Ole yrittäjä, ulkoinen ja sisäinen yrittäjyys, TT-Kustannus Oy, Tammer-Paino Oy, Tampere, ISBN 951 599-095-5
- Koiranen M., Pohjansaari T. 1994, Sisäinen yrittäjyys, Konetuumat Oy, Tampere
- Koiranen M., Tuunanen M. 1996, Asiakasyrittäjyys, Konetuumat Oy, Tampere
- Niittykangas H. 2004, Yrittäjä ja yrityksen toimintaympäristö, Jyväskylän Yliopisto taloustieteiden tiedekunta, julkaisuja N:o 134/2004
- Opetusministeriö, Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto, 2004, Yrittäjyyskasvatuksen linjaukset ja toimenpideohjelma, julkaisuja 2004:18, Yliopistopaino, Helsinki, 2004
- Peltonen M. 1986; Yrittäjyys, Kustannusosakeyhtiö Otava, Keuruu
- Sutinen M. 1998, Kaikki mitä olet halunnut tietää yritystoiminnasta, mutta et ole tiennyt keneltä kysyä, Pohjois-Savon ammattikorkeakoulu, Hakapaino Oy, Helsinki 1998
- Taivalkosken kunta, 2004, Toimintakertomus vuodelta 2003

LIITTEET

- Liite 1: Yrittäjyyden päätösprosessi
- Liite 2: Yrittäjän ja yrittäjyyden tarkastelukoulukunnat
- Liite 3: Kyselylomake
- Liite 4: Taustamuuttajat
- Liite 5: Frekvenssit väittämistä yrittäjyys
- Liite 6 Ristiintaulukointeja
- Liite 7: Frekvenssijakauma yrittäjää kuvaavista adjektiiveista
- Liite 8: Frekvenssijakaumat halukkuudesta opiskella lisää yrittämisestä, yrittäjyydestä ja yritteliäisyydestä
Frekvenssijakaumat yrittäjyys vaihtoehtona työllistyä tulevaisuudessa
- Liite 9: Frekvenssijakaumat mielikuvasta yrittäjyys
- Liite 10: Frekvenssijakaumat puhutaanko koulussa yrittäjyydestä
- Liite 11: Frekvenssijakaumat puhutaanko kotona yrittäjyydestä
- Liite 12: Ristiintaulukointeja
- Liite 13: Keskiarvo, tyypillinen arvo ja keskihajonta väittämistä yrittäjä
Frekvenssijakaumat väittämistä yrittäjä
- Liite 14: Ristiintaulukointeja
- Liite 15: Keskiarvo, tyypillinen arvo, keskihajonta ja väittämistä yrittäjyys
Frekvenssijakaumat väittämistä yrittäjyys
- Liite 16: Keskiarvo, tyypillinen arvo, keskihajonta väittämistä yrittäminen
Frekvenssijakaumat väittämistä yrittäminen

Yrittäjyyden päätösprosessi (Sutinen, 1998, 45)



Yrittäjän ja yrittäjyyden tarkastelukoulukunnat (Lähde: Kallio, 2002)

Yrittämisen malli/koulukunta	Keskeinen tarkoitus	Oletamus	Käyttäytyminen ja taidot
Voimahahmon koulukunta	Yrittäjällä on syntyjään intuitiivinen kyky, kuudes aisti, ominaisuudet ja vaistot	Ilman em. sisä-syntyistä intuitiota yksilö olisi kuin loputkin kuolevaiset, joilta puuttuu se, mitä yrittämiseen tarvitaan	Intuitio tarmo energia itsepintaisuus omanarvontunto
Psykologisten piirteiden koulukunta	Yrittäjällä on uniikkeja arvoja, asenteita ja tarpeita, jotka heitä johtavat	Ihmiset käyttäytyvät arvojensa ohjaamina; käyttäytyminen johtuu yrityksistä tyydyttää tarpeita	Henkilökohtaiset arvot, riskin ottaminen, saavutustarve ja muut tarpeet
Klassisen taloustieteen koulukunta	Yrittäjämäisen käyttäytymisen keskeinen piirre on innovaatio	Yrittäjyyden kriittinen aspekti on mieluummin tekemisen kuin omistamisen prosessissa	Innovaatio, luovuus ja keksintö
Asioiden johtamiskoulukunta (Management)	Yrittäjät ovat taloudellisen yrityksen organisoojia; he ovat ihmisiä, jotka organisoivat, omistavat, johtavat ja arvioivat riskin	Yrittäjät voivat olla kehittyneet tai koulutettuja johtamisen teknisissä funktioissa	Tuotannon suunnittelu, ihmisten organisointi, pääomien hankinta ja budjetointi
Ihmisten johtamiskoulukunta (leadership)	Yrittäjät ovat ihmisten johtajia; heillä on kyky soveltaa johtamistyylään ihmisten tarpeiden mukaan	Yrittäjät eivät voi saavuttaa päämääriään itse, sillä he ovat riippuvaisia muista ihmisistä	Motivointi, ohjaaminen ja ihmisten johtaminen
Sisäisen yrittäjyyden koulukunta	Yrittäjämäiset taidot voivat olla hyödyllisiä myös muissakin organisaatioissa kuin vain yrittäjävetoisissa; sisäinen yrittäjyys on itenäisten yksikköjen kehittämistä uusien markkinoiden luomiseksi ja palvelujen laajentamiseksi	Organisaatioiden tarvitsee sopeutua voidakseen säilyä hengissä; yrittäjämäinen toiminta johtaa organisatoriseen rakentamiseen ja yrittäjistä tulee asioiden johtajia	Valppaus nähdä mahdollisuuksia ja muita markkina-aukkoja, päätöksenteon maksimointi



Arvoisa Taivalkosken peruskoulun 7-9 luokkalainen opiskelija,

tämä tutkimus liittyy Kajaanin ammattikorkeakouluopintojeni opinnäytetyöhön, jonka keskeisenä teemana on yrittäjyys ja erityisesti sinun suhtautumisesi siihen.

Toivon, että vastaat esittämiini kysymyksiin oman ajattelusi mukaisesti. Oikeita vastauksia ei ole olemassa, mutta ajatuksia on. Haluaisinkin nyt tietää sinun ajatuksesi esittämiini kysymyksiin. Sinun mielipiteesi on tärkein ja arvostan sitä suuresti.

Kiitos jo etukäteen vastauksistasi.

Esa Kemppainen

1. Luokka-aste

7-luokka	<input type="checkbox"/>	
8-luokka	<input type="checkbox"/>	
9-luokka	<input type="checkbox"/>	

2. Vastaajan sukupuoli

mies	<input type="checkbox"/>	
nainen	<input type="checkbox"/>	

3. Missä asut

keskustassa	<input type="checkbox"/>	
sivukylällä	<input type="checkbox"/>	

4. Sisarusteni määrä (myös jo kotoa muuttaneet)

	henkilöä
--	----------

5. Oletko yrittäjäperheestä? (= jompikumpi tai molemmat vanhemmat/huoltajat ovat olleet tai ovat yrittäjiä/maatalousyrittäjiä)

Kyllä	<input type="checkbox"/>
En	<input type="checkbox"/>

6. Sarakkeessa ”yrittäjyys” on lueteltu erilaisia sanoja.

Rastita (x) sarakkeista 1 – 7 vain yksi kohta, mikä mielestäsi kuvaa parhaiten sinun näkemystäsi yrittäjyyden ja esitettyjen sanojen välillä.

Yrittäjyys =	1 = sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä	2 = sanoilla on todella vähän yhteistä merkitystä	3 = sanoilla on vähän yhteistä merkitystä	4 = sanat merkitse- vät jonkin verran samaa asiaa	5 = sanat merkitse- vät melko paljon samaa asiaa	6 = sanat merkitse- vät lähes samaa asiaa	7 = sanat merkitse- vät varsin tarkoin samaa asiaa
	1	2	3	4	5	6	7
Vastuun kantaminen							
Häikäilemättömyys							
Itsekkyys							
Kovuus							
Huijaaminen							
Vaikutushalu							
Tehokkuus							
Määrätietoisuus							
Kokeilunhalu							
Sitkeys							
Rahan tavoittelu							
Kunnianhimo							
Kilpailuhalu							
Tarmokkuus							
Aktiivisuus							
Rohkeus							
Itsenäisyys							
Vastuuttomuus							
Halu ottaa riskejä							
Ahkeruus							
Palveluhalu							
Keinottelu							
Aloitekyky							
Reippaus							
Menestymisen halu							
Työhalu							

7. Kuvaavako mielestäsi seuraavat adjektiivit samaa kuin *yrittäjä*?

Rastita (x) sarakkeista täysin samaa mieltä, osittain samaa mieltä, en samaa enkä eri mieltä, osittain eri mieltä tai täysin eri mieltä vain yksi kohta, mikä mielestäsi kuvaa parhaiten sinun näkemystäsi yrittäjästä.

Yrittäjä =	Täysin samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	En samaa enkä eri mieltä	Osittain eri mieltä	Täysin eri mieltä
Kekseliäs					
Ahkera					
Tarmokas					
Puurtaja					
Oma-aloitteinen					
Luova					
Uhkarohkea					
Työhullu					
Itsenäinen					
Vallanhaluinen					
Ruikuttaja					
Johtamiskykyinen					
Rahanhimoinen					
Rohkea					
Vastuunsa tunteva					
Itsekäs					
Tehokas					
Kunnianhimoinen					
Järjestelmällinen					
Keinottelija					
Kova					
Tilaisuuteen tarttuja					
Itseensä luottava					
Riskinottaja					
Pyrkyri					
Haasteisiin tarttuva					
Sitkeä					

8. Olisitko halukas opiskelemaan lisää yrittämisestä, yrittäjyydestä ja yritteliäisyydestä?

- Kyllä
Ehkä
En

9. Koetko yrittäjyden olevan eräs vaihtoehtosi työllistyä tulevaisuudessa?

- Kyllä
Ehkä
En

10. Minkälainen mielikuva sinulle on syntynyt yrittäjyydestä?

- Erittäin positiivinen
Melko positiivinen
Ei positiivinen ei negatiivinen
Melko negatiivinen
Erittäin negatiivinen

11. Puhutaanko nykyisin koulussa mielestäsi yrittäjyydestä

- Erittäin paljon
Paljon
Sopivasti
Vähän
Ei ollenkaan

12. Puhutaanko kotona mielestäsi yrittäjyydestä

- Erittäin paljon
Paljon
Sopivasti
Vähän
Ei ollenkaan

13. Oletko täysin samaa mieltä, osittain samaa mieltä, et samaa eikä eri mieltä, osittain eri mieltä vai täysin eri mieltä seuraavien yrittäjyyttä koskevien väitteiden kanssa?

	Täysin samaa mieltä	Osoittain samaa mieltä	En samaa eikä eri mieltä	Osoittain eri mieltä	Täysin eri mieltä
Yrittäjät ovat monipuolisia osaajia					
Yrittäjyyttä arvostetaan					
Koulutus takaa onnistumisen yritystoiminnassa					
Yrittämisellä voi vaurastua paremmin kuin palkkatyössä					
Yrittäjät ansaitsevat paljon					
Yrittäjällä toimeentulo on epävarma					
Voisin ryhtyä yrittäjäksi vain, jos siihen liittyvät taloudelliset riskit eivät olisi suuria					
Yrittäjät joutuvat tekemään liian pitkiä työpäiviä					
Yrittäjyys on monelle elämäntapa					
Yrittäjät ovat pelkkiä työn orjia					
Yrittäjyys antaa mahdollisuuden itsensä toteuttamiselle					
Yrittäminen on raatamista					
Yrittämisellä voi tulla taloudellisesti toimeen					
Yksityisyrittäjät pärjäävät parhaiten					
Yrittäjämäinen toiminta on minulle unelmieni täyttymys					
En ryhtyisi yrittäjäksi missään olosuhteissa					
Toisen palveluksessa voi toimia yrittäjämäisesti					
Koulussa ei puhuta riittävästi yrittäjyydestä					
Yrittäjyyteen asennoidutaan nykyisin positiivisesti					
Yrittämistä arvostetaan liikaa					
Yrittäjät sortuvat helposti talousrikoksiin					
Ei kannata yrittää mitään					
Mukavampi olla toisen palkkalistoilla					
Parempi on tehdä niin kuin sanotaan					
Yrittäjä on itsensä herra					
Jos on rahaa, kannattaa aloittaa yritystoiminta					
Yritteliäs ihminen pärjää aina					
Nykyisin puhutaan liiaksi yrittämisestä					
Olisin valmis ottamaan taloudellisen riskin (esim. ison lainan) yrityksen perustamiseksi, mikäli todella uskoisin yritysideaani					
Yrittäjyys on mukavaa					

Taustamuuttujat

Luokka-aste

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 7-luokka	80	33,9	33,9	33,9
8-luokka	76	32,2	32,2	66,1
9-luokka	80	33,9	33,9	100,0
Total	236	100,0	100,0	

Sukupuoli

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Mies	120	50,8	50,8	50,8
Nainen	116	49,2	49,2	100,0
Total	236	100,0	100,0	

Asuinpaikka

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Keskusta	121	51,3	51,3	51,3
Sivukylä	115	48,7	48,7	100,0
Total	236	100,0	100,0	

Sisarusten määrä

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 0	7	3,0	3,0	3,0
1	43	18,2	18,5	21,5
2	63	26,7	27,0	48,5
3	37	15,7	15,9	64,4
4	20	8,5	8,6	73,0
5	8	3,4	3,4	76,4
6	14	5,9	6,0	82,4
7	4	1,7	1,7	84,1
8	6	2,5	2,6	86,7
9	3	1,3	1,3	88,0
10	12	5,1	5,2	93,1
11	7	3,0	3,0	96,1
12	3	1,3	1,3	97,4
13	1	,4	,4	97,9
15	3	1,3	1,3	99,1
16	1	,4	,4	99,6
17	1	,4	,4	100,0
Total	233	98,7	100,0	
Missing System	3	1,3		
Total	236	100,0		

Oletko yrittäjäperheestä

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Yrittäjäperhetausta	83	35,2	35,2	35,2
Ei yrittäjäperhetausta	153	64,8	64,8	100,0
Total	236	100,0	100,0	

Frekvenssit väittämistä yrittäjäys

Vastuun kantaminen

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä	5	2,1	2,2	2,2
	sanoilla on todella vähän yhteistä merkitystä	4	1,7	1,7	3,9
	sanoilla on vähän yhteistä merkitystä	6	2,5	2,6	6,5
	sanat merkitsevät jonkin verran samaa asiaa	16	6,8	7,0	13,5
	sanat merkitsevät melko paljon samaa asiaa	46	19,5	20,0	33,5
	sanat merkitsevät lähes samaa asiaa	41	17,4	17,8	51,3
	sanat merkitsevät varsin tarkoin samaa asiaa	112	47,5	48,7	100,0
	Total	230	97,5	100,0	
Missing	System	6	2,5		
Total		236	100,0		

Keskiarvo 5,89

Häikäilemättömyys

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä	52	22,0	23,1	23,1
	sanoilla on todella vähän yhteistä merkitystä	49	20,8	21,8	44,9
	sanoilla on vähän yhteistä merkitystä	41	17,4	18,2	63,1
	sanat merkitsevät jonkin verran samaa asiaa	39	16,5	17,3	80,4
	sanat merkitsevät melko paljon samaa asiaa	21	8,9	9,3	89,8
	sanat merkitsevät lähes samaa asiaa	16	6,8	7,1	96,9
	sanat merkitsevät varsin tarkoin samaa asiaa	7	3,0	3,1	100,0
	Total	225	95,3	100,0	
Missing	System	11	4,7		
Total		236	100,0		

Keskiarvo 3,02

Itsekkyys

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä	36	15,3	15,8	15,8
	sanoilla on todella vähän yhteistä merkitystä	52	22,0	22,8	38,6
	sanoilla on vähän yhteistä merkitystä	50	21,2	21,9	60,5
	sanat merkitsevät jonkin verran samaa asiaa	29	12,3	12,7	73,2
	sanat merkitsevät melko paljon samaa asiaa	28	11,9	12,3	85,5
	sanat merkitsevät lähes samaa asiaa	18	7,6	7,9	93,4
	sanat merkitsevät varsin tarkoin samaa asiaa	15	6,4	6,6	100,0
	Total	228	96,6	100,0	
Missing	System	8	3,4		
Total		236	100,0		

Keskiarvo 3,33

Kovuus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä	32	13,6	14,0	14,0
	sanoilla on todella vähän yhteistä merkitystä	35	14,8	15,4	29,4
	sanoilla on vähän yhteistä merkitystä	36	15,3	15,8	45,2
	sanat merkitsevät jonkin verran samaa asiaa	41	17,4	18,0	63,2
	sanat merkitsevät melko paljon samaa asiaa	29	12,3	12,7	75,9
	sanat merkitsevät lähes samaa asiaa	35	14,8	15,4	91,2
	sanat merkitsevät varsin tarkoin samaa asiaa	20	8,5	8,8	100,0
	Total	228	96,6	100,0	
Missing	System	8	3,4		
Total		236	100,0		

Keskiarvo 3,81

Huijaaminen

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä	145	61,4	63,0	63,0
	sanoilla on todella vähän yhteistä merkitystä	30	12,7	13,0	76,1
	sanoilla on vähän yhteistä merkitystä	22	9,3	9,6	85,7
	sanat merkitsevät jonkin verran samaa asiaa	12	5,1	5,2	90,9
	sanat merkitsevät melko paljon samaa asiaa	6	2,5	2,6	93,5
	sanat merkitsevät lähes samaa asiaa	2	,8	,9	94,3
	sanat merkitsevät varsin tarkoin samaa asiaa	13	5,5	5,7	100,0
	Total	230	97,5	100,0	
Missing	System	6	2,5		
Total		236	100,0		

Keskiarvo 1,97

Vaikutushalu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä	9	3,8	3,9	3,9
	sanoilla on todella vähän yhteistä merkitystä	19	8,1	8,3	12,3
	sanoilla on vähän yhteistä merkitystä	25	10,6	11,0	23,2
	sanat merkitsevät jonkin verran samaa asiaa	48	20,3	21,1	44,3
	sanat merkitsevät melko paljon samaa asiaa	49	20,8	21,5	65,8
	sanat merkitsevät lähes samaa asiaa	50	21,2	21,9	87,7
	sanat merkitsevät varsin tarkoin samaa asiaa	28	11,9	12,3	100,0
	Total	228	96,6	100,0	
Missing	System	8	3,4		
Total		236	100,0		

Keskiarvo 4,63

Tehokkuus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä	6	2,5	2,6	2,6
	sanoilla on todella vähän yhteistä merkitystä	8	3,4	3,5	6,1
	sanoilla on vähän yhteistä merkitystä	6	2,5	2,6	8,8
	sanat merkitsevät jonkin verran samaa asiaa	30	12,7	13,2	21,9
	sanat merkitsevät melko paljon samaa asiaa	31	13,1	13,6	35,5
	sanat merkitsevät lähes samaa asiaa	70	29,7	30,7	66,2
	sanat merkitsevät varsin tarkoin samaa asiaa	77	32,6	33,8	100,0
	Total	228	96,6	100,0	
Missing	System	8	3,4		
Total		236	100,0		

Keskiarvo 5,59

Määrätietoisuus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä	6	2,5	2,6	2,6
	sanoilla on todella vähän yhteistä merkitystä	8	3,4	3,5	6,1
	sanoilla on vähän yhteistä merkitystä	17	7,2	7,4	13,5
	sanat merkitsevät jonkin verran samaa asiaa	19	8,1	8,3	21,8
	sanat merkitsevät melko paljon samaa asiaa	36	15,3	15,7	37,6
	sanat merkitsevät lähes samaa asiaa	58	24,6	25,3	62,9
	sanat merkitsevät varsin tarkoin samaa asiaa	85	36,0	37,1	100,0
	Total	229	97,0	100,0	
Missing	System	7	3,0		
Total		236	100,0		

Keskiarvo 5,55

Kokeilunhalu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä	7	3,0	3,1	3,1
	sanoilla on todella vähän yhteistä merkitystä	6	2,5	2,6	5,7
	sanoilla on vähän yhteistä merkitystä	19	8,1	8,4	14,1
	sanat merkitsevät jonkin verran samaa asiaa	26	11,0	11,5	25,6
	sanat merkitsevät melko paljon samaa asiaa	44	18,6	19,4	44,9
	sanat merkitsevät lähes samaa asiaa	58	24,6	25,6	70,5
	sanat merkitsevät varsin tarkoin samaa asiaa	67	28,4	29,5	100,0
	Total	227	96,2	100,0	
Missing	System	9	3,8		
Total		236	100,0		

Keskiarvo 5,36

Sitkeys

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä	6	2,5	2,6	2,6
	sanoilla on todella vähän yhteistä merkitystä	6	2,5	2,6	5,3
	sanoilla on vähän yhteistä merkitystä	8	3,4	3,5	8,8
	sanat merkitsevät jonkin verran samaa asiaa	23	9,7	10,1	18,9
	sanat merkitsevät melko paljon samaa asiaa	37	15,7	16,2	35,1
	sanat merkitsevät lähes samaa asiaa	69	29,2	30,3	65,4
	sanat merkitsevät varsin tarkoin samaa asiaa	79	33,5	34,6	100,0
	Total	228	96,6	100,0	
Missing	System	8	3,4		
Total		236	100,0		

Keskiarvo 5,64

Rahan tavoittelu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä	6	2,5	2,6	2,6
	sanoilla on todella vähän yhteistä merkitystä	7	3,0	3,1	5,7
	sanoilla on vähän yhteistä merkitystä	18	7,6	7,9	13,7
	sanat merkitsevät jonkin verran samaa asiaa	43	18,2	18,9	32,6
	sanat merkitsevät melko paljon samaa asiaa	60	25,4	26,4	59,0
	sanat merkitsevät lähes samaa asiaa	49	20,8	21,6	80,6
	sanat merkitsevät varsin tarkoin samaa asiaa	44	18,6	19,4	100,0
	Total	227	96,2	100,0	
Missing	System	9	3,8		
Total		236	100,0		

Keskiarvo 5,06

Kunnian himo

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä	14	5,9	6,1	6,1
	sanoilla on todella vähän yhteistä merkitystä	18	7,6	7,8	13,9
	sanoilla on vähän yhteistä merkitystä	32	13,6	13,9	27,7
	sanat merkitsevät jonkin verran samaa asiaa	55	23,3	23,8	51,5
	sanat merkitsevät melko paljon samaa asiaa	48	20,3	20,8	72,3
	sanat merkitsevät lähes samaa asiaa	34	14,4	14,7	87,0
	sanat merkitsevät varsin tarkoin samaa asiaa	30	12,7	13,0	100,0
	Total	231	97,9	100,0	
Missing	System	5	2,1		
Total		236	100,0		

Keskiarvo 4,42

Kilpailuhalu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä	11	4,7	4,8	4,8
	sanoilla on todella vähän yhteistä merkitystä	14	5,9	6,1	11,0
	sanoilla on vähän yhteistä merkitystä	36	15,3	15,8	26,8
	sanat merkitsevät jonkin verran samaa asiaa	39	16,5	17,1	43,9
	sanat merkitsevät melko paljon samaa asiaa	49	20,8	21,5	65,4
	sanat merkitsevät lähes samaa asiaa	45	19,1	19,7	85,1
	sanat merkitsevät varsin tarkoin samaa asiaa	34	14,4	14,9	100,0
	Total	228	96,6	100,0	
Missing	System	8	3,4		
Total		236	100,0		

Keskiarvo 4,63

Tarmokkuus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä	7	3,0	3,1	3,1
	sanoilla on todella vähän yhteistä merkitystä	4	1,7	1,8	4,8
	sanoilla on vähän yhteistä merkitystä	14	5,9	6,1	11,0
	sanat merkitsevät jonkin verran samaa asiaa	25	10,6	11,0	21,9
	sanat merkitsevät melko paljon samaa asiaa	56	23,7	24,6	46,5
	sanat merkitsevät lähes samaa asiaa	67	28,4	29,4	75,9
	sanat merkitsevät varsin tarkoin samaa asiaa	55	23,3	24,1	100,0
	Total	228	96,6	100,0	
Missing	System	8	3,4		
Total		236	100,0		

Keskiarvo 5,37

Aktiivisuus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä	6	2,5	2,6	2,6
	sanoilla on vähän yhteistä merkitystä	11	4,7	4,8	7,4
	sanat merkitsevät jonkin verran samaa asiaa	11	4,7	4,8	12,2
	sanat merkitsevät melko paljon samaa asiaa	42	17,8	18,3	30,4
	sanat merkitsevät lähes samaa asiaa	75	31,8	32,6	63,0
	sanat merkitsevät varsin tarkoin samaa asiaa	85	36,0	37,0	100,0
	Total	230	97,5	100,0	
Missing	System	6	2,5		
Total		236	100,0		

Keskiarvo 5,82

Rohkeus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä	7	3,0	3,1	3,1
	sanoilla on todella vähän yhteistä merkitystä	4	1,7	1,8	4,8
	sanoilla on vähän yhteistä merkitystä	15	6,4	6,6	11,4
	sanat merkitsevät jonkin verran samaa asiaa	19	8,1	8,3	19,7
	sanat merkitsevät melko paljon samaa asiaa	44	18,6	19,3	39,0
	sanat merkitsevät lähes samaa asiaa	73	30,9	32,0	71,1
	sanat merkitsevät varsin tarkoin samaa asiaa	66	28,0	28,9	100,0
	Total	228	96,6	100,0	
Missing	System	8	3,4		
Total		236	100,0		

Keskiarvo 5,51

Itsenäisyys

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä	7	3,0	3,2	3,2
	sanoilla on todella vähän yhteistä merkitystä	12	5,1	5,5	8,6
	sanoilla on vähän yhteistä merkitystä	14	5,9	6,4	15,0
	sanat merkitsevät jonkin verran samaa asiaa	31	13,1	14,1	29,1
	sanat merkitsevät melko paljon samaa asiaa	31	13,1	14,1	43,2
	sanat merkitsevät lähes samaa asiaa	59	25,0	26,8	70,0
	sanat merkitsevät varsin tarkoin samaa asiaa	66	28,0	30,0	100,0
	Total	220	93,2	100,0	
Missing	System	16	6,8		
Total		236	100,0		

Keskiarvo 5,31

Vastuuttomuus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä	125	53,0	55,8	55,8
	sanoilla on todella vähän yhteistä merkitystä	32	13,6	14,3	70,1
	sanoilla on vähän yhteistä merkitystä	27	11,4	12,1	82,1
	sanat merkitsevät jonkin verran samaa asiaa	13	5,5	5,8	87,9
	sanat merkitsevät melko paljon samaa asiaa	8	3,4	3,6	91,5
	sanat merkitsevät lähes samaa asiaa	13	5,5	5,8	97,3
	sanat merkitsevät varsin tarkoin samaa asiaa	6	2,5	2,7	100,0
	Total	224	94,9	100,0	
Missing	System	12	5,1		
Total		236	100,0		

Keskiarvo 2,15

Halu ottaa riskejä

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä	12	5,1	5,2	5,2
	sanoilla on todella vähän yhteistä merkitystä	15	6,4	6,6	11,8
	sanoilla on vähän yhteistä merkitystä	19	8,1	8,3	20,1
	sanat merkitsevät jonkin verran samaa asiaa	32	13,6	14,0	34,1
	sanat merkitsevät melko paljon samaa asiaa	47	19,9	20,5	54,6
	sanat merkitsevät lähes samaa asiaa	51	21,6	22,3	76,9
	sanat merkitsevät varsin tarkoin samaa asiaa	53	22,5	23,1	100,0
	Total	229	97,0	100,0	
Missing	System	7	3,0		
Total		236	100,0		

Keskiarvo 4,97

Ahkeruus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä	5	2,1	2,2	2,2
	sanoilla on todella vähän yhteistä merkitystä	5	2,1	2,2	4,4
	sanoilla on vähän yhteistä merkitystä	8	3,4	3,5	7,9
	sanat merkitsevät jonkin verran samaa asiaa	13	5,5	5,7	13,5
	sanat merkitsevät melko paljon samaa asiaa	37	15,7	16,2	29,7
	sanat merkitsevät lähes samaa asiaa	57	24,2	24,9	54,6
	sanat merkitsevät varsin tarkoin samaa asiaa	104	44,1	45,4	100,0
	Total	229	97,0	100,0	
Missing	System	7	3,0		
Total		236	100,0		

Keskiarvo 5,88

Palveluhalu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä	5	2,1	2,3	2,3
	sanoilla on todella vähän yhteistä merkitystä	6	2,5	2,7	5,0
	sanoilla on vähän yhteistä merkitystä	17	7,2	7,7	12,7
	sanat merkitsevät jonkin verran samaa asiaa	23	9,7	10,4	23,1
	sanat merkitsevät melko paljon samaa asiaa	35	14,8	15,8	38,9
	sanat merkitsevät lähes samaa asiaa	55	23,3	24,9	63,8
	sanat merkitsevät varsin tarkoin samaa asiaa	80	33,9	36,2	100,0
	Total	221	93,6	100,0	
Missing	System	15	6,4		
Total		236	100,0		

Keskiarvo 5,54

Keinottelu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä	41	17,4	18,4	18,4
	sanoilla on todella vähän yhteistä merkitystä	48	20,3	21,5	39,9
	sanoilla on vähän yhteistä merkitystä	53	22,5	23,8	63,7
	sanat merkitsevät jonkin verran samaa asiaa	36	15,3	16,1	79,8
	sanat merkitsevät melko paljon samaa asiaa	20	8,5	9,0	88,8
	sanat merkitsevät lähes samaa asiaa	13	5,5	5,8	94,6
	sanat merkitsevät varsin tarkoin samaa asiaa	12	5,1	5,4	100,0
	Total	223	94,5	100,0	
Missing	System	13	5,5		
Total		236	100,0		

Keskiarvo 3,15

Aloitekyky

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä	8	3,4	3,5	3,5
	sanoilla on todella vähän yhteistä merkitystä	8	3,4	3,5	7,1
	sanoilla on vähän yhteistä merkitystä	13	5,5	5,8	12,8
	sanat merkitsevät jonkin verran samaa asiaa	21	8,9	9,3	22,1
	sanat merkitsevät melko paljon samaa asiaa	49	20,8	21,7	43,8
	sanat merkitsevät lähes samaa asiaa	63	26,7	27,9	71,7
	sanat merkitsevät varsin tarkoin samaa asiaa	64	27,1	28,3	100,0
	Total	226	95,8	100,0	
Missing	System	10	4,2		
Total		236	100,0		

Keskiarvo 5,39

Reippaus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä	6	2,5	2,6	2,6
	sanoilla on todella vähän yhteistä merkitystä	4	1,7	1,7	4,4
	sanoilla on vähän yhteistä merkitystä	9	3,8	3,9	8,3
	sanat merkitsevät jonkin verran samaa asiaa	16	6,8	7,0	15,3
	sanat merkitsevät melko paljon samaa asiaa	39	16,5	17,0	32,3
	sanat merkitsevät lähes samaa asiaa	70	29,7	30,6	62,9
	sanat merkitsevät varsin tarkoin samaa asiaa	85	36,0	37,1	100,0
	Total	229	97,0	100,0	
Missing	System	7	3,0		
Total		236	100,0		

Keskiarvo 5,74

Menestymisen halu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä	6	2,5	2,6	2,6
	sanoilla on todella vähän yhteistä merkitystä	3	1,3	1,3	3,9
	sanoilla on vähän yhteistä merkitystä	8	3,4	3,5	7,4
	sanat merkitsevät jonkin verran samaa asiaa	23	9,7	10,0	17,5
	sanat merkitsevät melko paljon samaa asiaa	32	13,6	14,0	31,4
	sanat merkitsevät lähes samaa asiaa	70	29,7	30,6	62,0
	sanat merkitsevät varsin tarkoin samaa asiaa	87	36,9	38,0	100,0
	Total	229	97,0	100,0	
Missing	System	7	3,0		
Total		236	100,0		

Keskiarvo 5,75

Työhalu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	sanoilla ei ole mitään yhteistä merkitystä	4	1,7	1,7	1,7
	sanoilla on todella vähän yhteistä merkitystä	2	,8	,9	2,6
	sanoilla on vähän yhteistä merkitystä	3	1,3	1,3	3,9
	sanat merkitsevät jonkin verran samaa asiaa	8	3,4	3,5	7,4
	sanat merkitsevät melko paljon samaa asiaa	28	11,9	12,2	19,7
	sanat merkitsevät lähes samaa asiaa	54	22,9	23,6	43,2
	sanat merkitsevät varsin tarkoin samaa asiaa	130	55,1	56,8	100,0
	Total	229	97,0	100,0	
Missing	System	7	3,0		
Total		236	100,0		

Keskiarvo 6,21

Ristiintaulukointeja

Luokka-aste ja yrittäjyys

Crosstab

			Luokka-aste			Total
			7-luokka	8-luokka	9-luokka	
uusi luokiteltu itsekkyyks	1,00	Count	40	30	18	88
		% within uusi luokiteltu itsekkyyks	45,5%	34,1%	20,5%	100,0%
		% within Luokka-aste	51,3%	41,1%	23,4%	38,6%
	2,00	Count	29	34	44	107
		% within uusi luokiteltu itsekkyyks	27,1%	31,8%	41,1%	100,0%
		% within Luokka-aste	37,2%	46,6%	57,1%	46,9%
	3,00	Count	9	9	15	33
		% within uusi luokiteltu itsekkyyks	27,3%	27,3%	45,5%	100,0%
		% within Luokka-aste	11,5%	12,3%	19,5%	14,5%
Total	Count	78	73	77	228	
	% within uusi luokiteltu itsekkyyks	34,2%	32,0%	33,8%	100,0%	
	% within Luokka-aste	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	13,315 ^a	4	,010
Likelihood Ratio	13,697	4	,008
Linear-by-Linear Association	10,475	1	,001
N of Valid Cases	228		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 10,57.

Correlations

		Luokka-aste	uusi luokiteltu itsekkyyks
Luokka-aste	Pearson Correlation	1	,215*
	Sig. (2-tailed)	,	,001
	N	236	228
uusi luokiteltu itsekkyyks	Pearson Correlation	,215**	1
	Sig. (2-tailed)	,001	,
	N	228	228

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Crosstab

			Luokka-aste			Total
			7-luokka	8-luokka	9-luokka	
uusi luokiteltu kovuus	1,00	Count	35	22	10	67
		% within uusi luokiteltu kovuus	52,2%	32,8%	14,9%	100,0%
		% within Luokka-aste	44,9%	30,1%	13,0%	29,4%
	2,00	Count	31	31	44	106
		% within uusi luokiteltu kovuus	29,2%	29,2%	41,5%	100,0%
		% within Luokka-aste	39,7%	42,5%	57,1%	46,5%
	3,00	Count	12	20	23	55
		% within uusi luokiteltu kovuus	21,8%	36,4%	41,8%	100,0%
		% within Luokka-aste	15,4%	27,4%	29,9%	24,1%
Total	Count	78	73	77	228	
	% within uusi luokiteltu kovuus	34,2%	32,0%	33,8%	100,0%	
	% within Luokka-aste	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	20,171 ^a	4	,000
Likelihood Ratio	21,352	4	,000
Linear-by-Linear Association	15,593	1	,000
N of Valid Cases	228		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 17,61.

Correlations

		Luokka-aste	uusi luokiteltu kovuus
Luokka-aste	Pearson Correlation	1	,262*
	Sig. (2-tailed)	,	,000
	N	236	228
uusi luokiteltu kovuus	Pearson Correlation	,262**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,
	N	228	228

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Crosstab

			Luokka-aste			Total
			7-luokka	8-luokka	9-luokka	
uusi luokiteltu kunnianhimo	1,00	Count	11	16	5	32
		% within uusi luokiteltu kunnianhimo	34,4%	50,0%	15,6%	100,0%
		% within Luokka-aste	14,3%	21,3%	6,3%	13,9%
	2,00	Count	52	37	46	135
		% within uusi luokiteltu kunnianhimo	38,5%	27,4%	34,1%	100,0%
		% within Luokka-aste	67,5%	49,3%	58,2%	58,4%
	3,00	Count	14	22	28	64
		% within uusi luokiteltu kunnianhimo	21,9%	34,4%	43,8%	100,0%
		% within Luokka-aste	18,2%	29,3%	35,4%	27,7%
Total	Count	77	75	79	231	
	% within uusi luokiteltu kunnianhimo	33,3%	32,5%	34,2%	100,0%	
	% within Luokka-aste	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	12,722 ^a	4	,013
Likelihood Ratio	13,333	4	,010
Linear-by-Linear Association	6,264	1	,012
N of Valid Cases	231		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 10,39.

Correlations

		Luokka-aste	uusi luokiteltu kunnianhimo
Luokka-aste	Pearson Correlation	1	,165*
	Sig. (2-tailed)	,	,012
	N	236	231
uusi luokiteltu kunnianhimo	Pearson Correlation	,165*	1
	Sig. (2-tailed)	,012	,
	N	231	231

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Crosstab

			Luokka-aste			Total
			7-luokka	8-luokka	9-luokka	
uusi luokiteltu itsenäisyys	1,00	Count	12	3	4	19
		% within uusi luokiteltu itsenäisyys	63,2%	15,8%	21,1%	100,0%
		% within Luokka-aste	15,8%	4,3%	5,3%	8,6%
	2,00	Count	32	23	21	76
		% within uusi luokiteltu itsenäisyys	42,1%	30,3%	27,6%	100,0%
		% within Luokka-aste	42,1%	33,3%	28,0%	34,5%
	3,00	Count	32	43	50	125
		% within uusi luokiteltu itsenäisyys	25,6%	34,4%	40,0%	100,0%
		% within Luokka-aste	42,1%	62,3%	66,7%	56,8%
Total	Count	76	69	75	220	
	% within uusi luokiteltu itsenäisyys	34,5%	31,4%	34,1%	100,0%	
	% within Luokka-aste	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	13,680 ^a	4	,008
Likelihood Ratio	13,458	4	,009
Linear-by-Linear Association	10,945	1	,001
N of Valid Cases	220		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,96.

Correlations

		Luokka-aste	uusi luokiteltu itsenäisyys
Luokka-aste	Pearson Correlation	,1	,224**
	Sig. (2-tailed)	,	,001
	N	236	220
uusi luokiteltu itsenäisyys	Pearson Correlation	,224**	,1
	Sig. (2-tailed)	,001	,
	N	220	220

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Crosstab

			Luokka-aste			Total
			7-luokka	8-luokka	9-luokka	
uusi luokiteltu aloitekyky	1,00	Count	25	15	10	50
		% within uusi luokiteltu aloitekyky	50,0%	30,0%	20,0%	100,0%
		% within Luokka-aste	32,5%	20,8%	13,0%	22,1%
	2,00	Count	52	57	67	176
		% within uusi luokiteltu aloitekyky	29,5%	32,4%	38,1%	100,0%
		% within Luokka-aste	67,5%	79,2%	87,0%	77,9%
	Total	Count	77	72	77	226
		% within uusi luokiteltu aloitekyky	34,1%	31,9%	34,1%	100,0%
		% within Luokka-aste	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	8,582 ^a	2	,014
Likelihood Ratio	8,640	2	,013
Linear-by-Linear Association	8,442	1	,004
N of Valid Cases	226		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 15,93.

Correlations

		Luokka-aste	uusi luokiteltu aloitekyky
Luokka-aste	Pearson Correlation	,1	,194**
	Sig. (2-tailed)	,	,003
	N	236	226
uusi luokiteltu aloitekyky	Pearson Correlation	,194**	,1
	Sig. (2-tailed)	,003	,
	N	226	226

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Sukupuoli ja yrittäjyys

Crosstab

			Sukupuoli		Total
			Mies	Nainen	
uusi luokiteltu rahantavoittelu	1,00	Count	4	9	13
		% within Sukupuoli	3,5%	8,0%	5,7%
	2,00	Count	52	69	121
		% within Sukupuoli	45,6%	61,1%	53,3%
	3,00	Count	58	35	93
		% within Sukupuoli	50,9%	31,0%	41,0%
Total	Count	114	113	227	
	% within Sukupuoli	100,0%	100,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	9,995 ^a	2	,007
Likelihood Ratio	10,113	2	,006
Linear-by-Linear Association	9,781	1	,002
N of Valid Cases	227		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,47.

Correlations

		Sukupuoli	uusi luokiteltu rahantavoittelu
Sukupuoli	Pearson Correlation	1	-,208**
	Sig. (2-tailed)	,	,002
	N	236	227
uusi luokiteltu rahantavoittelu	Pearson Correlation	-,208**	1
	Sig. (2-tailed)	,002	,
	N	227	227

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Crosstab

			Sukupuoli		Total
			Mies	Nainen	
uusi luokiteltu kilpailuhalu	1,00	Count	4	21	25
		% within Sukupuoli	3,5%	18,4%	11,0%
	2,00	Count	61	63	124
		% within Sukupuoli	53,5%	55,3%	54,4%
	3,00	Count	49	30	79
		% within Sukupuoli	43,0%	26,3%	34,6%
Total	Count	114	114	228	
	% within Sukupuoli	100,0%	100,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	16,162 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	17,321	2	,000
Linear-by-Linear Association	14,147	1	,000
N of Valid Cases	228		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 12,50.

Correlations

		uusi luokiteltu kilpailuhalu	Sukupuoli
uusi luokiteltu kilpailuhalu	Pearson Correlation	1	-,250**
	Sig. (2-tailed)	,	,000
	N	228	228
Sukupuoli	Pearson Correlation	-,250**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,
	N	228	236

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Crosstab

			Sukupuoli		Total
			Mies	Nainen	
uusi luokiteltu vastuuttomuus	1,00	Count	68	89	157
		% within Sukupuoli	60,7%	79,5%	70,1%
	2,00	Count	33	15	48
		% within Sukupuoli	29,5%	13,4%	21,4%
	3,00	Count	11	8	19
		% within Sukupuoli	9,8%	7,1%	8,5%
Total	Count	112	112	224	
	% within Sukupuoli	100,0%	100,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10,033 ^a	2	,007
Likelihood Ratio	10,211	2	,006
Linear-by-Linear Association	6,303	1	,012
N of Valid Cases	224		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9,50.

Correlations

		Sukupuoli	uusi luokiteltu vastuuttomuus
Sukupuoli	Pearson Correlation	1	-,168*
	Sig. (2-tailed)	,	,012
	N	236	224
uusi luokiteltu vastuuttomuus	Pearson Correlation	-,168*	1
	Sig. (2-tailed)	,012	,
	N	224	224

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Asuinpaikka ja yrittäjyys

uusi luokiteltu itsenäisyys * Asuinpaikka Crosstabulation

			Asuinpaikka		Total
			Keskusta	Sivukylä	
uusi luokiteltu itsenäisyys	1,00	Count	11	8	19
		% within Asuinpaikka	9,6%	7,5%	8,6%
	2,00	Count	50	26	76
		% within Asuinpaikka	43,9%	24,5%	34,5%
	3,00	Count	53	72	125
		% within Asuinpaikka	46,5%	67,9%	56,8%
Total	Count	114	106	220	
	% within Asuinpaikka	100,0%	100,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10,664 ^a	2	,005
Likelihood Ratio	10,794	2	,005
Linear-by-Linear Association	7,170	1	,007
N of Valid Cases	220		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9,15.

Correlations

		Asuinpaikka	luokiteltu itsenäisyys
Asuinpaikka	Pearson Correlation	1	,157*
	Sig. (2-tailed)	,	,020
	N	236	220
luokiteltu itsenäisyys	Pearson Correlation	,157*	1
	Sig. (2-tailed)	,020	,
	N	220	220

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Correlations

		Asuinpaikka	luokiteltu työhalu
Asuinpaikka	Pearson Correlation	1	,157*
	Sig. (2-tailed)	,	,017
	N	236	229
luokiteltu työhalu	Pearson Correlation	,157*	1
	Sig. (2-tailed)	,017	,
	N	229	229

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

uusi luokiteltu työhalu * Asuinpaikka Crosstabulation

			Asuinpaikka		Total
			Keskusta	Sivukylä	
uusi luokiteltu työhalu	1,00	Count	14	3	17
		% within Asuinpaikka	11,9%	2,7%	7,4%
	2,00	Count	104	108	212
		% within Asuinpaikka	88,1%	97,3%	92,6%
Total	Count	118	111	229	
	% within Asuinpaikka	100,0%	100,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	6,986 ^b	1	,008		
Continuity Correction ^a	5,716	1	,017		
Likelihood Ratio	7,584	1	,006		
Fisher's Exact Test				,010	,007
Linear-by-Linear Association	6,955	1	,008		
N of Valid Cases	229				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 8,24.

Frekvenssijakauma yrittäjää kuvaavista adjektiiveista

Kekseliäs

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid täysin samaa mieltä	77	32,6	33,2	33,2
osittain samaa mieltä	109	46,2	47,0	80,2
en samaa enkä eri mieltä	39	16,5	16,8	97,0
osittain eri mieltä	2	,8	,9	97,8
täysin eri mieltä	5	2,1	2,2	100,0
Total	232	98,3	100,0	
Missing System	4	1,7		
Total	236	100,0		

Keskiarvo 1,92

Ahkera

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid täysin samaa mieltä	162	68,6	69,8	69,8
osittain samaa mieltä	54	22,9	23,3	93,1
en samaa enkä eri mieltä	8	3,4	3,4	96,6
osittain eri mieltä	3	1,3	1,3	97,8
täysin eri mieltä	5	2,1	2,2	100,0
Total	232	98,3	100,0	
Missing System	4	1,7		
Total	236	100,0		

Keskiarvo 1,43

Tarmokas

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid täysin samaa mieltä	129	54,7	56,1	56,1
osittain samaa mieltä	70	29,7	30,4	86,5
en samaa enkä eri mieltä	20	8,5	8,7	95,2
osittain eri mieltä	8	3,4	3,5	98,7
täysin eri mieltä	3	1,3	1,3	100,0
Total	230	97,5	100,0	
Missing System	6	2,5		
Total	236	100,0		

Keskiarvo 1,63

Puurtaja

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid täysin samaa mieltä	93	39,4	40,3	40,3
osittain samaa mieltä	99	41,9	42,9	83,1
en samaa enkä eri mieltä	23	9,7	10,0	93,1
osittain eri mieltä	13	5,5	5,6	98,7
täysin eri mieltä	3	1,3	1,3	100,0
Total	231	97,9	100,0	
Missing System	5	2,1		
Total	236	100,0		

Keskiarvo 1,85

Oma-aloitteinen

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid täysin samaa mieltä	157	66,5	67,7	67,7
osittain samaa mieltä	54	22,9	23,3	90,9
en samaa enkä eri mieltä	11	4,7	4,7	95,7
osittain eri mieltä	5	2,1	2,2	97,8
täysin eri mieltä	5	2,1	2,2	100,0
Total	232	98,3	100,0	
Missing System	4	1,7		
Total	236	100,0		

Keskiarvo 1,48

Luova

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid täysin samaa mieltä	94	39,8	40,9	40,9
osittain samaa mieltä	84	35,6	36,5	77,4
en samaa enkä eri mieltä	36	15,3	15,7	93,0
osittain eri mieltä	10	4,2	4,3	97,4
täysin eri mieltä	6	2,5	2,6	100,0
Total	230	97,5	100,0	
Missing System	6	2,5		
Total	236	100,0		

Keskiarvo 1,91

Uhkarohkea

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid täysin samaa mieltä	28	11,9	12,2	12,2
osittain samaa mieltä	50	21,2	21,8	34,1
en samaa enkä eri mieltä	87	36,9	38,0	72,1
osittain eri mieltä	39	16,5	17,0	89,1
täysin eri mieltä	25	10,6	10,9	100,0
Total	229	97,0	100,0	
Missing System	7	3,0		
Total	236	100,0		

Keskiarvo 2,93

Työhullu

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid täysin samaa mieltä	26	11,0	11,2	11,2
osittain samaa mieltä	50	21,2	21,6	32,8
en samaa enkä eri mieltä	86	36,4	37,1	69,8
osittain eri mieltä	43	18,2	18,5	88,4
täysin eri mieltä	27	11,4	11,6	100,0
Total	232	98,3	100,0	
Missing System	4	1,7		
Total	236	100,0		

Keskiarvo 2,98

Itsenäinen

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid täysin samaa mieltä	72	30,5	30,9	30,9
osittain samaa mieltä	86	36,4	36,9	67,8
en samaa enkä eri mieltä	46	19,5	19,7	87,6
osittain eri mieltä	22	9,3	9,4	97,0
täysin eri mieltä	7	3,0	3,0	100,0
Total	233	98,7	100,0	
Missing System	3	1,3		
Total	236	100,0		

Keskiarvo 2,17

Vallanhaluinen

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid täysin samaa mieltä	13	5,5	5,7	5,7
osittain samaa mieltä	29	12,3	12,6	18,3
en samaa enkä eri mieltä	77	32,6	33,5	51,7
osittain eri mieltä	57	24,2	24,8	76,5
täysin eri mieltä	54	22,9	23,5	100,0
Total	230	97,5	100,0	
Missing System	6	2,5		
Total	236	100,0		

Keskiarvo 3,48

Ruikuttaja

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid täysin samaa mieltä	14	5,9	6,1	6,1
osittain samaa mieltä	7	3,0	3,0	9,1
en samaa enkä eri mieltä	13	5,5	5,6	14,7
osittain eri mieltä	40	16,9	17,3	32,0
täysin eri mieltä	157	66,5	68,0	100,0
Total	231	97,9	100,0	
Missing System	5	2,1		
Total	236	100,0		

Keskiarvo 4,38

Johtamiskykyinen

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid täysin samaa mieltä	113	47,9	48,9	48,9
osittain samaa mieltä	74	31,4	32,0	81,0
en samaa enkä eri mieltä	33	14,0	14,3	95,2
osittain eri mieltä	6	2,5	2,6	97,8
täysin eri mieltä	5	2,1	2,2	100,0
Total	231	97,9	100,0	
Missing System	5	2,1		
Total	236	100,0		

Keskiarvo 1,77

Rahanhimoinen

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid täysin samaa mieltä	32	13,6	13,8	13,8
osittain samaa mieltä	60	25,4	25,9	39,7
en samaa enkä eri mieltä	87	36,9	37,5	77,2
osittain eri mieltä	29	12,3	12,5	89,7
täysin eri mieltä	24	10,2	10,3	100,0
Total	232	98,3	100,0	
Missing System	4	1,7		
Total	236	100,0		

Keskiarvo 2,80

Rohkea

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid täysin samaa mieltä	95	40,3	41,3	41,3
osittain samaa mieltä	103	43,6	44,8	86,1
en samaa enkä eri mieltä	23	9,7	10,0	96,1
osittain eri mieltä	5	2,1	2,2	98,3
täysin eri mieltä	4	1,7	1,7	100,0
Total	230	97,5	100,0	
Missing System	6	2,5		
Total	236	100,0		

Keskiarvo 1,78

Vastuunsa tunteva

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid täysin samaa mieltä	147	62,3	63,4	63,4
osittain samaa mieltä	56	23,7	24,1	87,5
en samaa enkä eri mieltä	17	7,2	7,3	94,8
osittain eri mieltä	7	3,0	3,0	97,8
täysin eri mieltä	5	2,1	2,2	100,0
Total	232	98,3	100,0	
Missing System	4	1,7		
Total	236	100,0		

Keskiarvo 1,56

Itsekäs

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid täysin samaa mieltä	36	15,3	15,7	15,7
osittain samaa mieltä	26	11,0	11,3	27,0
en samaa enkä eri mieltä	63	26,7	27,4	54,3
osittain eri mieltä	54	22,9	23,5	77,8
täysin eri mieltä	51	21,6	22,2	100,0
Total	230	97,5	100,0	
Missing System	6	2,5		
Total	236	100,0		

Keskiarvo 3,25

Tehokas

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid täysin samaa mieltä	86	36,4	37,1	37,1
osittain samaa mieltä	100	42,4	43,1	80,2
en samaa enkä eri mieltä	31	13,1	13,4	93,5
osittain eri mieltä	9	3,8	3,9	97,4
täysin eri mieltä	6	2,5	2,6	100,0
Total	232	98,3	100,0	
Missing System	4	1,7		
Total	236	100,0		

Keskiarvo 1,92

Kunnianhimoinen

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid täysin samaa mieltä	47	19,9	20,3	20,3
osittain samaa mieltä	56	23,7	24,2	44,6
en samaa enkä eri mieltä	84	35,6	36,4	81,0
osittain eri mieltä	31	13,1	13,4	94,4
täysin eri mieltä	13	5,5	5,6	100,0
Total	231	97,9	100,0	
Missing System	5	2,1		
Total	236	100,0		

Keskiarvo 2,60

Järjestelmällinen

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid täysin samaa mieltä	80	33,9	34,9	34,9
osittain samaa mieltä	77	32,6	33,6	68,6
en samaa enkä eri mieltä	52	22,0	22,7	91,3
osittain eri mieltä	17	7,2	7,4	98,7
täysin eri mieltä	3	1,3	1,3	100,0
Total	229	97,0	100,0	
Missing System	7	3,0		
Total	236	100,0		

Keskiarvo 2,07

Keinottelija

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid täysin samaa mieltä	12	5,1	5,2	5,2
osittain samaa mieltä	23	9,7	10,0	15,2
en samaa enkä eri mieltä	63	26,7	27,3	42,4
osittain eri mieltä	75	31,8	32,5	74,9
täysin eri mieltä	58	24,6	25,1	100,0
Total	231	97,9	100,0	
Missing System	5	2,1		
Total	236	100,0		

Keskiarvo 3,62

Kova

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid täysin samaa mieltä	37	15,7	16,1	16,1
osittain samaa mieltä	51	21,6	22,2	38,3
en samaa enkä eri mieltä	69	29,2	30,0	68,3
osittain eri mieltä	48	20,3	20,9	89,1
täysin eri mieltä	25	10,6	10,9	100,0
Total	230	97,5	100,0	
Missing System	6	2,5		
Total	236	100,0		

Keskiarvo 2,88

Tilaisuuteen tarttuja

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid täysin samaa mieltä	115	48,7	49,8	49,8
osittain samaa mieltä	77	32,6	33,3	83,1
en samaa enkä eri mieltä	31	13,1	13,4	96,5
osittain eri mieltä	2	,8	,9	97,4
täysin eri mieltä	6	2,5	2,6	100,0
Total	231	97,9	100,0	
Missing System	5	2,1		
Total	236	100,0		

Keskiarvo 1,73

Itseensä luottava

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid täysin samaa mieltä	129	54,7	56,3	56,3
osittain samaa mieltä	73	30,9	31,9	88,2
en samaa enkä eri mieltä	14	5,9	6,1	94,3
osittain eri mieltä	8	3,4	3,5	97,8
täysin eri mieltä	5	2,1	2,2	100,0
Total	229	97,0	100,0	
Missing System	7	3,0		
Total	236	100,0		

Keskiarvo 1,63

Riskinottaja

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid täysin samaa mieltä	68	28,8	29,7	29,7
osittain samaa mieltä	73	30,9	31,9	61,6
en samaa enkä eri mieltä	67	28,4	29,3	90,8
osittain eri mieltä	15	6,4	6,6	97,4
täysin eri mieltä	6	2,5	2,6	100,0
Total	229	97,0	100,0	
Missing System	7	3,0		
Total	236	100,0		

Keskiarvo 2,21

Pyrkyri

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid täysin samaa mieltä	22	9,3	9,6	9,6
osittain samaa mieltä	49	20,8	21,4	31,0
en samaa enkä eri mieltä	83	35,2	36,2	67,2
osittain eri mieltä	46	19,5	20,1	87,3
täysin eri mieltä	29	12,3	12,7	100,0
Total	229	97,0	100,0	
Missing System	7	3,0		
Total	236	100,0		

Keskiarvo 3,05

Haasteisiin tarttuva

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid täysin samaa mieltä	96	40,7	42,1	42,1
osittain samaa mieltä	94	39,8	41,2	83,3
en samaa enkä eri mieltä	26	11,0	11,4	94,7
osittain eri mieltä	6	2,5	2,6	97,4
täysin eri mieltä	6	2,5	2,6	100,0
Total	228	96,6	100,0	
Missing System	8	3,4		
Total	236	100,0		

Keskiarvo 1,82

Sitkeä

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid täysin samaa mieltä	142	60,2	61,5	61,5
osittain samaa mieltä	57	24,2	24,7	86,1
en samaa enkä eri mieltä	20	8,5	8,7	94,8
osittain eri mieltä	6	2,5	2,6	97,4
täysin eri mieltä	6	2,5	2,6	100,0
Total	231	97,9	100,0	
Missing System	5	2,1		
Total	236	100,0		

Keskiarvo 1,60

Frekvenssijakaumat halukkuudesta opiskella lisää yrittämisestä, yrittäjyydestä ja yritteliäisyydestä

Halu opiskella lisää yrittämisestä

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kyllä	44	18,6	18,6	18,6
	Ehkä	151	64,0	64,0	82,6
	Ei	41	17,4	17,4	100,0
	Total	236	100,0	100,0	

Count

		Halu opiskella lisää yrittämisestä			Total
		Kyllä	Ehkä	Ei	
Luokka-aste	7-luokka	15	50	15	80
	8-luokka	19	48	9	76
	9-luokka	10	53	17	80
Total		44	151	41	236

Frekvenssijakaumat yrittäjyys vaihtoehtona työllistyä tulevaisuudessa

Onko yrittäjyys vaihtoehto tulevaisuudessa

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Kyllä	67	28,4	28,4	28,4
Ehkä	117	49,6	49,6	78,0
Ei	52	22,0	22,0	100,0
Total	236	100,0	100,0	

Count

		Luokka-aste			Total
		7-luokka	8-luokka	9-luokka	
Onko yrittäjyys vaihtoehto tulevaisuudessa	Kyllä	21	24	22	67
	Ehkä	42	39	36	117
	Ei	17	13	22	52
Total		80	76	80	236

Frekvenssijakaumat mielikuvasta yrittäjäys

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Erittäin positiivinen	24	10,2	10,2	10,2
Melko positiivinen	113	47,9	47,9	58,1
Ei positiivinen ei negatiivinen	89	37,7	37,7	95,8
Melko negatiivinen	6	2,5	2,5	98,3
Erittäin negatiivinen	4	1,7	1,7	100,0
Total	236	100,0	100,0	

Count

	Luokka-aste			Total
	7-luokka	8-luokka	9-luokka	
Minkäläinen mielikuva yrittäjyydestä				
Erittäin positiivinen	6	11	7	24
Melko positiivinen	36	33	44	113
Ei positiivinen ei negatiivinen	34	29	26	89
Melko negatiivinen	1	3	2	6
Erittäin negatiivinen	3		1	4
Total	80	76	80	236

Frekvenssijakaumat puhutaanko koulussa yrittäjyydestä

Puhutaanko koulussa yrittäjyydestä

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Erittäin paljon	10	4,2	4,2	4,2
Paljon	23	9,7	9,7	14,0
Sopivasti	101	42,8	42,8	56,8
Vähän	92	39,0	39,0	95,8
Ei ollenkaan	10	4,2	4,2	100,0
Total	236	100,0	100,0	

Count

		Luokka-aste			Total
		7-luokka	8-luokka	9-luokka	
Puhutaanko koulussa yrittäjyydestä	Erittäin paljon	1	2	7	10
	Paljon	2	6	15	23
	Sopivasti	26	35	40	101
	Vähän	44	31	17	92
	Ei ollenkaan	7	2	1	10
Total		80	76	80	236

Frekvenssijakaumat puhutaanko kotona yrittäjyydestä

Puhutaanko kotona yrittäjyydestä

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Erittäin paljon	14	5,9	5,9	5,9
Paljon	24	10,2	10,2	16,1
Sopivasti	62	26,3	26,3	42,4
Vähän	91	38,6	38,6	80,9
Ei ollenkaan	45	19,1	19,1	100,0
Total	236	100,0	100,0	

Puhutaanko kotona yrittäjyydestä * Luokka-aste Crosstabulation

Count

		Luokka-aste			Total
		7-luokka	8-luokka	9-luokka	
Puhutaanko kotona yrittäjyydestä	Erittäin paljon	2	5	7	14
	Paljon	10	9	5	24
	Sopivasti	26	15	21	62
	Vähän	26	32	33	91
	Ei ollenkaan	16	15	14	45
Total		80	76	80	236

Ristiintaulukoiteja

Yrittäjäperheeseen kuuluminen/Halu opiskella lisää yrittämisestä, puhutaanko kotona yrittäjyydestä

Crosstab

			Oletko yrittäperheestä		Total
			Yrittäjäperhetausta	Ei yrittäjäperhetausta	
Halu opiskella lisää yrittämisestä	Kyllä	Count	15	29	44
		% within Oletko yrittäperheestä	18,1%	19,0%	18,6%
	Ehkä	Count	62	89	151
		% within Oletko yrittäperheestä	74,7%	58,2%	64,0%
	Ei	Count	6	35	41
		% within Oletko yrittäperheestä	7,2%	22,9%	17,4%
Total		Count	83	153	236
		% within Oletko yrittäperheestä	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	9,903 ^a	2	,007
Likelihood Ratio	11,009	2	,004
Linear-by-Linear Association	3,245	1	,072
N of Valid Cases	236		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 14,42.

Correlations

		Oletko yrittäperheestä	Halu opiskella lisää yrittämisestä
Oletko yrittäperheestä	Pearson Correlation	1	,118
	Sig. (2-tailed)	,	,072
	N	236	236
Halu opiskella lisää yrittämisestä	Pearson Correlation	,118	1
	Sig. (2-tailed)	,072	,
	N	236	236

Crosstab

			Oletko yrittäperheestä		Total
			Yrittäjäperhetausta	Ei yrittäjäperhetausta	
Puhutaanko kotona yrittäjyydestä	Erittäin paljon	Count	11	3	14
		% within Oletko yrittäperheestä	13,3%	2,0%	5,9%
	Paljon	Count	18	6	24
		% within Oletko yrittäperheestä	21,7%	3,9%	10,2%
	Sopivasti	Count	26	36	62
	% within Oletko yrittäperheestä	31,3%	23,5%	26,3%	
	Vähän	Count	18	73	91
		% within Oletko yrittäperheestä	21,7%	47,7%	38,6%
	Ei ollenkaan	Count	10	35	45
		% within Oletko yrittäperheestä	12,0%	22,9%	19,1%
Total		Count	83	153	236
		% within Oletko yrittäperheestä	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	42,271 ^a	4	,000
Likelihood Ratio	42,027	4	,000
Linear-by-Linear Association	34,936	1	,000
N of Valid Cases	236		

a. 1 cells (10,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,92.

Correlations

		Oletko yrittäperheestä	Puhutaanko kotona yrittäjyydestä
Oletko yrittäperheestä	Pearson Correlation	1	,386**
	Sig. (2-tailed)	,	,000
	N	236	236
Puhutaanko kotona yrittäjyydestä	Pearson Correlation	,386**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,
	N	236	236

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Keskiarvo, tyypillinen arvo ja keskihajonta väittämistä yrittäjä

VÄITE	Keskiarvo	Tyypillinen arvo	Keskihajonta
Yrittäjä on itsensä herra	1,94	1	0,928
Yrittäjät ovat moni- puolisia osaajia	2,01	2	0,853
Yrittäjällä toimeentulo on epävarma	2,37	2	1,060
Voisin ryhtyä yrittä- jäksi, jos siihen liittyvät taloudelliset riskit eivät olisi suuria	2,46	2	1,055
Yrittäjät joutuvat teke- mään liian pitkiä työ- päiviä	2,59	2	1,087
Yrittäjät ansaitsevat paljon	2,73	3	0,974
Yksityisyrittäjät pär- jäävät parhaiten	2,86	3	0,865
Yrittäjät sortuvat hel- posti talousrikoksiin	3,43	3	1,059
En ryhtyisi yrittäjäksi missään olosuhteissa	3,47	3	1,156
Yrittäjät ovat pelkkiä työn orjia	3,79	5	1,203

Yrittäjä on itsensä herra

	Frekvenssi	%	Vastaaajien %	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	92	39,0	39,8	39,8
osittain samaa mieltä	76	32,2	32,9	72,7
en samaa enkä eri mieltä	50	21,2	21,6	94,4
osittain eri mieltä	12	5,1	5,2	99,6
täysin eri mieltä	1	,4	,4	100,0
Vastauksia	231	97,9	100,0	
Puuttuva System	5	2,1		
Yhteensä	236	100,0		

Yrittäjät ovat monipuolisia osaajia

	Frequency	%	Valid Percent	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	63	26,7	27,0	27,0
osittain samaa mieltä	122	51,7	52,4	79,4
en samaa enkä eri mieltä	32	13,6	13,7	93,1
osittain eri mieltä	14	5,9	6,0	99,1
täysin eri mieltä	2	,8	,9	100,0
Vastauksia	233	98,7	100,0	
Puuttuva System	3	1,3		
Yhteensä	236	100,0		

Yrittäjällä toimeentulo on epävarma

	Frekvenssi	%	Valid Percent	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	55	23,3	23,6	23,6
osittain samaa mieltä	75	31,8	32,2	55,8
en samaa enkä eri mieltä	73	30,9	31,3	87,1
osittain eri mieltä	21	8,9	9,0	96,1
täysin eri mieltä	9	3,8	3,9	100,0
Vastauksia	233	98,7	100,0	
Puuttuva System	3	1,3		
Yhteensä	236	100,0		

Voisin ryhtyä yrittäjäksi, jos siihen liittyvät taloudelliset riskit eivät olisi suuria

	Frekvenssi	%	Valid Percent	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	46	19,5	20,2	20,2
osittain samaa mieltä	74	31,4	32,5	52,6
en samaa enkä eri mieltä	72	30,5	31,6	84,2
osittain eri mieltä	28	11,9	12,3	96,5
täysin eri mieltä	8	3,4	3,5	100,0
Vastauksia	228	96,6	100,0	
Puuttuva System	8	3,4		
Yhteensä	236	100,0		

Yrittäjät joutuvat tekemään liian pitkiä työpäiviä

	Frekvenssi	%	Valid Percent	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	36	15,3	15,5	15,5
osittain samaa mieltä	81	34,3	34,8	50,2
en samaa enkä eri mieltä	73	30,9	31,3	81,5
osittain eri mieltä	28	11,9	12,0	93,6
täysin eri mieltä	15	6,4	6,4	100,0
Vastauksia	233	98,7	100,0	
Puuttuva System	3	1,3		
Yhteensä	236	100,0		

Yrittäjät ansaitsevat paljon

	Frekvenssi	%	Valid Percent	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	25	10,6	10,7	10,7
osittain samaa mieltä	66	28,0	28,3	39,1
en samaa enkä eri mieltä	98	41,5	42,1	81,1
osittain eri mieltä	35	14,8	15,0	96,1
täysin eri mieltä	9	3,8	3,9	100,0
Vastauksia	233	98,7	100,0	
Puuttuva System	3	1,3		
Yhteensä	236	100,0		

Yksityisyrittäjät pärjäävät parhaiten

	Frekvenssi	%	Valid Percent	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	19	8,1	8,2	8,2
osittain samaa mieltä	42	17,8	18,0	26,2
en samaa enkä eri mieltä	130	55,1	55,8	82,0
osittain eri mieltä	36	15,3	15,5	97,4
täysin eri mieltä	6	2,5	2,6	100,0
Vastauksia	233	98,7	100,0	
Puuttuva System	3	1,3		
Yhteensä	236	100,0		

Yrittäjät sortuvat helposti talousrikkoksiin

	Frekvenssi	%	Valid Percent	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	8	3,4	3,4	3,4
osittain samaa mieltä	33	14,0	14,2	17,7
en samaa enkä eri mieltä	86	36,4	37,1	54,7
osittain eri mieltä	61	25,8	26,3	81,0
täysin eri mieltä	44	18,6	19,0	100,0
Vastauksia	232	98,3	100,0	
Puuttuva System	4	1,7		
Yhteensä	236	100,0		

En ryhtyisi yrittäjäksi missään olosuhteissa

	Frekvenssi	%	Valid Percent	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	17	7,2	7,4	7,4
osittain samaa mieltä	21	8,9	9,1	16,5
en samaa enkä eri mieltä	82	34,7	35,5	51,9
osittain eri mieltä	58	24,6	25,1	77,1
täysin eri mieltä	53	22,5	22,9	100,0
Vastauksia	231	97,9	100,0	
Puuttuva System	5	2,1		
Yhteensä	236	100,0		

Yrittäjät ovat pelkkiä työn orjia

	Frekvenssi	%	Valid Percent	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	11	4,7	4,7	4,7
osittain samaa mieltä	26	11,0	11,2	15,9
en samaa enkä eri mieltä	52	22,0	22,4	38,4
osittain eri mieltä	54	22,9	23,3	61,6
täysin eri mieltä	89	37,7	38,4	100,0
Vastauksia	232	98,3	100,0	
Puuttuva System	4	1,7		
Yhteensä	236	100,0		

Ristiintaulukoiteja

Yrittäjää koskevat väittämät

sukupuoli/yrittäjä on itsensä herra

Crosstab

			Sukupuoli		Total
			Mies	Nainen	
Yrittäjä on itsensä herra	täysin samaa mieltä	Count	55	37	92
		% within Sukupuoli	47,4%	32,2%	39,8%
	osittain samaa mieltä	Count	34	42	76
		% within Sukupuoli	29,3%	36,5%	32,9%
	en samaa enkä eri mieltä	Count	26	24	50
		% within Sukupuoli	22,4%	20,9%	21,6%
osittain eri mieltä	Count	1	11	12	
	% within Sukupuoli	,9%	9,6%	5,2%	
täysin eri mieltä	Count		1	1	
	% within Sukupuoli		,9%	,4%	
Total	Count	116	115	231	
	% within Sukupuoli	100,0%	100,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	13,773 ^a	4	,008
Likelihood Ratio	15,602	4	,004
Linear-by-Linear Association	7,622	1	,006
N of Valid Cases	231		

a. 2 cells (20,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,50.

Correlations

		Sukupuoli	Yrittäjä on itsensä herra
Sukupuoli	Pearson Correlation	1	,182**
	Sig. (2-tailed)	,	,006
	N	236	231
Yrittäjä on itsensä herra	Pearson Correlation	,182**	1
	Sig. (2-tailed)	,006	,
	N	231	231

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Asuinpaikka/yrittäjät joutuvat tekemään liian pitkiä työpäiviä

Crosstab

			Asuinpaikka		Total
			Keskusta	Sivukylä	
Yrittäjät joutuvat tekemään liian pitkiä työpäiviä	täysin samaa mieltä	Count	14	22	36
		% within Asuinpaikka	11,7%	19,5%	15,5%
	osittain samaa mieltä	Count	34	47	81
		% within Asuinpaikka	28,3%	41,6%	34,8%
	en samaa enkä eri mieltä	Count	42	31	73
		% within Asuinpaikka	35,0%	27,4%	31,3%
osittain eri mieltä	Count	20	8	28	
	% within Asuinpaikka	16,7%	7,1%	12,0%	
täysin eri mieltä	Count	10	5	15	
	% within Asuinpaikka	8,3%	4,4%	6,4%	
Total	Count	120	113	233	
	% within Asuinpaikka	100,0%	100,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	12,132 ^a	4	,016
Likelihood Ratio	12,354	4	,015
Linear-by-Linear Association	10,539	1	,001
N of Valid Cases	233		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7,27.

Correlations

		Yrittäjät joutuvat tekemään liian pitkiä työpäiviä	Asuinpaikka
Yrittäjät joutuvat tekemään liian pitkiä työpäiviä	Pearson Correlation	1	-,213**
	Sig. (2-tailed)	,	,001
	N	233	233
Asuinpaikka	Pearson Correlation	-,213**	1
	Sig. (2-tailed)	,001	,
	N	233	236

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Keskiarvo, tyypillinen arvo ja keskihajonta väittämistä yrittäjyys

VÄITE	Keskiarvo	Tyypillinen arvo	Keskihajonta
Yrittäjyys antaa mahdollisuuden itsensä toteuttamiselle	1,70	1	0,804
Yrittäjyys on monelle elämäntapa	1,80	1	0,933
Yrittäjyyttä arvostetaan	1,99	2	0,846
Yrittäjyyteen asennoidutaan nykyisin positiivisesti	2,38	2	0,931
Yritteliäs ihminen pärjää aina	2,51	2	1,091
Yrittäjyys on mukavaa	2,54	3	0,996
Toisen palveluksessa voi toimia yrittäjämäisesti	2,85	3	0,984
Parempi on tehdä niin kuin sanotaan	2,93	3	1,115
Koulussa ei puhuta riittävästi yrittäjyydestä	2,97	3	1,189
Mukavampi olla toisen palkkalistoilla	3,11	3	1,116

Frekvenssijakaumat väittämistä yrittäjyys

Yrittäjyys antaa mahdollisuuden itsensä toteuttamiselle

	Frekvenssi	%	Vastaajien %	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	113	47,9	48,9	48,9
osittain samaa mieltä	81	34,3	35,1	84,0
en samaa enkä eri mieltä	32	13,6	13,9	97,8
osittain eri mieltä	4	1,7	1,7	99,6
täysin eri mieltä	1	,4	,4	100,0
Vastauksia	231	97,9	100,0	
Puuttuva System	5	2,1		
Yhteensä	236	100,0		

Yrittäjyys on monelle elämäntapa

	Frequency	%	Vastaajien %	Kumulatiivinen %
Valid täysin samaa mieltä	108	45,8	46,2	46,2
osittain samaa mieltä	80	33,9	34,2	80,3
en samaa enkä eri mieltä	35	14,8	15,0	95,3
osittain eri mieltä	6	2,5	2,6	97,9
täysin eri mieltä	5	2,1	2,1	100,0
Total	234	99,2	100,0	
Puuttuva System	2	,8		
Yhteensä	236	100,0		

Yrittäjyyttä arvostetaan

	Frekvenssi	%	Vastaajien %	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	70	29,7	30,0	30,0
osittain samaa mieltä	107	45,3	45,9	76,0
en samaa enkä eri mieltä	46	19,5	19,7	95,7
osittain eri mieltä	8	3,4	3,4	99,1
täysin eri mieltä	2	,8	,9	100,0
Total	233	98,7	100,0	
Puuttuva System	3	1,3		
Yhteensä	236	100,0		

Yrittäjyyteen asennoidutaan nykyisin positiivisesti

	Frekvenssi	%	Vastaajien %	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	37	15,7	15,9	15,9
osittain samaa mieltä	97	41,1	41,6	57,5
en samaa enkä eri mieltä	81	34,3	34,8	92,3
osittain eri mieltä	9	3,8	3,9	96,1
täysin eri mieltä	9	3,8	3,9	100,0
Total	233	98,7	100,0	
Puuttuva System	3	1,3		
Yhteensä	236	100,0		

Yritteliäs ihminen pärjää aina

	Frekvenssi	%	Vastaajien %	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	46	19,5	19,7	19,7
osittain samaa mieltä	75	31,8	32,2	51,9
en samaa enkä eri mieltä	71	30,1	30,5	82,4
osittain eri mieltä	30	12,7	12,9	95,3
täysin eri mieltä	11	4,7	4,7	100,0
Total	233	98,7	100,0	
Puuttuva System	3	1,3		
Yhteensä	236	100,0		

Yrittäjyys on mukavaa

	Frekvenssi	%	Vastaajien %	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	41	17,4	17,6	17,6
osittain samaa mieltä	63	26,7	27,0	44,6
en samaa enkä eri mieltä	100	42,4	42,9	87,6
osittain eri mieltä	21	8,9	9,0	96,6
täysin eri mieltä	8	3,4	3,4	100,0
Total	233	98,7	100,0	
Puuttuva System	3	1,3		
Yhteensä	236	100,0		

Toisen palveluksessa voi toimia yrittäjämäisesti

	Frekvenssi	%	Vastaajien %	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	19	8,1	8,2	8,2
osittain samaa mieltä	58	24,6	25,0	33,2
en samaa enkä eri mieltä	111	47,0	47,8	81,0
osittain eri mieltä	27	11,4	11,6	92,7
täysin eri mieltä	17	7,2	7,3	100,0
Total	232	98,3	100,0	
Puuttuva System	4	1,7		
Yhteensä	236	100,0		

Parempi on tehdä niin kuin sanotaan

	Frekvenssi	%	Vastaajien %	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	28	11,9	12,2	12,2
osittain samaa mieltä	45	19,1	19,6	31,7
en samaa enkä eri mieltä	94	39,8	40,9	72,6
osittain eri mieltä	41	17,4	17,8	90,4
täysin eri mieltä	22	9,3	9,6	100,0
Total	230	97,5	100,0	
Puuttuva System	6	2,5		
Yhteensä	236	100,0		

Koulussa ei puhuta riittävästi yrittäjyydestä

	Frekvenssi	%	Vastaajien %	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	28	11,9	12,1	12,1
osittain samaa mieltä	55	23,3	23,7	35,8
en samaa enkä eri mieltä	73	30,9	31,5	67,2
osittain eri mieltä	48	20,3	20,7	87,9
täysin eri mieltä	28	11,9	12,1	100,0
Total	232	98,3	100,0	
Puuttuva System	4	1,7		
Yhteensä	236	100,0		

Mukavampi olla toisen palkkalistoilla

	Frekvenssi	%	Vastaajien %	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	19	8,1	8,3	8,3
osittain samaa mieltä	47	19,9	20,4	28,7
en samaa enkä eri mieltä	80	33,9	34,8	63,5
osittain eri mieltä	57	24,2	24,8	88,3
täysin eri mieltä	27	11,4	11,7	100,0
Total	230	97,5	100,0	
Puuttuva System	6	2,5		
Yhteensä	236	100,0		

Keskiarvo, tyypillinen arvo ja keskihajonta väittämistä yrittäminen

VÄITE	Keskiarvo	Tyypillinen arvo	Keskihajonta
Yrittämisellä voi tulla taloudellisesti toimeen	1,71	2	0,848
Yrittämisellä voi vaurastua paremmin kuin palkkatyössä	2,39	2	1,064
Koulutus takaa onnistumisen yritystoiminnassa	2,51	2	1,253
Olisin valmis ottamaan taloudellisen riskin yrityksen perustamiseksi, mikäli uskoisin ideaani	2,56	2	1,305
Jos on rahaa, kannattaa aloittaa yritystoiminta	2,71	3	1,000
Yrittäminen on raatamista	3,06	3	1,105
Yrittämistä arvostetaan liikaa	3,32	3	0,981
Nykyisin puhutaan liiaksi yrittämisestä	3,36	3	0,996
Yrittäjämäinen toiminta on minulle unelmieni täyttymys	3,38	3	0,126
Ei kannata yrittää mitään	4,08	5	1,188

Yrittämisellä voi tulla taloudellisesti toimeen

	Frekvenssi	%	Vastaajien %	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	113	47,9	48,7	48,7
osittain samaa mieltä	86	36,4	37,1	85,8
en samaa enkä eri mieltä	23	9,7	9,9	95,7
osittain eri mieltä	8	3,4	3,4	99,1
täysin eri mieltä	2	,8	,9	100,0
Vastauksia	232	98,3	100,0	
Puuttuva System	4	1,7		
Yhteensä	236	100,0		

Yrittämisellä voi vaurastua paremmin kuin palkkatyössä

	Frekvenssi	%	Vastaajien %	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	56	23,7	23,9	23,9
osittain samaa mieltä	67	28,4	28,6	52,6
en samaa enkä eri mieltä	85	36,0	36,3	88,9
osittain eri mieltä	15	6,4	6,4	95,3
täysin eri mieltä	11	4,7	4,7	100,0
Vastauksia	234	99,2	100,0	
Puuttuva System	2	,8		
Yhteensä	236	100,0		

Koulutus takaa onnistumisen yritystoiminnassa

	Frekvenssi	%	Vastaajien %	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	56	23,7	24,0	24,0
osittain samaa mieltä	73	30,9	31,3	55,4
en samaa enkä eri mieltä	59	25,0	25,3	80,7
osittain eri mieltä	19	8,1	8,2	88,8
täysin eri mieltä	26	11,0	11,2	100,0
Vastauksia	233	98,7	100,0	
Puuttuva System	3	1,3		
Yhteensä	236	100,0		

Olisin valmis ottamaan taloudellisen riskin yrityksen perustamiseksi, mikäli uskoisin ideaani

	Frekvenssi	%	Vastaajien %	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	60	25,4	25,8	25,8
osittain samaa mieltä	64	27,1	27,5	53,2
en samaa enkä eri mieltä	54	22,9	23,2	76,4
osittain eri mieltä	28	11,9	12,0	88,4
täysin eri mieltä	27	11,4	11,6	100,0
Vastauksia	233	98,7	100,0	
Puuttuva System	3	1,3		
Yhteensä	236	100,0		

Jos on rahaa, kannattaa aloittaa yritystoiminta

	Frekvenssi	%	Vastaajien %	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	32	13,6	13,9	13,9
osittain samaa mieltä	53	22,5	23,0	37,0
en samaa enkä eri mieltä	102	43,2	44,3	81,3
osittain eri mieltä	35	14,8	15,2	96,5
täysin eri mieltä	8	3,4	3,5	100,0
Vastauksia	230	97,5	100,0	
Puuttuva System	6	2,5		
Yhteensä	236	100,0		

Yrittäminen on raatamista

	Frekvenssi	%	Vastaajien %	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	19	8,1	8,2	8,2
osittain samaa mieltä	53	22,5	22,7	30,9
en samaa enkä eri mieltä	81	34,3	34,8	65,7
osittain eri mieltä	55	23,3	23,6	89,3
täysin eri mieltä	25	10,6	10,7	100,0
Vastauksia	233	98,7	100,0	
Puuttuva System	3	1,3		
Yhteensä	236	100,0		

Yrittämistä arvostetaan liikaa

	Frequency	%	Vastaajien %	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	11	4,7	4,8	4,8
osittain samaa mieltä	22	9,3	9,6	14,3
en samaa enkä eri mieltä	109	46,2	47,4	61,7
osittain eri mieltä	58	24,6	25,2	87,0
täysin eri mieltä	30	12,7	13,0	100,0
Vastauksia	230	97,5	100,0	
Puuttuva System	6	2,5		
Yhteensä	236	100,0		

Nykyisin puhutaan liiaksi yrittämisestä

	Frekvenssi	%	Vastaajien %	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	11	4,7	4,7	4,7
osittain samaa mieltä	21	8,9	9,1	13,8
en samaa enkä eri mieltä	108	45,8	46,6	60,3
osittain eri mieltä	58	24,6	25,0	85,3
täysin eri mieltä	34	14,4	14,7	100,0
Vastauksia	232	98,3	100,0	
Puuttuva System	4	1,7		
Yhteensä	236	100,0		

Yrittäjämäinen toiminta on minulle unelmieni täyttymys

	Frekvenssi	%	Vastaajien %	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	14	5,9	6,0	6,0
osittain samaa mieltä	31	13,1	13,4	19,4
en samaa enkä eri mieltä	86	36,4	37,1	56,5
osittain eri mieltä	55	23,3	23,7	80,2
täysin eri mieltä	46	19,5	19,8	100,0
Vastauksia	232	98,3	100,0	
Puuttuva System	4	1,7		
Yhteensä	236	100,0		

Ei kannata yrittää mitään

	Frekvenssi	%	Vastaajien %	Kumulatiivinen %
täysin samaa mieltä	12	5,1	5,2	5,2
osittain samaa mieltä	11	4,7	4,7	9,9
en samaa enkä eri mieltä	50	21,2	21,5	31,3
osittain eri mieltä	33	14,0	14,2	45,5
täysin eri mieltä	127	53,8	54,5	100,0
Vastauksia	233	98,7	100,0	
Puuttuva System	3	1,3		
Yhteensä	236	100,0		